

1920 JANUARY 21 PM 4.00

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΙΔΑΓ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αριθ.

~~14/25~~

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Π.Ε.Κ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αριθ.

~~13/2510~~

ΛΑΖΑΡΟΥ ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΡΑΚΤΕΙΟΥ
Γεν. αριθ. 199
Κατηγορία Δ'
Ειδ. αριθ. 14

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΟΥ

ΟΡΝΙΘΕΣ—ΠΑΠΙΕΣ—ΧΗΝΕΣ—ΙΝΔΙΑΝΟΙ

ΚΑΤΑΛΛΗΛΕΣ ΡΑΤΣΕΣ.—ΕΠΩΑΣΙΣ ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΗ.—
ΝΕΟΣΣΩΝΕΣ.—ΑΝΑΤΡΟΦΗ ΝΕΟΣΣΩΝ.—ΟΡΝΙΘΩΝΕΣ.—
ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΟΡΝΙΘΩΝ.—ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΡΟΦΕΣ.—ΠΑΧΥΝΣΙΣ.—
ΚΑΛΕΣ ΚΑΙ ΚΑΚΕΣ ΓΕΝΝΟΥΣΕΣ.—ΕΠΙΛΟΓΗ.—ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ

ΜΕΤΑ 40 ΕΙΚΟΝΩΝ

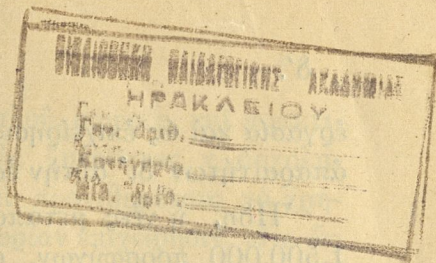
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως.

Παπασπυρίου

ΤΥΠΟΙΣ "ΑΥΓΗΣ" ΑΘ. Α. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ



ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ πτηνοτροφία εἶνε μία προσοδοφόρος ἐργασία καὶ μία ἐπικερδὴς ἐπιχείρησις. Στὴν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ ἔχει ἀφαντάστως γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνας συστηματοποιηθῆ καὶ διαδοθῆ. Βιβλία, μελέται, περιοδικά, διαγωνισμοί, ἐκθέσεις, συνέδρια, σύνδεσμοι, συνδικάτα, ὅτι δῆποτε τέλος συμβάλλει εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν μεθόδων τῆς καλλιεργείας, τὴν βελτίωσιν τῶν διαφορῶν ρατσῶν, τὴν ἐξασφάλησιν τῶν συμφερόντων. τὴν πρόοδο δηλαδὴ τῆς πτηνοτροφίας, διαρκῶς πολλαπλασιάζεται καὶ λαμβάνει σημαντικωτέραν μορφήν· κεφάλαια ἑκατομμυρίων διατίθενται εἰς καθαρῶς πτηνοτροφικὰς ἐπιχειρήσεις.

Ἀντιθέτως, μέχρι σήμερον, στὸν τόπον μας ἡ πτηνοτροφία ἐθεωρήθη ὡς μὴ σοβαρὰ ἐπιχείρησις· ἡ ὄρνιθες ποὺ ζοῦσαν μὲ τὸ τίποτε στὰ σπίτια τῶν χωρικῶν μας λίγο παντοῦ τέλος πάντων, ἐθεωροῦντο καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ θεωροῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὡς ζῶα ποὺ δὲν ἀποφέρουν ὑπὸ τοὺς εὐνοϊκωτέρους ὄρους, παρὰ μόνον τὴν ἀξίαν τῶν ὄσων καταναλίσκουν. Οἱ λίγοι ποὺ ζήτησαν νὰ τὴν κάμουν ἐπάγγελμα ὑπολογίζοντες σ' ἓνα ἱκανοποιητικὸ κέρδος ἐθεωρήθησαν ὡς παραδοξολογοῦντες καὶ ἀνθρώποι χωρὶς πρακτικὸν πνεῦμα ποὺ θὰ κατέληγον σὲ ἀποτυχίας καὶ σὲ ἀπογοητεύσεις. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ὅλοι αὐτοὶ ἀπέτυχον· ἀπέτυχον δέ, ὄχι διότι ἡ συστηματικὴ ἐκμετάλλευσις τῶν πτηνῶν δὲν εἶνε προσοδοφόρος ὡς

ἐργασία καὶ ὡς ἐπιχειρήσεις ἀλλὰ διότι ἐστεροῦντο τῶν ἀπαραιτήτων δι' αὐτὴν ἐφοδίων,

Ἦδη, ἡ νέες μεταπολεμικῆς συνθηκῆς, ἡ συρροὴ 1,500.000 προσφύγων, ὥθησαν πλείστους ὄσους πρὸς τὰς πτηνοτροφικὰς ἐπιχειρήσεις. Δυστυχῶς, οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτούς, στερούμενοι καὶ αὐτοὶ τῶν ἀπαραιτήτων ἐφοδίων, βαίνουν πρὸς τὴν ἀποτυχίαν καὶ τὴν ἀπογοήτευσιν.

Ἐκ τῶν ἐφοδίων αὐτῶν, τ' ἀναγόμενα εἰς τὰς ἀναγκαίας τεχνικὰς γνώσεις καὶ πείραν, δύνανται ν' ἀποκτηθοῦν ἀφ' ἑνὸς διὰ τῆς μελέτης σχετικῶν συγγραμμάτων καὶ περιοδικῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἐκεῖνα ὅμως πὸν ἀφοροῦν τὰ ἠθικὰ προσόντα καὶ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ καλοῦ πτηνοτρόφου ὡς εἶνε ἡ ὑπομονή, ἐπιμονή, ἐπιμέλεια, παρατηρητικότης καὶ ἀγάπη πρὸς τὴν ἐργασία, αὐτὰ εἶνε ἀδύνατον ἢ σχεδὸν ἀδύνατον ν' ἀποκτηθοῦν.

Διὰ τοὺς συγκεντρώνοντας ὅμως τ' ἀναγκαῖα ἐφόδια ἢ ἐπιτυχία εἶνε ἐξησφαλισμένη· διότι εἶνε βέβαιον ὅτι μία πτηνοτροφικὴ ἐπιχείρησις εἴτε ἀποτελεῖται ἀπὸ 1000 γεννοῦσες εἴτε ἀπὸ ὀλίγες ἑκατοντάδες ὅταν διαθέτει τ' ἀναγκαῖα κεφάλαια, ἔχει διοργανωθῆ καλῶς καὶ διευθύνεται ἱκανῶς, ἐφαρμοζομένων ἐν τ' αὐτῶ τῶν νεωτέρων μεθόδων διατροφῆς ὑγιεινῆς καὶ ἐπιλογῆς, δύναται καὶ τὸ καταβληθὲν κεφάλαιον εὐρέως νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν τοῦ πτηνοτρόφου εὐρύτερον ν' ἀμείψῃ.

Δέον δὲ νὰ σημειωθῆ ὅτι τὸ στάδιον διὰ τὸν πολλαπλασιασμὸν τοιούτων ἐπιχειρήσεων εἶνε εὐρύτατον δεδομένου ὅτι τὸ πεδῖον καταναλώσεως τῶν πτηνοτροφικῶν προϊόντων εἶνε σχεδὸν ἀπεριόριστον.

Ἡ ἔλλειψις ἑνὸς ὀδηγοῦ ἀπλοῦ, σαφοῦς καὶ πρακτικοῦ, ἦτο πολὺ αἰσθητὴ διὰ τοὺς ζητοῦντας ν' ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν πτηνοτροφίαν καὶ προτιθεμένους νὰ χρησιμοποιοῦσιν αὐτήν, εἴτε ὡς κυρίαν ἐπιχείρησιν, εἴτε ὡς δευτερεύουσαν τοιαύτην εἰς τ' ἀγροκτῆματα ἀποφέρουσαν ἀξιόλογα ἐπικουρικὰ κέρδη, εἴτε καὶ διὰ τὴν μικρὰν παραγωγὴν τῶν οἰκιακῶν ὀρνιθῶνων. Τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἔρχεται νὰ πληρώσῃ τὸ παρὸν βιβλίον, προῖον πείρας τῆς ἐφαρμογῆς τῶν τελευταίων μεθόδων τῆς πτηνοτροφίας καὶ τῶν ἰδιαιτέρων συνθηκῶν αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι.

ΓΕΝΙΚΟΤΗΤΕΣ

Ὁρισμένες ιδιότητες, ὅπως ἡ ἔμμονή εἰς τὴν προσπάθεια, ἡ ὑπομονή, ἡ τάξις, ἡ παρατηρητικότης, εἶνε ἀπαραίτητες γιὰ κάθε πτηνοτρόφο.

Μὴ παρεκκλίνετε λοιπὸν οὔτε στιγμὴν ἀπὸ τὸν σκοπὸν σας διότι κάθε ἀνακολουθία ἀπειλεῖ ὅλα ὅσα ἔχετε κάμει ἕως τότε. Μὴ νομίζετε ἕξ ἄλλον ὅτι μορεῖτε νὰ δώσετε σὲ μία ράτσα ἐν σχηματισμῷ ἐντὸς ἐνὸς ἔτους τὸν ζητούμενο χρωματισμὸ. Ἡ ἀνυπαρξία τῆς τάξεως πάλιν σημαίνει σπατάλη, πολύπλοκη ἐργασία καὶ διαρκεῖς ἔννοιες καὶ φροντίδες. Προσέχετε καὶ παρακολουθῆτε πάντοτε τὰ πουλιὰ καὶ ιδιαίτερα τοὺς νεοσσοὺς γιὰ ν' ἀντιλαμβάνεσθε τῆς ἀνάγκης τους, τὴν κατάστασίν τους. Κάθε λεπτομέρεια εἰς τὴν πτηνοτροφίαν — καὶ ἔχει ἄπειρες — ἔχει ἰδιαιτέραν ἀξίαν, δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ παραμελῆτε καμμίαν διότι κινδυνεύει ὅλη ἡ ἐργασία σας.

Ἐὰν δὲν συγκεντρώνετε τῆς ἀνω ιδιότητες, ἡ δὲν μορεῖτε ν' ἀφιερῶσετε τῆς φροντίδες ποὺ ὀφείλονται εἰς τὰ πουλιὰ ποὺ ἀνατρέφετε, μὴ καταπιασθῆτε μὲ τὴν πτηνοτροφίαν διότι θ' ἀποτύχετε.

Κεφαλαιώδης ὄρος τῆς κανονικῆς λειτουργίας καὶ τῆς ἐπιτυχίας μιᾶς πτηνοτροφικῆς ἐπιχειρήσεως εἶνε ἡ οἰκονομικὴ καὶ τεχνικὴ λεπτομερὴς ὀργάνωσίς της. Γι' αὐτό, πρὶν ἀρχίσετε νὰ κάμετε τὸ παραμικρὸ, ὑπολογίσατε ὅλα τὰ στοιχεῖα ποὺ συγκεντρώνετε.

Εἰς τὸν ὑπολογισμὸ αὐτὸν θὰ λάβετε ὑπ' ὄψιν, ἀφ' ἐνὸς μὲν τ' ἀναγκαῖα κεφάλαια διὰ τὰ ἔξοδα ἐγκαταστάσεως καὶ συντηρήσεως τοῦ πτηνοτροφείου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ σας, ὅπως καὶ τὰς ἀναγκαῖας ἀποσβέσεις, ἀφίνοντες ἀρκετὸ περιθώριον γι' ἀπροβλέπτους δαπάνας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν τρόπον τῆς διαθέσεως τῶν προϋόντων σας.

Διὰ νὰ λάβετε μία βάσι στοὺς ὑπολογισμοὺς σας παραθέτομε μερικὰ σχετικὰ στοιχεῖα :

Μία ὄρνιθα ἀπὸ τῆς γεννήσεώς της μέχρι ἐνάρξεως τῆς ὄοτοκίας της κοστίζει 60—80 δραχ. περίπου.

Ἡ ὄρνιθα τρώγει κατὰ μῆνα τροφὰς ἀξίας 15—18 δραχμῶν. 180—200 αὐγά τὸ ἔτος γιὰ κάθε ὄρνιθα εἶνε ἕνας μέσος ὄρος ὄοτοκίας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μπορεῖτε νὰ ὑπολογίζετε ἐὰν ἀνατρέψετε ἐκλεκτὰς ὄρνιθες καὶ τῆς περιποιήσθε ὅπως πρόχει.

Ἐνα ἐργατικὸ ἀνδρόγυνο ἀρκεῖ διὰ τὴν περιποίησι 600—800 ὄρνιθων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἔξοδα ἀνεγέρσεως ὄρνιθῶνων, νεοσσῶνων, περιφράξεως περιβόλων κ.λ. αὐτὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν ἔκτασι τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τὸν τρόπο τῆς κατασκευῆς των, εἶνε δὲ εὐκόλο νὰ ὑπολογισθοῦν.

Μὴ ζητήσετε πάντως νὰ κάμετε οἰκονομίας παραβλέποντες εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς σας — ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν — τὰς ὁδηγίας μας γιὰ ὅτι ἀφορᾷ τὴν κατοικία, περιβόλους, ἀνατροφή, ἐπιλογή καὶ ὑγιεινὴ τῶν πτηνῶν ἂν δὲν θέλετε νὰ κάμετε μισὰ πράγματα καὶ νὰ ἔχετε ἀπογοητεύσεις.

Ἡ κατωτέρω συμβουλές μας θὰ σᾶς εἶνε πολὺτιμες ἐὰν τῆς ἀκολουθήσετε.

Μὴ ἀρχίσετε εἰς μεγάλην κλίμακα. Προσέχετε εἰς ὅτι ἀγοράζετε. Μὴ καταπιασθῆτε εἰς τὰς ἀρχὰς μὲ δύο λογιῶν πουλιά : ὄρνιθες καὶ πάπιες π. χ. Προτιμῆστε μιὰ ράτσα ὄρνιθων ἢ παπιῶν, ἔτσι συγκεντρῶνεται τῆς προσπάθειές σας. Μὴ κάνετε πρόχειρα πράγματα ἢ ψευτο-οἰκονομίες. Ἡ ὄρνιθῶνες σας καὶ οἱ νεοσσῶνες σας πρέπει νὰ ἐκπληροῦν ὅλους τοὺς ὄρους τῆς ὑγιεινῆς καὶ ν' ἀπλυμαίνονται τακτικά. Καθαρίζετε τὰ πουλιά σας ἀπὸ τὰ παράσιτα. Ἐχετε ὑπὸ καθαροὺς ἐπὶ ἕνα διάστημα τὰ πουλιά πού ἀγοράσατε. Δίδετε ἐκλεκτὰς τροφὰς στὰ πουλιά σας καὶ ἀποφεύγετε πάντοτε τῆς μουχλιασμένες ἢ ἐν ζυμώσει τοιαύτες. Ἡ πρᾶσι νάδα εἶνε ἀπαραίτητη εἰς τὰ πουλιά σας, εἴτε μικρὰ εἶνε αὐτὰ εἴτε μεγάλα. Τὸ νερὸ εἰς τῆς ποιίστερες πρέπει νὰ εἶνε πάντοτε καθαρὸ καὶ προφυλαγμένο ἀπὸ τὸν ἥλιο. Μὴ κρατᾶτε καχεκτικά πουλιά. Ἀπαλλάττεσθε τὸ ταχύτερο ἀπὸ τῆς κατώτερες γεννοῦσες καὶ ἐπιβήτορας. Ἐχετε πανιοῦ τάξι καὶ ἐπιμέλεια. Μὴ παραμελήτε τὴν λογιστικὴν σας. Παρακολουθῆτε διαρκῶς τὰς προόδους τῆς πτηνοτροφίας.

Α Π Α Ρ Χ Η

Προτιμῆσατε ν' ἀρχίσετε συντηρητικά. Γιὰ τοὺς ἀρχαρίους 150—250 γεννοῦσες τὸν πρῶτο χρόνον εἶνε ἀρκετές. Ἐναρξίς μὲ 1000 γεννοῦσες δὲν ἐπιτρέπεται παρὰ εἰς πρόσωπα πού παρηκολούθησαν προηγουμένως τὴν ἐργασία σὲ συστηματικὰ πτηνοτροφεῖα καὶ ἔχουν κάποια σχετικὴ πείρα.

Μποροῦμε ν' ἀρχίσουμε εἰς τὸ τέλος τοῦ χειμῶνος ἢ καὶ τὸ φθινόπωρον. Εἰς τὴν πρώτη περίπτωσι ἀρχίζουμε μὲ αὐγά πού ἐβάλαμε νὰ ἐκκολαφθοῦν, ἢ μὲ νεοσσούς μιᾶς ἡμέρας ἐὰν εὔρουμε. Προμηθευόμεθα τ' αὐγά σὲ κατάλληλη ἐποχὴ: Ἰανουάριο. Φεβρουάριο γιὰ τῆς μεγαλώσωμες ράτσες, Φεβρουάριο, Μάρτιο, Ἀπρίλιο γιὰ τῆς μικρόσωμες.

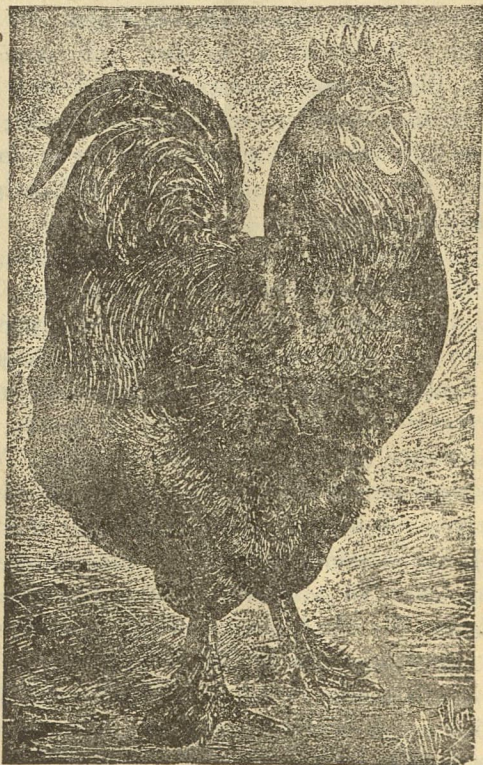
Τὰ αὐγά αὐτὰ πρέπει νὰ εἶνε διαλεγμένα, νὰ προέρχονται ἀπὸ διετεῖς ὄρνιθες καὶ ἀπὸ πετεινοὺς εἰς ὅλο τους τὸ σφρῖγος, ὅλους ἐκλεκτοὺς ἀναπαραγωγούς. Ἀρχίζοντες μὲ νεοσσούς ἀποφεύγουμε τοὺς κινδύνους τῆς κακῆς ἐκκολάψεως.

Ἐὰν ἡ ἔναρξις γίνῃ τὸ φθινόπωρον πρέπει ν' ἀγοράσωμε πουλάδες πού γεννήθησαν πρὶν τοῦ Μαΐου, ἢ ὄρνιθες πού τελείωσαν τὸν πρῶτον χρόνον τῆς ὄοτοκίας των. Τὰ πετεινάκια πού θὰ προμηθευθοῦμε θὰ εἶνε ἀνάλογα μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν ὄρνιθων. Πετεινοὶ καὶ ὄρνιθες πρέπει φυσικὰ νὰ εἶνε ἀπὸ ἐκλεκτὸ σόι (γεννεά). Εἰς εἰδικὸν κεφάλαιον θὰ ὁμιλήσωμε περὶ τῆς ἐπιλογῆς ἢ ὁποία πρέπει νὰ γίνῃται πολὺ αὐστηρὰ προκειμένου περὶ ἀναπαραγωγῶν. Ἐκ τῆς ἐπιλογῆς αὐτῆς ἐν συνδυασμῶ μὲ τὴν καλὴν διατροφήν καὶ ὑγιεινὴν, θὰ ἐξαρτηθοῦν τὸ γόνιμον τῶν αὐγῶν, ἡ ζωτικότης τῶν γόνων, ἡ υγεία τῶν νεοσσῶν, ἡ ὄοτοκία τῶν πουλάδων καὶ ἡ δύναμις τῆς ἰσχύος τῆς κληρονομικότητος ἢ ὁποία μεταβιβάζει κατ' ἀρχὴν τῆς ιδιότητες τῶν γονέων εἰς τοὺς ἀπογόνους.

Ἡ ΚΑΤΑΛΛΗΛΕΣ ΡΑΤΣΕΣ ΤΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝ

Ἡ ὄρνιθες τῶν χωρικῶν μας, ἢ ντόπιες ὄρνιθες, εἶνε ἀνομοιογενῆ πτηνά· κάθε πουλι ἔχει δικό του φτέρωμα καὶ σχῆμα. Καὶ τοῦτο διότι ἡ ἐντοπία ὄρνιθα, ἀναπαράγεται εἰς τὴν τύχην, χωρὶς καμμία ἐπιλογή, διότι κανεὶς δὲν ζήτησε νὰ βελτιώσῃ ὠρισμένες ιδιότητές της. Ἐὰν θελήσωμε ν' ἀναπτύξωμε τῆς ιδιότη-

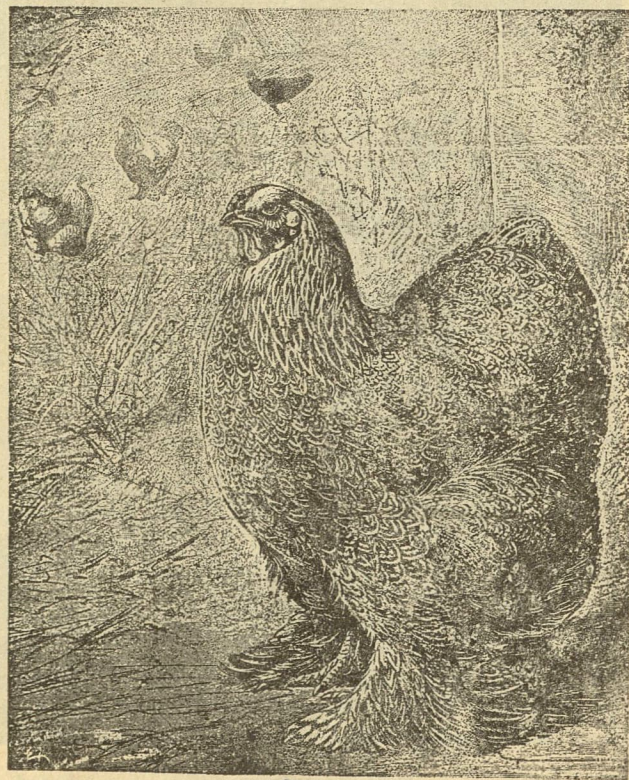
τες αὐτές, τὴν μεγάλην ὠτοκίαν ἢ παραγωγή κρέατος π. χ. σχηματίζοντες μίαν ράτσα νέαν, ἐντοπίαν, θὰ μᾶς χρειασθοῦν προσπάθειαι ἐτῶν, εἰδικῆς γνώσεως, χρηματικῆς θυσίης ὄχι ὀλίγης καὶ νὰ θέσωμεν τὸ ἄμεσον οἰκονομικὸν συμφέρον εἰς δευτέραν μοῖραν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ σκοπὸς μας δὲν εἶνε ἡ δημιουργία νέας



Πετεινὸς Μπράμα Πούτρα.

ράτσας, ἀλλ' ἢ ἀπόκτησις τὸ ταχύτερον καὶ ἀσφαλέστερον πουλιῶν προσοδοφόρων, δὲν ἔχομε διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν αὐτὸν τὸν σκοπὸν παρὰ ν' ἀναθρέψωμε μία ἀπὸ τῆς κοινῆς ἀγγνωρισμένης ράτσας, ἀπὸ τῆς καλύτερης εἰς ἀπόδοσι κρέατος ἢ αὐγῶν, ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅμως, ἡ ράτσα ποὺ διαλέξαμε νὰ εὐδοκιμεῖ εἰς τὸν τόπο μας—διότι δυστυχῶς, ράτσα ποὺ εὐδοκιμεῖ εἰς ἓνα μέρος τῆς γῆς, δὲν εὐδο-

κιμεῖ κατ' ἀνάγκην ἐξ ἴσου καὶ εἰς ἓνα ἄλλο. Ἡ ἐκλογὴ ἐν τούτοις ἀπλῶς μίᾳ ράτσας ποὺ ἀνταποκρίνεται εἰς τ' ἀνωτέρω δὲν ἀρκεῖ, χρειάζεται ἐπίσης τὰ πουλιὰ ποὺ θ' ἀποκτήσωμε καὶ θ' ἀναθρέψωμε νὰ κατάγονται ἀπὸ γονεῖς καὶ προγόνους ἐκλεκτοὺς ποὺ ἔδωσαν τὰ καλλίτερα ἀποτελέσματα. Τοῦτο δὲ διότι κατ' ἀρχὴν ἡ ράτσα δὲν ἔχει τὴν σημασίαν ὅση ἡ γεννεά, τὸ σὸι :

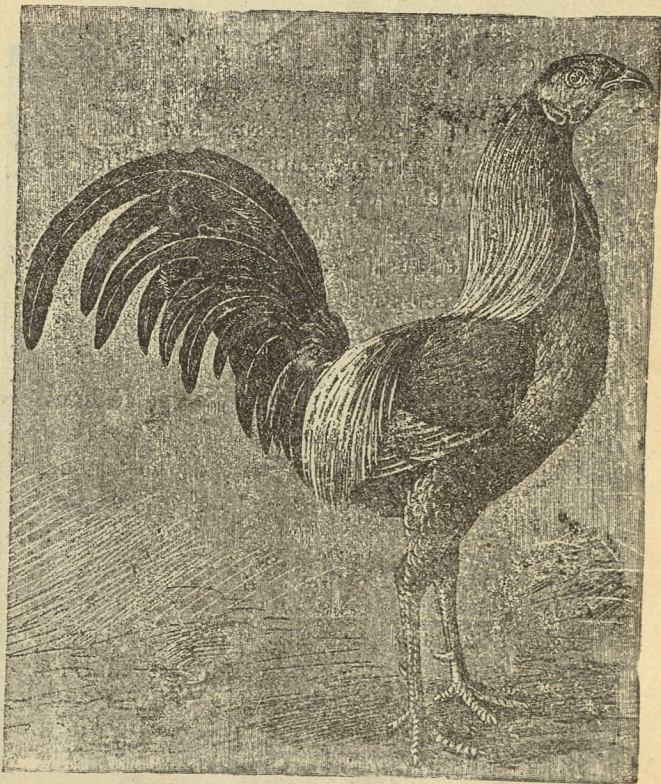


*Ὄρνις Μπράμα Πούτρα.

πουλιὰ δηλαδὴ τῆς ἰδίας ράτσας, ποῦ ἔχουν μέρος ἀπὸ τὸ ἴδιο αἷμα, καὶ ποὺ κατέχουν ὡς ἐκ τούτου κοινῆς ιδιότητες προερχόμενες ἀπὸ τοὺς προγόνους των καὶ δυνάμενες νὰ μεταβιβαθοῦν ἔπειτα ἀπὸ κατάλληλη ἐπιλογή εἰς τοὺς ἀπογόνους των. Ἡ δύναμις λοιπὸν τῆς κληρονομικότητος μᾶς ὑποχρεώνει ν' ἀνατρέ-

φωμε πουλιά πού νά κατάγονται ἀπό γενεές ἢ ὁποῖες ὑπέστησαν μεγάλη ἐπιλογή πρὸς τὸν σκοπὸν μεγάλης παραγωγῆς κρέατος ἢ αὐγῶν.

Ἀνακεφαλαιώνοντες τ' ἀνωτέρω συμπεραίνουμε ὅτι διὰ μίαν συστηματικὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ὀρνίθων πρὸς τὸν σκοπὸν παρα-



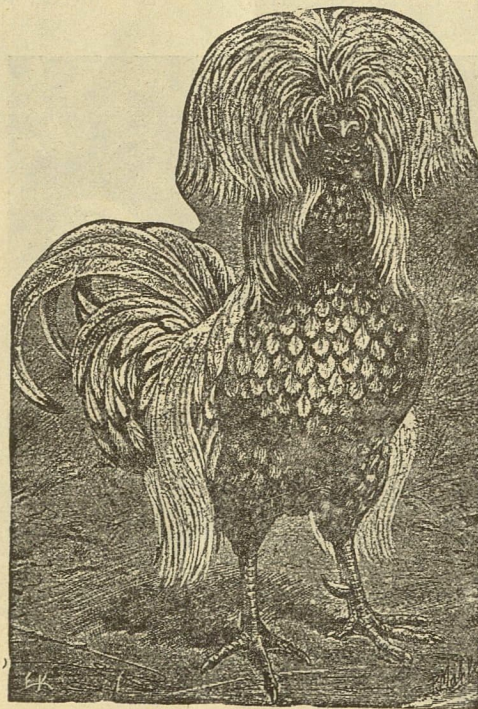
Πετεινὸς παλαιστῆς.

γωγῆς αὐγῶν ἢ κρέατος πρέπει: 1ον. Ν' ἀνατρέφωμε μία καθαρὸ-αιμη ράτσα εἰδικὴ γιὰ τὸν σκοπὸν μας. 2ον Ἡ ράτσα αὐτὴ νά εὐδοκίμεϊ εἰς τὸν τόπον μας. 3ον Νά ἔχωμε πουλιά πού νά κατάγονται ἀπὸ ἐκλεκτὰς γενεάς (σόγια) τῆς ράτσας σὴν ὁποίαν ἀνήκουν.

Κατὰ δεκάδες ἀριθμοῦνται οἱ διάφορες ράτσες τῶν ὀρνίθων,

καὶ ἄπειρες εἶνε ἡ ποικιλίαι τῶν. Μεταξὺ τῶν ὀλίγων πού ἐδοκιμάσθησαν εἰς τὸν τόπον μας συστηματικῶς, καθ' ὅσον γνωρίζωμε, μόνον ἡ Λεγκὸν καὶ ἡ Ροντάιλαντ ἐγκλιματίσθησαν μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν. Διὰ τὴν Βιαντότ καὶ τὴν Φαβερόλ τ' ἀποτελέσματα εἶνε ἀνάγκη νά ἐπιβεβαιωθοῦν.

Ἔχουμε λοιπὸν κατάλληλες ράτσες γιὰ τὸν τόπον μας τὴν



Πετεινὸς ἀργυρόφτερος τῆς Παδοῦης.

Λεγκὸν διὰ ὠτοκίαν, τὴν Ροντάιλαντ διὰ ὠτοκίαν καὶ κρέας· κατὰ δεύτερον λόγον τὴν Βιαντότ διὰ ὠτοκίαν, καὶ τὴν Φαβερόλ διὰ κρέας.

Κατὰ τὴν ἐκλογὴν ράτσας, πρέπει νά ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι εἶνε ἀδύνατον νά ἐπιτύχοιμε, ἀπὸ οἰαδήποτε ράτσα, ὑψηλὴ ὠτοκία ταύτοχρόνως μὲ παραγωγή ἐκλεκτοῦ καὶ ἀφθόνου κρέατος. Ἡ μεγάλη ἀνάπτυξις μᾶς ἐκ τῶν δύο αὐτῶν ἰδιοτήτων ἐπιφέρει τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἄλλης.

ΛΕΓΚΟΡΝ (Leghorn).

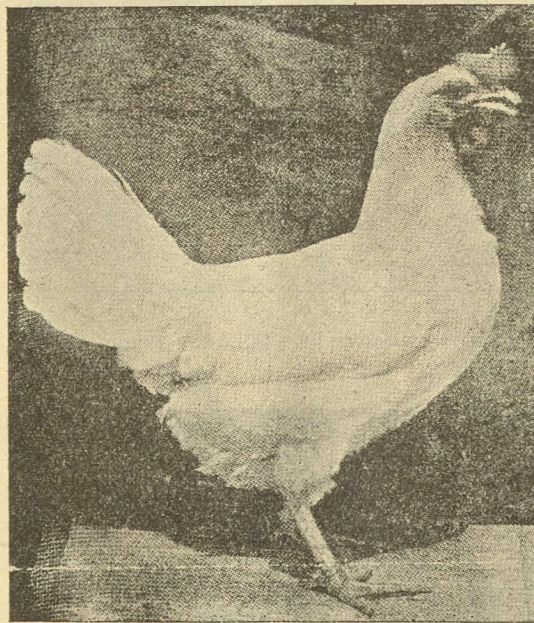
Ἡ Λεγκόρν εἶνε ἡ πλέον ὠτόκος ράτσα τοῦ κόσμου, εὐδοκιμεῖ εἰς ὅλα τὰ κλίματα. Ἡ Λεγκόρν εἶνε γυρίστρα καὶ διακρίνεται γιὰ τὴν ἰκανότητα νὰ βρῖσκει μόνη ἕνα μέρος τῆς τροφῆς της, σπανίως κλωσσᾷ, τὰ μικρὰ της, μεγαλώνουν εὐκόλα. Ὁ πετεινὸς Λεγκόρν εἶνε θαυμάσιος ἐπιβή-



Πετεινὸς Λεγκόρν (Leghorn).

τῶρ—σ^ο αὐτὴ τῆ ράτσα εὐρίσκονται τὰ περισσότερα γόνιμα αὐγά. Ἡ ὠτοκία τῆς Λεγκόρν εἶνε θαυμαστὴ ρεκόρ 320—330 αὐγῶν τὸ ἔτος ἐσημειώθησαν σὲ πολλοὺς ἐπισήμους διαγωνισμοὺς, τελευταίως δὲ 351 στὸν Καναδᾶ. Εἶνε ἡ οἰκονομικώτερη ράτσα διότι γεννᾷ τὰ περισσότερα αὐγά ἐν σχέσει με τὴν ποσότητα τῆς τροφῆς ποὺ καταναλίσκει, εἶνε πρῶιμη γεννοῦσα καὶ ἰσχυρᾶς κράσεως. Ἡ ἄσπρη Λεγκόρν εἶνε ἡ καταλληλότερη γιὰ

τοὺς ἀρχαίους. Ὑπάρχουν πολλὲς ποικιλίαι Λεγκόρν. Ἡ Λεγκόρν εἶνε κομπῆ εὐκίνητη. Τὸ σῶμα της εἶνε μακρουλό, ἡ ράχη γέρνει πρὸς τὰ ὀπίσω. Τὸ κράς της δὲν εἶνε καὶ τόσο καλό. Τὸ λειρὶ της εἶνε μεγάλο, ὀρθὸ στὸν πετεινὸ, γυρμένο στὴν ὄρνιθα, ἔχει κρεμαστὲς μπαριπέτες, παρῶτια ἄσπρα ἢ ὑποκίτρινα ἀνεπτυγμέ-



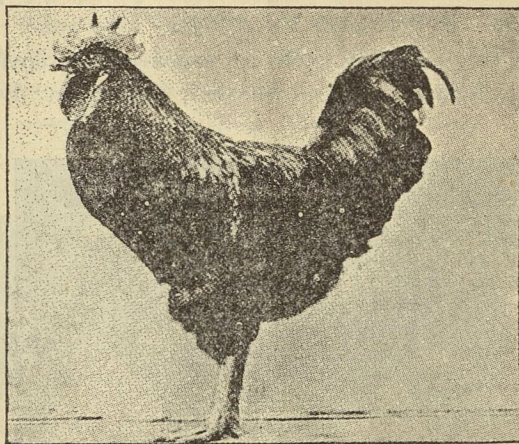
Ἐρνιθα Λεγκόρν (Leghorn).

να καὶ λεία. Τὰ πόδια καὶ τὸ ράμφος εἶνε κίτρινα γυαλιστερά. Τὸ λειρὶ τοῦ πετεινοῦ ἔχει 4—6 δόντια βαθειά, ἡ ἐπιφάνειά του πρέπει νὰ εἶνε ὅσο τὸ δυνατό λιγώτερο σπειρωτή.

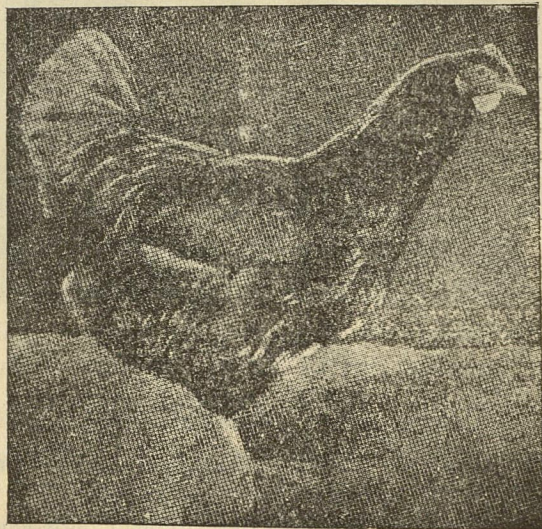
PONTA·I·ΛΑΝΤ - PENT (Rhode-Island Red).

Ἡ Ροντάιλαντ παρήχθη ἀπὸ διασταύρωσι διαφόρων ἀσιατικῶν καὶ εὐρωπαϊκῶν ἄσπρων. Εἶνε πολὺ εὐμορφον πτηνὸ, χρώματος κόκκινου ἀκαζοῦ, ἡ ράχη του εἶνε ὀριζοντία, τὸ σῶμα του βαθύ. Ἔχει ἀπλὸ λειρὶ, μικρὸ, πόδια κίτρινα καὶ εὐδοκιμεῖ σὲ ὅλα

τὰ κλίματα. Ἡ ὄρνιθα εἶνε ἐκλεκτὴ γεννοῦσα κάνει συχνὰ μέχρι



Πτερινὸς Ροντάιλαντ Ρέντ (Rhode - Island Red).

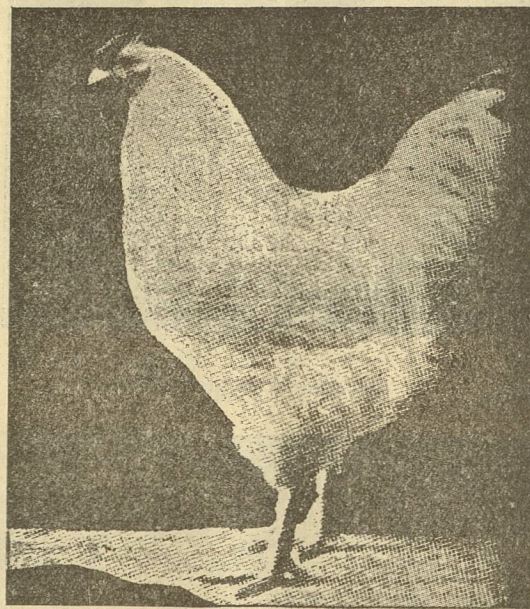


Ὁρνιθα Ροντάιλαντ Ρέντ (Rhode - Island Red).

260 αὐγά, ἀρκετὰ μεγάλα καὶ σκοῦρα, εἶνε ἐξ ἄλλου ἀρκετὰ καλὴ

παραγωγὸς κρέατος, κλωσσᾷ συχνά, οἱ νεοσσοὶ τῆς εἶνε δυνατῆς κρέσεως καὶ μεγαλώνουν πολὺ γρήγορα. Ἡ Ροντάιλαντ, ὡς μεγαλόσωμη ράτσα, εἶνε ἀρκετὰ μεγάλη καταναλώτρια τροφῆς. Ἡ πουλάδες γεννοῦν ἓνα μῆνα ἀργότερα ἀπὸ τῆς Λεγκόρν.

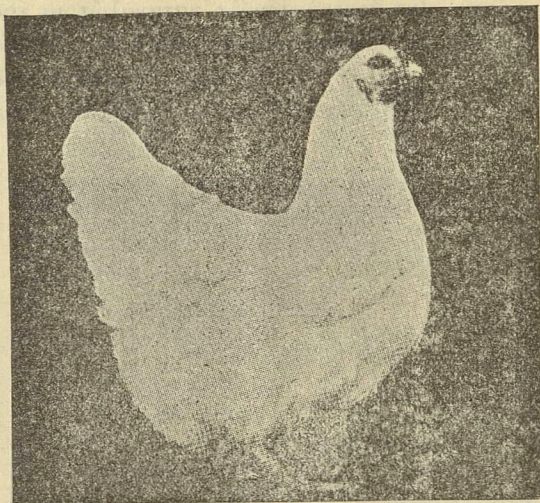
Βιαντότ (Wyandotte). Ἡ Βιαντότ εἶνε πτηνὸ συγκεντρωμένου σχήματος εἶνε ὄλο καμπύλες. Τὸ λειρί τῆς εἶνε ἐπίπεδο,



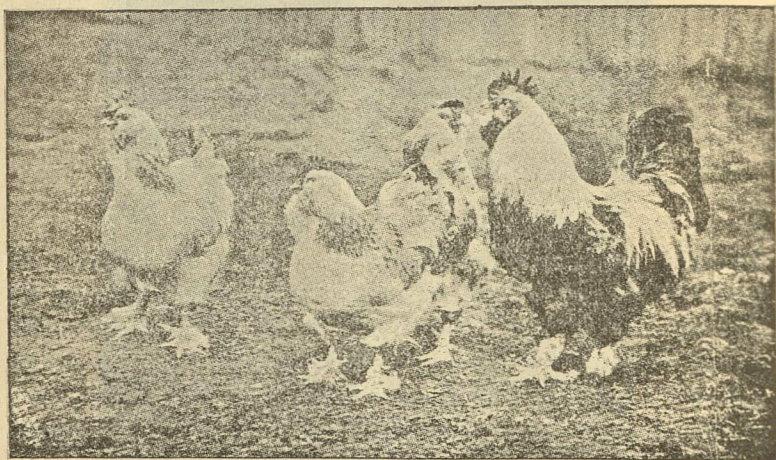
Πτερινὸς Wyandotte Βιαντότ.

ὄλο προεξοχάς. Ἡ Βιαντότ ἔχει ράμφος καὶ πόδια κίτρινα καὶ κρέας ἀρκετὰ καλό. Τὸ κεφάλι τῆς εἶνε μικρὸ καὶ ἔξυπνο. Ἡ ράχη τῆς εἶνε κοντὴ καὶ μᾶλλον ὀριζοντία. Ἡ οὐρά τῆς εἶνε κοντὴ. Μεταξὺ τῶν πολλῶν ποικιλιῶν Βιαντότ ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον ἡ λευκὴ εἶνε ἡ πρακτικώτερη καὶ ἡ πλέον διαδεδομένη. Ἡ Βιαντότ εἶνε ἐκλεκτὴ γεννοῦσα, ἰδίως τὸν χειμῶνα. Οἱ νεοσσοὶ τῆς εἶνε γεροὶ καὶ μεγαλώνουν εὐκόλα. Τὰ κοιτόπουλα εἶνε κατάλληλα πρὸς πώλησιν ἓνα μῆνα ἀργότερον ἀπὸ τῆς Λεγκόρν. Γεννᾷ ἐπίσης λίγο ἀργότερα ἀπὸ τὴν Λεγκόρν. Τ' αὐγά τῆς εἶνε σκοῦρα καὶ μικρότερα ἀπὸ τ' αὐγά τῆς Λεγκόρν. Ἡ ὠοτοκία τῆς φθάνει

σχεδόν την ωοτοκίαν τῆς Λεγκόρν εἰς ἀριθμόν, ἀλλὰ τ' αὐγά της



*Θρνιθα Wyandotte Βιαντότ.



Πετεινός καὶ ὄρνιθες Faverolles (Φαβερόλ).

εἶνε ὀλιγώτερο γόνιμα. Ὡς πλέον μεγαλόσωμη ἀπὸ την Λεγκόρν τρώγει περισσότερον. Εὐδοκιμεῖ καλλίτερα σὲ ψυχρὰ μέρη.

Φαβερόλ (Faverolles). Ἡ Φαβερόλ ἔχει σχῆμα ὀγκῶδες καὶ βαρὺ, ἢ φαβορίτες καὶ ὁ λαιμός της τῆς δίνουν μιὰ ἰδιαίτηρη φυσιογνωμία. Τὰ πόδια της ἔχουν πέντε δάκτυλα. Τὸ κρέας της εἶνε ἐκλεκτό. Τὰ κοτόπουλά της εἶνε πολὺ πρῶϊμα: ζυγίζουσι 250 δράμια σὲ δυὸ μῆνες, 1 1)2 ὀκᾶ στοὺς τέσσαρες. Ἡ ἀνατροφὴ της εἶνε εὐκόλη· οἱ νεοσσοὶ της εὐδοκιμοῦσι εἰς ὅλα τὰ ἐδάφη καὶ εἶνε γερῆς κράσεως. Ἡ ράτσα αὐτὴ εἶνε ἡ καταλληλότερη διὰ παραγωγὴν πουλερικῶν ἀποκλειστικῶς. Εἶνε μετρία ὠοτόκος.

ΕΠΩΑΣΙΣ

Ἡ ἐπώασις σκοπὸν ἔχει νὰ μεταμορφώσῃ τὸν γόνον ποὺ βρίσκεται στὸ αὐγὸ εἰς νεοσσόν. Ἡ ἐργασία αὐτὴ γίνεται, ἢ διὰ τοῦ πτηνοῦ ποὺ κλωσσᾷ (φυσικὴ ἐπώασις), ἢ δι' ἐπιασθήρων (τεχνικὴ ἐπώασις).

Ἡ μεταμόρφωσις αὐτὴ ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς θερμότητος. Ὅλων τῶν πτηνῶν τ' αὐγὰ δὲν ἀπαιτοῦν τὸν ἴδιον χρόνον ἐπώασεως. Τὸ αὐγὸ τῆς ὄρνιθας ἀπαιτεῖ 21 ἡμέρας, τῆς πάπιας 28—30, τῆς Μπαρμπαρξίκης πάπιας 35—37, τῆς χήνας 30, τοῦ Ἰνδιάνου 28—30, τῆς φραγκόκοιτας 27, τοῦ φασιανῶ 25, τοῦ περιστριοῦ 18—19.

Ἐν τῇ πράξει ἡ ἐκκόλαψις δὲν πραγματοποιεῖται ἀκριβῶς στὴν ὀρισμένη προθεσμία. Τὸ κρῦο, ἡ ὑγρασία, ἡ νωπότης τῶν αὐγῶν, ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον διετηρήθησαν μέχρις ὅτου τεθοῦν πρὸς ἐπώασιν, ἢ ποιότης τοῦ γόνου, ἢ σύστασις τοῦ κελύφους καὶ ἄλλα, ἐπιδροῦν ἐπὶ τοῦ χρόνου ὁ ὁποῖος ἀκριβῶς χρειάζεται γιὰ τὴν ἐκκόλαψιν.

Μία καλὴ ἐκκόλαψις συντελεῖται ἐντὸς δέκα ὥρῶν. Μὴ βάζετε πρὸς ἐπώασιν αὐγὰ πλέον τῶν δέκα ἡμερῶν—ὅσο νωπότερα εἶνε τόσο τὸ καλλίτερο. Βάζετε τὰ αὐγὰ ποὺ προορίζετε δι' ἐπώασιν σὲ πανέρια, τὸ ἓνα ἐπάνω στὸ ἄλλο καὶ τὰ σκεπάζετε μ' ἓνα πανί. Τὰ πανέρια αὐτὰ τὰ τοποθετεῖτε σὲ μέρος ὅπου δὲν ὑπάρχουν δεῦματα, ὅπου ἡ ἀτμόσφαιρα δὲν εἶνε οὔτε πολὺ ξηρὰ οὔτε πολὺ ζεστή.

Γυρίζετε τ' αὐγὰ μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα, πρὸς τοῦτο κάνετε δύο διαφορετικὰ σημεῖα σὲ δύο ἀντίθετες πλευρὰς τοῦ κελύφους, γιὰ νὰ ξέρετε πρὸς ποῖον μέρος πρέπει νὰ τὰ γυρίζετε τὴν ἐπομένη φορὰ. Τὸ γύρισμα προφυλάττει τὸν γόνον ἀπὸ τοῦ νὰ κολήσῃ στὸ κέλυφος. Προσέχετε μὴ σᾶς ραγίσουν

τ' αυγά κατά την μεταφορά ή τὸ γύρισμα· ἀποφεύγετε ἐπίσης νὰ τὰ κινῆτε βιαίως διότι ἐνδεχόμενον νὰ σπάσουν τὰ χαλάζια πὸν κρατοῦν μετέωρο τὸν χρόκω μέσα στὸ ἀσπράδι. Θέτετε πρὸς ἐκκόλαψι αυγά μὲ γερὸ γόνου. Αὐτὸ τὸ ἐπιτυγχάνετε μὲ δυνατοὺς καὶ διαλεχτοὺς γονεῖς: πετεινοὺς ἄνω τῶν δέκα μηνῶν καὶ κάτω τῶν τριῶν ἐτῶν, καὶ ὄρνιθες ἄνω τοῦ ἐνὸς ἔτους καὶ κάτω τῶν τριῶν ἐτῶν. Μὴ βάζετε αυγά μὲ κέλφος πορῶδες, λεπτὸ ἢ σπειρωτό, ἢ αυγά πολὺ μικρὰ ἢ πολὺ μεγάλα (δίχροκα). Ἀποφεύγετε τὰ λερωμένα αυγά. Ἐὰν δὲν ἔχουν παρὰ ἕκηρι χόματος τ' ἀφίνετε ὅπως εἶνε, ἂν εἶνε ὅμως κουτσουλημένα ἢ λερωμένα ἀπὸ τὸ περιεχόμενο σπασμένου αυγοῦ καὶ εἰσθε ὑποχρεωμένος νὰ τὰ μεταχειρισθῆτε, τότε τὰ πλένετε μὲ χλιαρὸ νερό. Ἐχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ πλύσιμο ἐλαττώνει τὸ ποσοστὸ τῶν ἐκκολάψεων.

ΦΥΣΙΚΗ ΕΠΩΑΣΙΣ

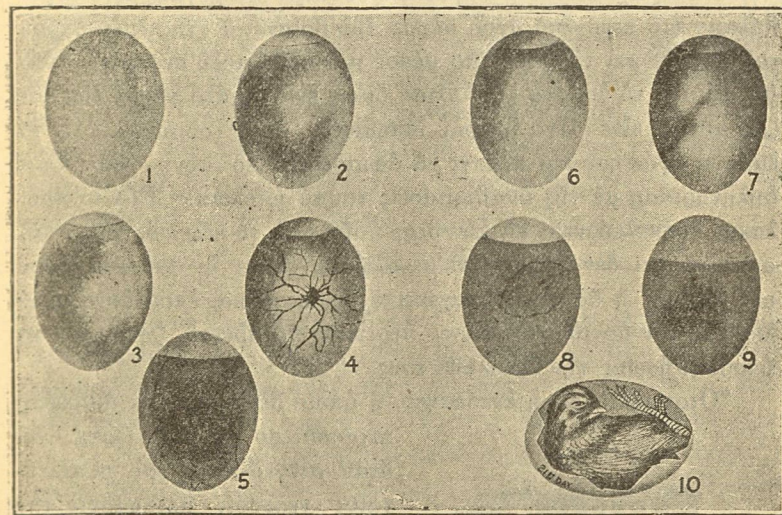
Ὅταν βεβαιωθῆτε ὅτι μία ὄρνιθα κλωσσᾷ μὲ τὰ σωσιὰ της τῆς ἐτοιμάζετε μίαν φωληὰ σὲ μέρος μᾶλλον σκοτεινόν. Βάζετε ἄχυρο σ' ἓνα κιβώτιο καὶ δύο-τρια αυγά γιὰ νὰ τὴν δοκιμάσετε. Ἐὰν ἴδῃτε ὅτι κάθεται, τὴν ἀφίνετε ὡς τὴν ἄλλη ἡμέρα, ἂν ὄχι, τότε τὴν σκεπάζετε μὲ μιὰ σανίδα σὲ τρόπο ὥστε ν' ἀναγκάζεται νὰ μένη καθισμένη στ' αυγά της. Χρειάζεται γι' αὐτὸ ἓνα ἀβαθὲς κιβώτιο, τοῦ ὁποίου νὰ μὴν ἐφαρμόζῃ ἐντελῶς τὸ σκέπασμα, ὥστε νὰ μπορῇ νὰ κυκλοφορῇ ὁ ἀέρας. Ἐξακολουθῆτε νὰ τὴν ἔχετε κλεισμένη ἕως ὅτου ἀποφασίση νὰ κάθεται χωρὶς νὰ ἐξαναγκάζεται. Ἀντικαθιστᾷτε τότε τὰ πρὸς δοκιμὴν αυγά μὲ ἐκεῖνα πὸν θέλετε νὰ ἐκκολάψετε. Μὴ βάζετε περισσότερα ἀπὸ 12—16 αυγά, ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῆς ὄρνιθας. Ἐντὶ ὄρνιθων δύνασθε νὰ μεταχειρισθῆτε γαλοπούλες, ἔστω κι' ἂν δὲν ἔπασαν κλωσσει. Γιὰ νὰ τῆς ἀναγκάσετε νὰ κλωσσήσουν μεταχειρίζεσθε τὸν ἴδιον τρόπο πὸν ἀναφέραμε ἄνωτέρω γιὰ τῆς δύστροπες ὄρνιθες. Μία γαλοπούλα μπορεῖ νὰ ἐπωάσῃ 20—28 αυγά. Φροντίζετε νὰ σηκώνετε τῆς κλωσσει κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἐπωάσεως, μίαν φορὰ τοῦλάχιστον τὴν ἡμέρα, γιὰ νὰ φάγουν καὶ νὰ ἱκανοποιήσουν τῆς φυσικῆς τους ἀνάγκης.

Ταγίτζετὲ της μόνον μὲ σπόρους: σκύβαλο, στάρι, βρώμη. Ἐὰν ἔχουν δυσκοιλιότητα τοὺς δίνετε πρασινάδα, πίτυρο βρεγμένο. Προσέχετε νὰ εἶνε πάντοτε καθαρὴ ἡ φωληὰ τους· τὰ λερω-

μένα αυγά τὰ πλένετε μὲ χλιαρὸ νερό. Προσέχετε νὰ κάθεται καλὰ εἰς τ' αυγά της ἡ κλωσσα. Ἐὰν μεταξὺ τῆς 7ης καὶ τῆς 18ης ἡμέρας ἡ κλωσσα ἀφήσῃ τὴν φωληὰ της ἔστω καὶ γιὰ πολ- λὲς ὥρες, μὴ φοβηθῆτε ὅτι ψόφησαν τὰ ἔμβρυα, προσέξτε ὅμως αὐτὸ νὰ μὴν ἐπαναληφθῇ. Μὴ σηκώνετε πλέον τὴν κλωσσα ὅταν τὰ πουλάκια ἀρχίζουν καὶ τσακίζουν τὰ κελύφη τους.

ΩΟΣΚΟΠΗΣΙΣ

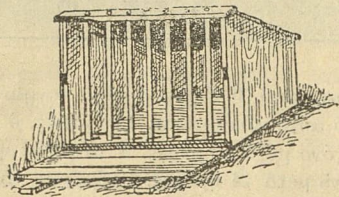
Ἡ ὠοσκόπησις γίνεται τὴν 6 ἡμέρα. Προσαρμόζετε τ' αυγοῦ στὴ μία ὀπὴ ἐνὸς εἶδους χωνιοῦ ἀπὸ χαρτόνι καὶ διὰ τῆς ἄλλης



1 Αυγὸ ἄγονο μετὰ 36 ὥρες. 2 αυγὸ γόνιμο μετὰ 36 ὥρες. 3 αυγὸ γόνιμο μετὰ 48 ὥρες. 4 αυγὸ γόνιμο μετὰ 5 ἡμέρες. 5 αυγὸ γόνιμο μετὰ 14 ἡμέρες. 6 αυγὸ ἄγονο μετὰ 8 ἡμέρες. 7 αυγὸ μὲ ψόφιο γόνου μετὰ 6 ἡμέρες. 8 αυγὸ μὲ ψόφιο γόνου μετὰ 10 ἡμέρες. 9 αυγὸ μὲ ψόφιο γόνου μετὰ 14 ἡμέρες. 10 ἔμβρυο πρὸ τῆς ἐκκολάψεως.

παρατηρῆτε στὸ φῶς τῆς λάμπας ἢ τοῦ ἡλίου τὴν διαφάνειά του. Τὰ ἄγονα αυγά εἶνε ἐντελῶς διαφανῆ. Αὐτὰ τὰ βράζετε καὶ τὰ δίδετε στοὺς νεοσσούς, ἢ τὰ χρησιμοποιῆτε σεις ὁ ἴδιος γιὰ γλύκισμα, π.χ. Τὰ γονιμοποιηθέντα αυγά παρουσιάζουν τρεῖς ὄψεις: 1ον. Μία σκιερὴ κηλίδα σὰν ἓνα πολὺ μικρὸ μπιζέλι μὲ κοκκινω-

πὲς κλωστὲς πὺ βγαίνοντας ἀπ' αὐτὴ ἀπλώνονται ἀκανόνιστα πρὸς τὴν περιφέρεια ἀκτινοειδῶς σὰν μία ἀράχη. Ἡ κηλὶς αὐτὴ εἶνε ὁ γόνος, καὶ ἡ κλωστὲς τὰ αἵματοφόρα ἀγγεῖα. Αὐτὰ τὰ αὐγὰ εἶνε γονιμοποιημένα. 2ον. Μία κηλίδα μαύρη κολλημένη στὸ κέλυφος : γόνος πὺ ἐψόφησε. 3ον. Ἐνας κύκλος ἢ ἓνα ἡμικύκλιο κόκκινο, διαμέτρου 3—40 χιλιοστῶν: ἐπίσης ψόφιος γόνος. Καμμιά φορὰ διακρίνομε μιὰ στρογγυλὴ μᾶζα πὺ ἐπιπλέει σὲ κάθε κίνησι: εἶνε κροκὸς τοῦ ὁποίου ἔσπασαν τὰ χαλάζια. Ἀφαιροῦμε ὅλα αὐτὰ τὰ αὐγὰ πὺ περιέχουν ψόφίους γόνους καὶ ἐπιπλέοντας κροκοὺς. Μιὰ δευτέρη ὠσοκότησις γίνεται τὴν 14 ἡμέρα. Ἄν τὸ περιεχόμενον τοῦ αὐγοῦ παρουσιάζει ἓνα μεγαλωμένο ἀεροθάλαμο (τὸ κενὸ ἀπὸ ὑγρὸ μέρος πὺ βρίσκεται στὸ πλατὺ ἄκρον τοῦ αὐγοῦ) καὶ τὸ ὑπόλοιπο μέρος μιὰ μᾶζα πολὺ σκοτεινὴ, αὐτὸ θὰ πῆ ὅτι τὸ ἔμβροιο ζῆ. Ὅταν ὅμως ἓνα μεγάλο μέρος τῆς μᾶζας αὐτῆς εἶνε λίγο ἢ πολὺ διαφανές, αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸ ἔμβροιο ἐψόφησε καὶ πρέπει νὰ ἀφαιρέσετε τὸ αὐγὸ γιὰ νὰ μὴ δηλητηριάσῃ μὲ τῆς ἀναθυμιάσεις του τὰ ὑπόλοιπα. Ἐὰν τὰ πουλάκια δυσκολεύονται νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὸ κέλυφός τους αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν ἀξίζουν νὰ μεγαλώσουν διότι ἢ θὰ ψοφήσουν μετ' ὀλίγον, ἢ θὰ γίνονιν καχεκτικά, ἄχρηστα καὶ ἐπικίνδυνα πουλιὰ γιὰ τὸν ὄρνιθῶνα. Εἶνε περιττὸν λοιπὸν νὰ ζητήσωμε νὰ ὑποβοηθήσωμε τὴν ἐκκόλαψί τους.



Κλουβὶ κλωσσομάνας.

Ἄν τὸ τελειώσει ἢ ἐκκόλαψις, ἢ ὁποία δὲν πρέπει νὰ διαρκέσῃ περισσότερο ἀπὸ 24 ὥρες, καὶ ὅταν στεγνώσουν καὶ οἱ τελευταῖοι νεοσσοί, μεταφέρετε τὴν κλωσσαν καὶ τὰ κλωσσοπούλα σ' ἓνα κλουβὶ τοποθετημένο σὲ καθαρὸ καὶ ἤσυχον μέρος. Τὸ κλουβὶ τὸ φτιάχνετε ὁ ἴδιος μ' ἓνα κιβώτιο τοῦ ὁποίου ἔχετε ἀφαιρέσει τὸ κάτω μέρος καὶ μιὰ πλευρά. Ἀντικαθιστᾶτε αὐτὴν τὴν πλευρὰ μὲ δύο-τρεῖς πῆχες εἰς τρόπον ὥστε νὰ μπαινοβγαίνουν οἱ νεοσσοί. Προτιμώτερο θὰ εἶνε, ἂν τὸ κιβώτιο εἶνε ἀρκετὰ μεγάλο, νὰ τὸ χωρίσετε σὲ δύο μέρη, τοποθετοῦντες στὸ μικρότερο τὴν κλωσσαν καὶ στὸ ἄλλο τὸ νερὸ καὶ τὸ φαγητὸ τῶν νεοσ-

σῶν, ἔτσι δὲν θὰ ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἐνοχλοῦνται τὴν ὥρα πὺ τρώγουν ἀπὸ ἄλλα ζῶα, πουλιὰ, γάτες, ἢ καὶ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν κλωσσαν.

Προσπαθῆτε νὰ βάζετε πολλὲς κλωσσεσ ταυτοχρόνως, διότι χωρὶς ν' ἀπασχοληθῆτε περισσότερον μὲ πολλὲς παρ' ὅσο μὲ μία, ἔχετε τὴν εὐκολία νὰ συγκεντρώσετε ἀφ' ἐνὸς τ' αὐγὰ κατὰ τὴν διαλογὴ τῶν ὠσοκοπήσεων, ἀφ' ἐτέρου τοὺς νεοσσοὺς μετὰ τὴν ἐκκόλαψι, σὲ ὀλιγώτερες κλωσσεσ, ἐλευθερώνοντες ἔτσι ὄρνιθες πὺ δὲν θ' ἀργήσουν νὰ γεννήσουν ἐκ νέου.

Κατὰ τὴν φυσικὴ ἐπάσσι πολλὲς ὄρνιθες ξεκλωσσοῦν, ἄλλες ἀφίνουν τ' αὐγὰ τους χωρὶς λόγο, ἄλλες τὰ σπάζουν, ἢ δὲν τὰ γυρίζουν, ἢ λερώνουν τὴ φωλιὰ Συμβαίνει ἐπίσης, ὅταν εἶνε πολλὲς ἢ κλωσσεσ, νὰ μαλλώνουν μετὰξὺ των καὶ ν' ἀλλάζουν φωλιῆς. Ἐν γένει, ἡ ἐργασία εἶνε μᾶλλον δυσάρεστη παραβαλλομένη μὲ αὐτὴ πὺ κάνουμε μεταχειροζόμενοι ἓνα ἐκκολαπτῆρα. Τέλος ἢ ὄρνιθες δὲν κλωσσοῦν παρὰ ἀργὰ τὴν ἄνοιξι ἢ καὶ τὸ καλοκαῖρι, πρῶγμα πὺ δὲν μᾶς ἐπιτρέπει ν' ἀποκτήσωμε πουλιὰ πὺ θὰ γεννήσουν σὲ κατάλληλη ἐποχῇ.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΕΠΩΑΣΙΣ

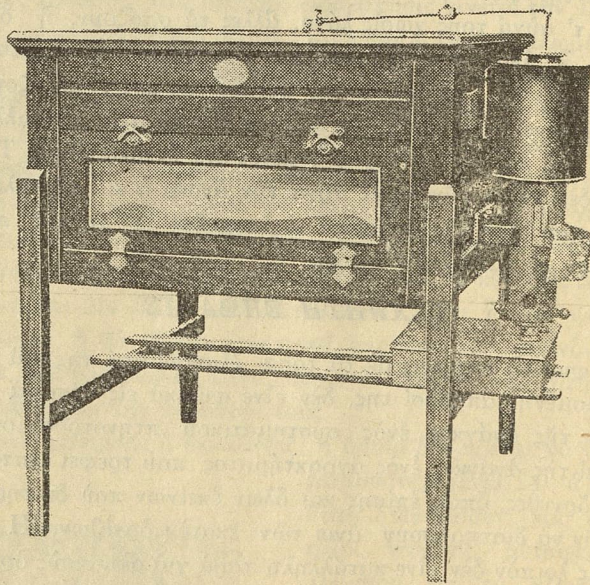
Ἡ φυσικὴ ἐπάσσι μὲ τὰ τόσα ἐλαττώματά της καὶ μὲ τὴν περιορισμένη ἀπόδοσί της, δὲν εἶνε φυσικὰ εἰς θέσι νὰ ἱκανοποιήσῃ τῆς ἀνάγκεσ ἐνὸς συστηματικοῦ πτηνοτροφείου· ἀλλὰ οὔτε καὶ τῆς ἀνάγκεσ ἐνὸς ἀγροκλήματος πὺ τρέφει ἑκατὸ—διακόσιες ὄρνιθες, ὅπως ἐπίσης καὶ ὄλων ἐκείνων πὺ διατηροῦν ἢ μποροῦν νὰ διατηρήσουν ἄνω τῶν ἑκατὸν ὄρνιθῶν. Ἡ φυσικὴ ἐπάσσι λοιπὸν δὲν εἶνε κατάλληλη παρὰ γιὰ οἰκιακοὺς ὄρνιθῶνες καὶ γιὰ ἐρασιτέχνες πτηνοτρόφους· διὰ τῆς ἄλλες περιπτώσεις δὲν εἶνε συμφέρουσα ἀλλὰ οὔτε καὶ ἱκανὴ ν' ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς στοιχειώδεις ἀπαιτήσεις των. Χρησιμοποιοῦντες τὴν τεχνητὴ ἐπάσσι ἀφ' ἐνὸς ἀποφεύγουμε ὅλα τὰ ἐλαττώματα τῆς φυσικῆς καὶ ἀφ' ἐτέρου κάνουμε τὴν πτηνοτροφία ἐπικεροδῆ ἐργασία. Διότι ὁ ἐκκολαπτῆρ μᾶς ἐπιτρέπει τὴν παραγωγή ὁποιοῦδήποτε ἀριθμοῦ πουλιῶν, ἀπὸ λίγες δεκάδες ἕως πολλὲς χιλιάδες, πὺ μποροῦμε νὰ ἔχουμε ὁποιαδήποτε ἐποχῇ θελήσωμε.

Ἐκκολαπτῆρ. — Ὁ ἐκκολαπτῆρ εἶνε συσκευὴ διὰ τῆς ὁποίας ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ὀρισμένης θερμοκρασίας κατορθώνουμε

χωρίς την μεσολάβησι τοῦ πτηνοῦ τὴν ἐκκόλαψι τῶν αὐγῶν του. Μία καλὴ συσκευή ἀπαιτεῖται νὰ ἔχη : σταθερὰ θερμοκρασία, ὀριζομένη ἀπὸ τὸν χειριστὴ της καὶ μεταβαλλομένη κατὰ τὴν ἐπιθυμία του· ἴση καὶ ἀσφαλὴ θερμοκρασία γιὰ ὅλα τ' αὐγά· ἱκανὸ ἀερισμὸ· κατάλληλη ὑγραμετρικὴ σταθερότητα.

Κατὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ ἐκκολαπτῆρος σας πρέπει νὰ προέχη τὸ ζήτημα τῶν ἰδιοτήτων του καὶ ὄχι ἡ εὐθυνὴ τιμῆ του.

Καταλαβαίνετε βέβαια ὅτι ἡ συσκευή πού θ' ἀγοράσετε δὲν



Ἐκκολαπτήρ.

ἀρκεῖ νὰ βγάζη πουλιὰ ζωντανὰ ἀλλὰ πρέπει καὶ τὰ πουλιὰ αὐτὰ νὰ βγαίνουν γερά, νὰ μεγαλώνουν εὐκολὰ καὶ νὰ μὴ ψοφοῦν χωρὶς λόγο.

Ὑπάρχουν πολλὰ συστήματα ἐκκολαπτῆρων. Τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν εἶνε : τὰ μὲ θερμοὺν ἀέρα καὶ τὰ μὲ θερμοὺν νερό. Εἰς τοὺς ἐκκολαπτῆρας τοῦ πρώτου συστήματος τ' αὐγά θερμαίνονται διὰ θερμοῦ ἀέρος ἐρχομένου εἰς ἐπαφὴ μὲ τὴν ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τῆς καπνοδόχου μιᾶς λάμπας, καὶ διαρκῶς ἀνανεουμένου. Εἰς τοὺς

διὰ θερμοῦ νεροῦ τοιούτους ἐξ ἄλλου, ἡ θέρμανσις τῶν αὐγῶν ἐπιτυγχάνεται διὰ σωλήνων, ὅπου κυκλοφορεῖ ζεστὸ νερό, πού θερμαίνεται ἐπίσης ἀπὸ λάμπα. Καὶ εἰς τὰ δύο συστήματα ρυθμιστῆρ διατηρεῖ τὴν κανονισθεῖσα θερμοκρασία διὰ τῆς αὐτομάτου ἐλαττώσεως ἢ ἀυξήσεως τῆς παρεχομένης ὑπὸ τῆς λάμπας θερμότητος.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΑΛΗ ΕΚΚΟΛΑΨΙ

Διὰ ν' ἀναπτυχθῆ τὸ ἔμβρυο καὶ σχηματισθῆ, εἰς νεοσσὸ ἔχει ἀνάγκη μιᾶς ὀρισμένης θερμοκρασίας, πού ποικίλλει, ἀναλόγως τοῦ εἶδους τοῦ πτηνοῦ. Διὰ τὰ αὐγά τῶν ὀρνίθων εἶναι $38\frac{1}{2}$ - 40 ἑκατοναβάθμου, ἢ 102—104 Fahrenheit· γιὰ τῆς πάπιας 38 - $39\frac{1}{2}$ ε, ἢ 101 - 103 f. Ἡ διακυμάνσις τῆς θερμοσίας πού συμβαίνουν ἀπὸ ἔλλειψι φροντίδων· γιὰ τὴν λειτουργία τῆς συσκευῆς, ἢ ἀπὸ μεγάλες ἀψομειώσεις τῆς ἐξωτερικῆς θερμοκρασίας, μπορεῖ νὰ μὴ βλάψουν τὴν ἐκκόλαψι ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ εἶνε μεγάλες, ἢ μεγάλης διαρκείας καὶ προπαντὸς νὰ μὴ συνέβησαν πρὸ τῆς 9ης καὶ μετὰ τὴν 18 ἡμέρα. Πρέπει νὰ σημειωθῆ, ὅτι ἡ διακυμάνσις αὐτὲς προκαλοῦν διάφορες ὀργανικὰς καὶ λειτουργικὰς ἀνωμαλίας στοὺς νεοσσούς : πόδια καὶ λαιμοὶ στρεβλά, πρῶτῃ πτεροφυτῆ—ἐξανθλητικὴ τοῦ ὀργανισμοῦ—καχεξία, διάρροια κ.λ.π. Γιὰ νὰ ἐξουδετερώσετε ὅπωςδήποτε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀυξήσεως ἢ τῆς μειώσεως τῆς θερμοκρασίας, ἀυξάνετε ἢ ἐλαττώνετε αὐτὴν ἀντιθέτως, γιὰ τὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα. Ἔτσι, ἂν ἡ θερμοκρασία ἀνέβηκε στὰ 105 ἐπὶ ἕνα διάστημα, ἐλαττώσετέ την γιὰ τὸν ἴδιο χρόνον στὰ 101 πρὶν τὴν ὀρθμίσετε ἐκ νέου στὴν κανονικὴ της 103. Αὐτὴ ἡ διόρθωσις δὲν πρέπει νὰ γίνεται δι' ἀποτόμου ὑψώσεως ἢ ἐλαττώσεως τῆς θερμότητος. Προσέχετε νὰ ἔχετε πάντοτε καλὸ θερμομέτρο, νὰ τὸ ἐξελέγγετε κάθε χρόνον παραβάλλοντές το μ' ἕνα ἄλλο διὰ τὸ ὁποῖον νὰ εἴσθε βέβαιοι: ἕνα ἱατρικὸν π. χ. Ἐφ' ὅσον προχωρεῖ ἡ ἐπάσις, ἢ ἀνάπτυξις τῶν ἐμβρύων παράγει θερμότητα, ὡς ἐκ τούτου ὁ ρυθμιστῆρ χάνει ἀπὸ τὴν εὐαισθησίαν του. Διὰ νὰ διατηρήσετε αὐτὴν καὶ νὰ μὴ καίετε χωρὶς λόγο πετρέλαιον μπορεῖτε νὰ ἐλαττώσετε τὴν φλόγα τῆς λάμπας. Καθαρίζετε τὴν λάμπα καὶ τὸ φυτῆλι καθημερινῶς.

Γύρισμα τῶν αὐγῶν. Γυρίζετε τὰ αὐγά ἀπὸ τὴν δεύ-

τερη ημέρα τῆς ἐπωάσεως, πρωτὶ καὶ βράδυ, ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τὴν νὰ θερμαίνεται ἐξ ἴσου ὅλη ἡ ἐπιφάνεια των καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τὴν νὰ μὴ κολλοῦν τὰ ἔμβρυα εἰς τὸ κέλφος. Τὸ γύρισμα αὐτὸ γίνεται ἢ μὲ τὸ χέρι ἢ μηχανικῶς. Διὰ τὴν νὰ γίνεται εὐκόλο τὸ γύρισμα μὲ τὸ χέρι, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ν' ἀλλάζον θέσι τ' αὐγά, εἰς τρόπον ὅστε νὰ θερμαίνονται καὶ ν' ἀερίζονται ὅλα ἐξ ἴσου, βγάζετε τῆς δυὸ πρώτες σειρὰς καὶ μὲ τὴν παλάμη κυλάτε τῆς ἐπόμενες πρὸς τὰ ἔμπροσθεν καὶ στῆ κενὴ θέσι πού ἔμεινε στὸ βάθος βάζετε τ' αὐγά πού εἴχατε βγάλη. Γιὰ τὴν νὰ εἴσθε βέβαιος ὅτι τ' αὐγά γυρίστηκαν ὅλα, κάνετε δύο διαφορετικὰ σημεῖα σὲ δύο ἀντίθετες πλευρὰς τους. Μηχανικῶς τὸ γύρισμα ἀπλοποιεῖται καὶ γίνεται ταχύτερο: ἀποφεύγετε ἔτσι τὴν ὑπερβολικὴν ψῦξι τῶν αὐγῶν ὅταν ἔχετε μεγάλα συρτάρια νὰ γυρίσετε. Εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς μεγάλους ἐκκολαπτήρας τὸ γύρισμα γίνεται μηχανικῶς.

Τὴν ἕκτην ἡμέραν κυττάζετε τ' αὐγά στὸ ὠσοκόπιο καὶ ἀφαιρεῖτε τ' ἄγωνα ἢ τοὺς ψόφιους γόνους. Τὴν 14ῃ ἡμέρᾳ κάνετε δευτέρην ὠσοκόπησι.

Κρύωμα τῶν αὐγῶν. Ὅπως ἡ ὄρνιθα ἀφίνει τ' αὐγά της γιὰ τὴν φάγη καὶ ἐκτέλεση τῆς φυσικῆς τῆς ἀνάγκης, ἔτσι πρέπει καὶ εἰσεῖς ν' ἀπομακρύνετε τ' αὐγά ἀπὸ τὴν θερμότητα πού τοὺς δίνετε. Ἡ διάρκεια τοῦ κρυώματος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν χρόνον πού εὐρίσκονται ὑπὸ ἐπώασι τὰ αὐγά, καὶ τὴν θερμοκρασίαν τοῦ διαμερίσματος ὅπου βρίσκεται ὁ ἐκκολαπτήρ. Γενικῶς τῆς πρώτης 4—5 ἡμέρας δὲν κρυώνομε τ' αὐγά, καθὼς ἐπίσης καὶ ὅταν ἀρχίζει τὸ τσάκισμα τῶν κελύφων.

Θερμοκρασία τοῦ διαμερίσματος ὅπου εὐρίσκεται ὁ ἐκκολαπτήρ	Διάρκεια τοῦ κρυώματος	
	4—8 ἡμέρα	9—19 ἡμέρα
βαθμοὶ 5—15	3—12 λεπτὰ	6—10 λεπτὰ
» 15—20	13—17 »	15 »
ἄνω τῶν 20	17—20 »	25 »

Ἐπωφελεῖσθε τοῦ χρόνου τοῦ κρυώματος γιὰ τὴν νὰ γυρίζετε τ' αὐγά. Τὸ κρύωμα συνήθως γίνεται τὸ πρωτὶ καὶ πρὸ τοῦ καθαρίσματος τῆς λάμπας. Προσέχετε νὰ μὴ ἔχετε λερωμένα τὰ χέρια σας, ἰδίως μὲ πετρέλαιον, ὅταν γυρίζετε τ' αὐγά. Μὴ βάζετε τὸ

συρτάρι μὲ τ' αὐγά πού πρόκειται νὰ γυρίσετε ἢ νὰ κρυώσετε σὲ ρεῦμα. Τὴν 19 ἡμέρᾳ διακόπτετε τὸ κρύωμα καὶ τὸ γύρισμα ἂν παρατηρήσετε τσάκισμα τοῦ κελύφους. Μὴν ἀνοίγετε τὰ συρτάρια πρὸ τῆς ὠρισμένης ἡμέρας καὶ ὥρας. Ἀνοίγετε τὸν ἐκκολαπτήρα τὴν 21 ἡμέραν συμπληρωμένην ἂν βρῆτε νεοσσούς πού δὲν ἐκκολάφθησαν ἀκόμη προτιμώτερον εἶνε νὰ τοὺς πετάξετε. Τὸ αὐτὸ κάνετε καὶ μὲ ὄσους δὲν φαίνονται ἀπολύτως ὑγιεῖς καὶ ἀοριμελεῖς, διότι πρέπει νὰ εἴσθε βέβαιος ὅτι αὐτὰ τὰ πουλιά, ἢ θὰ ψοφήσουν πρὶν μεγαλώσουν, ἢ θὰ γίνουν ὑποκείμενα καχεκτικά, ἀδύνατα, φορεῖς ἀσθενειῶν καὶ πρόξενοι ζημίας. Στὴν πτηνοτροφίαν ὁ οἶκτος εἶνε ἕνας ἀπὸ τοὺς σοβαρωτέρους κινδύνους πού μποροῦν ν' ἀπειλήσουν τὴν ἐπιχειρήσιν σας.

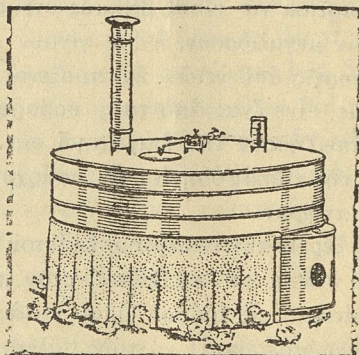
Ἀκολουθεῖτε τῆς εἰδικῆς ὁδηγίας, ἂν ὑπάρχουν, ἐκάστου κατασκευαστοῦ ἐκκολαπτήρων.

Ἄν θέλετε νὰ ξέρετε τὴν καταγωγὴν ἐκάστου νεοσοῦ σημειώσετε τὰ αὐγά πού θέλετε καὶ τὰ βάζετε στὸν ἐκκολαπτήρα μέσα σὲ κλουβιά συρμάτινα, εἰς τρόπον ὅστε κατὰ τὴν ἐκκόλαψιν νὰ μπορεῖτε νὰ τὰ ξεχωρίσετε καὶ νὰ τοὺς βάλετε δακτυλίδια ἀριθμημένα.

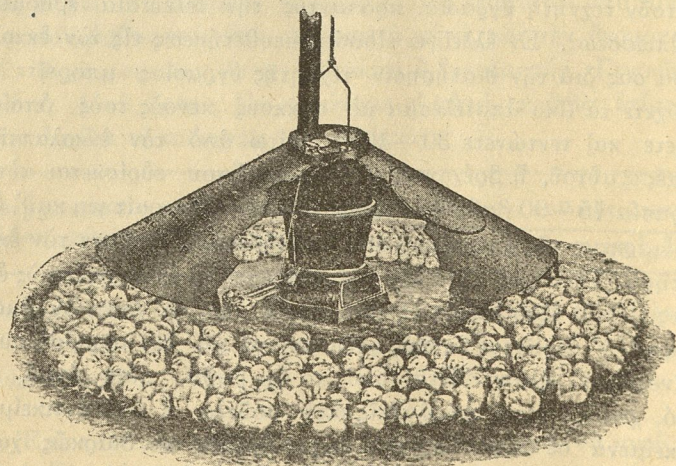
Τεχνητὴ ὑγρασία. Ἀτμὸσφαῖρα ξηρὰ ἢ θερμὴ ἐποχὴ ἀπαιτοῦν τεχνητὴ ὑγρασία, προπαντὸς τὴν τελευταίαν ἐβδομάδα τῆς ἐπωάσεως. Ἐν ἑλλείψει εἰδικῆς διευθετήσεως εἰς τὸν ἐκκολαπτήρα σας διὰ τὴν διατήρησιν τεχνητῆς ὑγρασίας μπορεῖτε νὰ ἐπιτύχετε τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα μὲ σάκκους κενοὺς τοὺς ὁποίους βρέχετε καὶ τεντώνετε 30—40 ἐκ. κάτω ἀπὸ τὸν ἐκκολαπτήρα καὶ πέριξ αὐτοῦ, ἢ βρέχοντες τὸ δάπεδον ὅπου εὐρίσκεται αὐτός. Ὑγρασία 75—90 βαθμῶν ὑγρομέτρου εἶνε ἀπαραίτητη καθ' ὅλη τὴν διάρκειαν τῆς ἐπωάσεως στὸ διαμερίσμα πού ἔχετε τὸν ἐκκολαπτήρα. Τὸ μέρος αὐτὸ ἐπὶ πλέον πρέπει νὰ ἐκπληροῖ τοὺς ἐξῆς ὄρους: Νὰ ἐξασφαλίσῃ θερμοκρασίαν ὅσο τὸ δυνατόν ὁμοίομορφη: ν' ἀερίζεται χωρὶς ρεύματα: νὰ μὴ τὸ προσβάλλουν ἢ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου. Ἐνα ὑπόγειον ὄχι βαθύ, οὔτε ὑγρό, καθαρό, χωρὶς ὀσμὰς ἐπιβλαβεῖς ἀπὸ μοῦχλα ἢ ἀπὸ ἀντικείμενα ὑποκείμενα σὲ σῆψιν, ὅπου ὁ ἀέρας ἀνανεοῦται διαρκῶς χωρὶς δεύματα εἶνε κατάλληλον ἐπωαστήριον. Ἐὰν εἴσθε ἀναγκασμένος νὰ τοποθετήσετε τὴν μηχανὴν σας σὲ ὄροφον, τότε συμβουλευόμενοι δωμάτιον πού δὲν τὸ βλέπει ὁ ἥλιος καὶ χωρὶς ρεύματα. Ὁ ἀερί-

σμός του να γίνεται δι' ενός παραθύρου ανοικτοῦ εἰς τὸ ἄνοιγμα τοῦ ὁποίου τεντώνετε μία λινάτσα ὥστε ὁ ἀέρας νὰ μὴ κυκλοφορεῖ βιαίως. Βεβαιωθῆτε, πρὶν βάλετε τ' αὐτά σας πρὸς ἐπώα-σιν, ὅτι ὁ ἐκκολαπτήρ ἐργάζεται κανονικῶς, γι' αὐτὸ τὸν ἀφίνετε νὰ λειτουργήσῃ κενὸς μερικὲς ὥρες ἀφοῦ τὸν ῥυθμίσετε στοὺς 103 βαθμούς.

Ἄναθρεπτήρες. Ὁ ἀναθρεπτήρ ἢ παραμάνα, εἶνε συ-



Ἄναθρεπτήρ πετρελαίου.



Ἄναθρεπτήρ ἀνθρακίτου.

σκευὴ ὅπου οἱ νεοσσοὶ μποροῦν νὰ βρῖσκουν διαρκῶς τὴν θερμύ-

τητα ποὺ ἔχουν ἀνάγκη. Ὁ ἀναθρεπτήρ πρέπει νὰ ἐκπληροῖ καὶ τοὺς κάτωθι ὄρους : 1) σταθερότητα θερμοκρασίας, οἰαδήποτε κι' ἂν εἶνε ἡ κατάσταση τῆς ἀτμοσφαιρας· 2) ἀερισμὸ κανονικὸ· 3) εὐκολία καθαρισμοῦ καὶ ἀπολυμάνσεως.

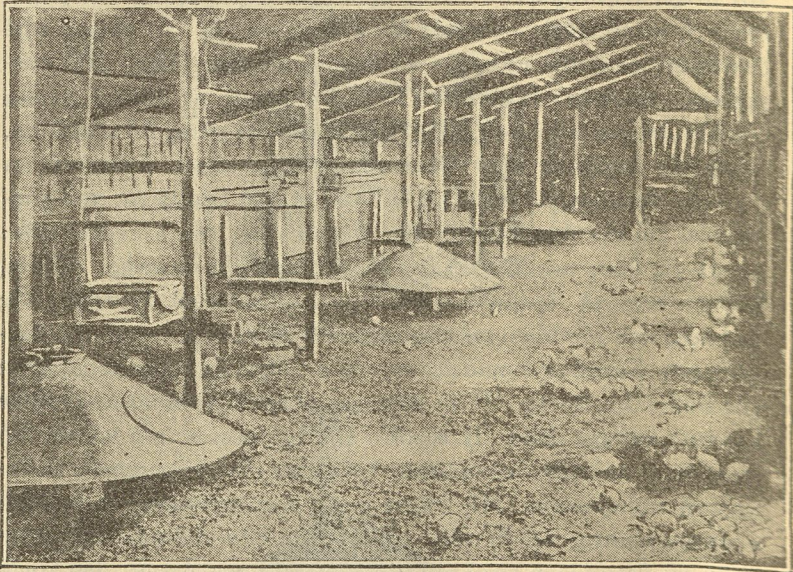
Ὑπάρχουν πολλὰ συστήματα ἀναθρεπτήρων. Ἐνα καλὸ σύστημα διὰ μικρὸν ἀριθμὸ νεοσσῶν, μέχρι 200, εἶνε μικρὲς ἀνοικτὲς συσκευές, εὐκόλα μεταφερόμενες, θερμαινόμενες μὲ λάμπα πετρελαίου, ποὺ μποροῦμε νὰ τοποθετοῦμε σ' ὁποιοδήποτε καθαρὸ διαμέρισμα. Εἶνε ἢ μόνες τῆς ὁποῖες συνιστοῦμε διὰ ἐρασιτέχνες καὶ μικρὰ πτηνοτροφεῖα. Ὅταν πρόκειται περὶ μεγάλων ἐπιχειρήσεων ἢ μικρὲς αὐτὲς συσκευές δὲν εἶνε πρακτικὲς ἢ χρῆσις τότε ἀναθρεπτήρων ποὺ μποροῦν νὰ θερμάνουν ἄνω τῶν 500 συγχρόνως νεοσσῶν ἐπιβάλλεται. Ἡ θέρμανσις εἰς αὐτοὺς γίνεται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς μὲ ἀνθρακίτη ἢ κόκ, σπανίως μὲ πετρέλαιο, λόγω τῆς ἀκρίβειας του. Οἱ ἀναθρεπτήρες αὐτοὶ ἀποτελοῦνται ἀπὸ μία θερμάστρα· ἓνα εἶδος ὀμβρέλλας ἀπὸ λαμαρίνα, ποὺ χρησιμεύει διὰ τὴν ἀκτινοβολία τῆς θερμότητος, τὴν σκεπάζει φθά-νουσα εἰς ὕψος περίπου 25 ἐκ. ἀπὸ τὴν γῆ. Ρυθμιστήρ αὐξάνει ἢ ἐλαττώνει τὸ τράβηγμα τοῦ ἀέρος. Οἱ νεοσσοὶ ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης ποὺ αἰσθάνονται πλησιάζουν ἢ ἀπομακρύνονται τῆς θερμάστρας. Συνήθως σχηματίζουν κύκλον γύρω ἀπὸ τὴν περιφέρεια τῆς ὀμβρέλλας αὐτῆς. Μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ οἱ νεοσσοὶ ἀναπνέουν πάντοτε καθαρὸ ἀέρα. Ἡ εὐκολία τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ κώνου διὰ τροχαλίας ποὺ τὸν ἀνασηκώνει, ἐπιτρέπει τὴν ἀπαραίτητη καθημερινὴ καθαριότητα. Μὴ βάζετε στοὺς ἀναθρεπτήρας, ὁποιοῦδήποτε συστήματος καὶ ἂν εἶνε, τὸν ἀριθμὸ τῶν νεοσσῶν ποὺ μποροῦν νὰ θερμάνουν κατὰ τὸν κατάλογον τῆς πωλήσεως: ὅσο λιγώ-τερος βάλετε τόσο εὐκολώτερα μεγαλώνουν.

Ν Ε Ο Σ Σ Ω Ν Ε Σ

Οἱ νεοσσῶνες πρέπει νὰ βλέπουν πρὸς ἀνατολάς, ἢ τουλάχιστο ἀνατολικομεσημβρινά· ἀποφεύγετε τοὺς μεσημβρινούς διότι ἡ μεγάλη ζέστη εἶνε ἐπιβλαβὴς γιὰ τοὺς νεοσσοὺς.

Οἱ νεοσσῶνες πρέπει ν' ἀερίζονται καλὰ χωρὶς ὄμως ρεύματα, προπαντὸς στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους. Ἐπὶ τῆς προσόψεως θὰ ὑπάρχουν μεγάλα παράθυρα τὰ ὁποῖα θὰ μπορεῖτε νὰ κλείνετε μὲ λινάτσες ἢ ἀμερικάνικο πανί, (γιὰ νὰ εἶνε πλέον φωτισμένοι)

της ψυχρῆς ἡμέρας καὶ μέρος αὐτῶν μὲ τζάμια στὰ ψυχρότερα κλίματα. Ἡ διαστάσεις των πρέπει νὰ εἶνε ἀνάλογες μὲ τὸ μέγεθος τῶν ἀναθρεπτήρων καὶ φυσικὰ μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν νεοσσῶν· 4—5 τετρ. μέτρα ἀρκοῦν γιὰ παραμάννα 50 νεοσσῶν καὶ 8 τετρ. μ. γιὰ 100. Προκειμένου περὶ μεγάλων ἀναθρεπτήρων 300—700 νεοσσῶν μία ἐπιφάνεια 12—18 τ. μ. εἶνε ἀπαραίτητη. Ἡ πρότερος τῶν νεοσσῶνων νὰ μὴ φθάνουν ὡς τὴν ἐπιφάνεια τοῦ



Νεοσσῶνες μὲ ἀναθρεπτήρας χωρισμένους μὲ συρματοπλέγμα.

δαπέδου των διότι κινδυνεύουν οἱ νεοσσοὶ ν' ἀποκεφαλισθοῦν.

Γιὰ ν' ἀποφεύγετε τὰ ρεύματα καὶ τῆς συγκεντρώσεις τῶν νεοσσῶν, πού ζητοῦν συνωστιζόμενοι νὰ προσταχθοῦν ἀπὸ τὰ ρεύματα τῶν ἀνοιγομένων θυρῶν, τοποθετεῖτε μεταξὺ τοῦ ἀναθρεπτήρος καὶ τῆς θύρας σανίδες 0,20 πλάτους.

Διὰ τὴν κατὰ τ' ἄλλα κατασκευὴ τῶν νεοσσῶνων ἀκολουθήσετε τῆς ὁδηγίης πού περιέχονται εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν ὁριθῶνων.

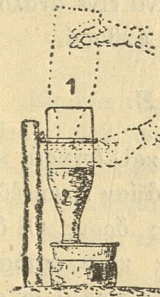
ΠΕΡΙΒΟΛΟΣ ΝΕΟΣΣΩΝΩΝ

Τὸ μέγεθος τῶν περιβόλων τῶν νεοσσῶνων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τῶν νεοσσῶν. Τῆς πρώτης 10 ἡμέρας προτιμώτερο νὰ μὴ βγαίνουν καθόλου οἱ νεοσσοὶ εἰς τὸ ὑπαιθρο. Κατόπιν, μία τετραπλασία τῆς ἐπιφανείας τῶν νεοσσῶνων περιοχὴ εἶνε ἀρκετὴ. Μὲ τὴν παρέλευσιν τῶν ἡμερῶν ἢ ἕκτασις αὐτὴ γίνεται ἀνεπαρκῆς, πρέπει νὰ μεγαλώσῃ κατὰ πολὺ. Ἔχετε πάντοτε ὑπ' ὄψιν ὅτι ὅσο μεγαλειότερα ἐπιφάνεια ἔχουν στὴ διάθεσί τους οἱ νεοσσοὶ τόσο εὐρωστότεροι γίνονται. Εἰς τὰ μέρη ὅπου ὁ χειμῶνας δὲν εἶνε βαρὺς, οἱ νεοσσοὶ μποροῦν νὰ βγαίνουν καὶ ἀπὸ τὴν πρώτη ἐβδομάδα στὸ ὑπαιθρο, ἀρκεῖ νὰ μποροῦν νὰ βρῶσκουν ὑπὲρ μέρη καὶ καταφύγιο στὴ παραμάννα τους, ὅταν αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη τῆς θερμότητος. Θαμνοειδῆ φυτὰ ἢ τεχνητὲς σκιῆς εἶνε ἀπαραίτητα γιὰ νὰ προφυλάσσονται οἱ νεοσσοὶ ἀπὸ τῆς δυνατῆς ἀκτίνης τοῦ ἡλίου. Ἡ πρασινάδα στοὺς περιβόλους πρέπει νὰ εἶνε διαρκῆς, γι' αὐτό, ἐν ἐλλείψει αὐτοφυοῦς χόρτου, σπέρνετε ἓνα μέρος αὐτῶν μὲ τριφύλλι ἢ ὅτι δῆποτε ἄλλο.

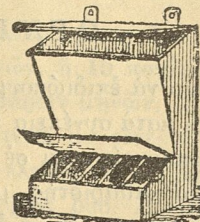
Ἔχετε πάντοτε ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἀνάθρεψιν τῶν νεοσσῶν, ὅτι περισσότερο κακὸ κάνει ἢ πολλὴ ζέστη παρὰ τὸ κρύο, καὶ ὅτι σκοπὸς σας εἶνε νὰ κάνετε πουλιὰ προπαντὸς εὐρωστα καὶ ἀντοχῆς, καὶ ὄχι μὴ μοῦ ἄπτου, πράγμα βέβαια πού δὲν ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν μαλθακότητά.

ΣΚΕΥΗ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΘΡΕΨΙ ΤΩΝ ΝΕΟΣΣΩΝ

Τὰ σκεύη πού χρησιμεύουν στὴν ἀνάθρεψιν τῶν νεοσσῶν εἶνε:



Πρόχειρη ποτίστρα.



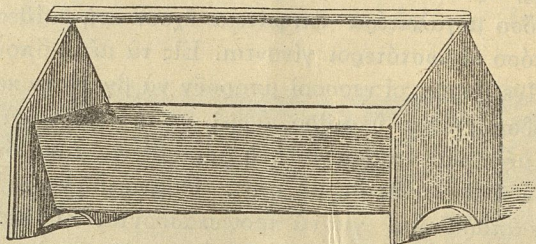
Τροφοδότης.

Ἡ ταγίστρας : δύο σανιδάκια πλάτους 0,4 καὶ μήκους ἀπὸ 0,25 ὡς 0,50 ἐκ. σχηματίζοντα γωνία ὅπου μπαίνει ἢ ὑπὸ μορφῇ φυ-

ράματος τροφή των. Ἡ ποτίστρες : δοχεῖα σιφωνοειδῆ ὅπου τὸ νερὸ ἀναβλύζει λίγο - λίγο καὶ ἔφ' ὅσον καταναλίσκεται.

Πρόχειρες ποτίστρες μπορεῖτε νὰ κάνετε μὲ μποτίλλιες τῆς ὁποῖες, ἀφοῦ γεμίσετε μὲ νερό, ἀναστρέφετε σὲ ἀβαθῆ πιατάκια καὶ τῆς προσαρμόζετε στὸν τοῖχο μ' ἓνα σύρμα, ἢ τῆς δένετε σὲ μικροὺς πασσάλους πού ἔχετε ἐμπήξει στὴ γῆ.

Πρακτικὲς ποτίστρες γίνονται ἐπίσης καὶ μὲ γλάστρες. Βου-



Ταγίστρα.

λώνετε μὲ φελλὸ καὶ κατράμι τὴν ὀπή τους, ἀνοίγετε μὲ αἰχμηρὸ σίδερο μία τρύπα κοντὰ στὸ χεῖλος, τῆς γεμίζετε μὲ νερὸ καὶ τῆς ἀναστρέφετε σ' ἓνα τσανάκι. Ὅλες αὐτὲς ἢ ποτίστρες εἶνε ὑγιεινὲς γιατί δὲν λερώνονται εὐκόλα ἀπὸ τοὺς νεοσσούς, οὔτε τὸ νερὸ τους εἶνε ἔκτεθειμένο στὴ σκόνη.

Ἄλλα σκευὴ εἶνε ἢ τροφοδότες : συσκευὲς ξύλινες, πού παρουσιάζουν διαρκῶς στοὺς νεοσσούς μικρὴ ποσότητα τροφῆς ἀνανευμένην ἔφ' ὅσον καταναλίσκεται.

Ὅλα τὰ σκευὴ τῶν νεοσσῶν πρέπει νὰ εἶνε ἀνάλογα μὲ τὸν ἀριθμὸ των, καὶ νὰ διατηροῦνται πάντοτε καθαρὰ.

ΟΡΝΙΘΩΝΕΣ

Εἶνε μάταιο νὰ ἐπιδιώκουμε ἀντοχὴ καὶ ἰσχυρὰ κρασι στὰ πουλιά μας καὶ κατὰ συνέπεια παραγωγή ἀξίαν λόγου ἐὰν οἱ ὄρνιθῶνες δὲν ἀνταποκρίνονται σὲ ὠρισμένους ὄρους. Οἱ ὄροι αὐτοὶ εἶνε : 1) Τελεῖα καθαριότης μὲ ἀπουσία κάθε παρασίτου. 2) Ἄερισμὸς τέλειος χωρὶς νὰ ἐκτίθενται τὰ πουλιά σὲ ρεύματα ἢ εἰς τὸ ὑπερβολικὸ κρύο. 3) Φωτισμὸς ἀρκετὸς (μὴ ξεχνάτε ὅτι τὸ φῶς ἔχει μεγάλη μικροβιοκτόνο δύναμι). 4) Ἡ πρόσφορις των νὰ εἶνε ἀνατολικὴ ἢ ἀνατολιχομεσημβρινῆ· οἱ μεσημβρινοὶ ὄρνιθῶ-

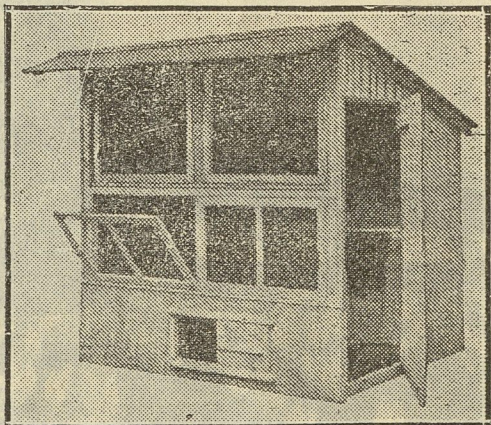
νες εἶνε ἀκατάλληλοι τὸ καλοκαῖρι. Τὸ μέγεθος τῶν ὄρνιθῶνων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ καὶ τὴν ἡλικία τῶν πτηνῶν, πάντως πρέπει νὰ εἶνε ἀρκετὰ μεγάλο, ὥστε κατὰ τῆς κακοκαιρίας, ὅταν ἢ ὄρνιθες εἶνε ἀναγκασμένες νὰ μὴ βγαίνουν στοὺς περιβόλους, νὰ μποροῦν νὰ σκαλίζουν, νὰ ποτίζωνται, νὰ τρώγουν καὶ ἐν γένει νὰ κινοῦνται ἐλεύθερα ἐντὸς αὐτῶν. Ἡ κάτωθι ἀναλογίαι εἶνε



Ὅρνιθὸν καὶ περιβόλος.

κατάλληλες : Εἰς ἓνα τετραγωνικὸ μέτρο μποροῦμε νὰ βάλουμε 15—20 πουλιά, 1 1)2 ἕως 2 1)2 μηνῶν, ἢ 15 πουλιά, 2 1)2—4 μηνῶν, ἢ 7—8 πουλιά ἀνω τῶν τεσσάρων μηνῶν. Διὰ γεννοῦσες ὄρνιθες μία ἀναλογία 7 κατὰ τετρ. μ. εἶνε τὸ ἀνώτερον ὄριον. Ὅταν ἢ ὄρνιθες εἶνε διαρκῶς κλεισμένες μὴ βάζετε περισσότερες ἀπὸ 3 κατὰ τετρ. μ. Κατ' ἀρχὴν ὅσο λιγώτερο πυκνὰ κατοικοῦνται οἱ ὄρνιθῶνες τόσο τὸ καλλίτερο. Τὸ ὕψος των πρέπει νὰ εἶνε 1,70 μ. στὴ χαμηλότερα πλευρὰ καὶ 2,25—2,60 μ., ἀναλόγως τοῦ πλάτους των, στὴν ὑψηλότερα. Τὸ πλάτος θὰ εἶνε, ἀναλόγως τοῦ μεγέθους των, 3 ἕως 4 μ.

Για την κατασκευή τῶν ὀρνιθῶνων μπορείτε νὰ μεταχειρισθῆτε οἰαδήποτε κατάλληλα ὕλικά. Οἱ ξύλινοι ὀρνιθῶνες, οἱ ὁποῖοι συνηθίζονται πολὺ στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀμερική, εἶνε ἀπρόσιτοι στὸν τόπο μας γιὰ τὴν ἀκρίβεια τῆς κατασκευῆς των. Λέγοντες δὲ ξύλινους ὀρνιθῶνες ἐννοοῦμε τοὺς τελείους νεωτέρους ὀρνιθῶνας καὶ ὄχι πρόχειρα κατασκευάσματα ἀπὸ σανίδες. Πάντως, ἐμεῖς προτιμοῦμε, ἰδίως γιὰ τὸ κλίμα μας, τοὺς ἀπὸ οἶα-



Οἰκιακὸς ὀρνιθῶν.

δήποτε ἄλλα ὕλικά κατασκευασμένους. Τὰ τρύπια τούβλα, ἢ πέτρα, οἱ ὠμόπλινθοι (πληθρὸς) συνδυάζουν τὴν πρακτικότητα μὲ τὴν φθῆνια. Τὸ ἐσωτερικὸ τῶν τοίχων, πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ εἶνε σοβατισμένο καὶ ἀσβεστωμένο. Τὴν στέγασιν τὴν κάνουν με κεραμίδια ἑλληνικὰ ἢ με πισόχαρτο ἢ με fibrociment. Ἐὰν μεταχειρισθῆτε γαλλικοῦ συστήματος κεραμίδια προσθέτετε ἓνα ταβάνι ἀπὸ σανίδες. Ἡ στέγη κατασκευάζεται σὲ πολλὰ σχήματα μονόριχτη, δίριχτη, κ. λ. π. Προτιμᾶτε τὴν μονόριχτη ποὺ συνδυάζει τὴν φθῆνια μὲ τὴν πρακτικότητα.

Ἰδιαιτέρα προσοχὴ πρέπει νὰ δώσετε στὸ δάπεδο τῶν ὀρνιθῶνων. Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ εἶναι ψηλότερο ἀπὸ τὸ ἕξω ἔδαφος, γιὰ ν' ἀποφεύγετε τὴν ὑγρασία ἢ ὁποῖα εἶνε καταστρεπτικὴ. Πρόχειρο δάπεδο μπορείτε νὰ κάνετε ἀπὸ χῶμα, ποὺ βρέχετε πολὺ καὶ κτυπᾶτε δυνατὰ. Τὸ καλλίτερο εἶνε ἀπὸ μπετόν : μῖγμα

τσιμέντου καὶ χαλικιῶν, σ' ἀναλογία ἓνα μὲ πέντε ἢ ἕξ καὶ σὲ πάχος 4—7 ἔκ. Χωρὶς νὰ εἶνε ἀκριβὸν, αὐτὸ τὸ δάπεδο, συνδυάζει τὴν στερεότητα μὲ τὴν ὑγιεινὴν. Τὰ πατώματα ἀπὸ σανίδες γίνονται συνήθως στοὺς ξύλινους ὀρνιθῶνες, τύπου ἀμερικανικοῦ, καὶ εἶνε φυσικὰ ψηλότερα ἀπὸ τὸ ἔδαφος. Οἱ ὀρνιθῶνες εἶνε ἀπαραίτητο νὰ ἔχουν ἀρκετὸν ἀερισμὸ καὶ φωτισμὸ. Στὸν τόπο μας, ὅπου ὁ χειμῶνας δὲν εἶνε οὔτε δυνατός, οὔτε καὶ διαρκείας, καὶ τὸ καλοκαίρι εἶνε πολὺ θερμὸ, ἐπιβάλλεται νὰ ἀερίζουμε ὅσο τὸ δυνατό περισσότερο τὰ κοτέτσια μας, χωρὶς ρεύματα ἐννοεῖται. Τὰ παράθυρα πρέπει νὰ κατέχουν τοὐλάχιστον τὸ 1/4 τῆς προσόψεως. Ἐτσι, σὲ μία πρόσοψιν 2 μ. 20 × 5 μ. θὰ ἔχετε δύο παράθυρα, διαστάσεων 1.50 μ. μήκους, × 1 μ. ὕψους ἕκαστο τὸ λιγώτερο, εἰς τὰ ὁποῖα τεντώνετε συρματόπλεγμα, ἢ πόρτα θ' ἀνοίγη κατὰ προτίμησιν ἐπὶ τῆς προσόψεως. Γεῖσα κινητὰ, ἄνω τῶν θυρῶν καὶ παραθύρων, 0.50 ὡς 0.60 μ. πλάτους, θὰ ἐμποδίζουν τὴν βροχὴ καὶ τὸν ἥλιο τῆς θερμῆς ἡμέρας. Ἀναλόγως τοῦ ψύχους κανονίζετε τὸν ἀερισμὸ, μὲ λινάτσες ἢ ἀμερικάνικο πανί, ποὺ τεντώνετε σ' ἀνοίγματα τῶν παραθύρων. Σὲ ὀρνιθῶνες ὅπου τὰ πουλιὰ εἶνε διαρκῶς κλεισμένα, τὰ παράθυρα πρέπει νὰ εἶνε μεγαλύτερα. Τὸ κάτω ἡμισυ τῶν παραθύρων αὐτῶν κλείνετε μὲ τζάμια.

Ὅπως εἶπαμε τὸ καταλληλότερο καὶ οἰκονομικώτερο, στὴν πραγματικότητα, δάπεδο εἶνε τὸ ἀπὸ μπετόν. Τὸ δάπεδο ὁμως, εἴτε ἀπὸ μπετόν εἶνε, εἴτε ἀπὸ κτυπημένο χῶμα, εἴτε ἀπὸ σανίδες, πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἐπιστρώνεται μὲ κάποια ὕλη ἢ ὁποῖα νὰ ἐμποδίζῃ τῆς κουτσοουλῆς νὰ κολλοῦν. Τὸ προιονίδι εἶνε ἢ καταλληλότερη ἢ κουτσοουλιά ποὺ θὰ πέσῃ ἐπάνω της, ὅσο νεροῦλη καὶ ἂν εἶνε, θὰ στεγνώσῃ, καὶ θὰ σᾶς εἶνε εὐκόλο νὰ τὴν μαζέψετε ὅταν θὰ ἔλθῃ ἢ ὥρα τῆς καθαριότητος. Καλὴ ἐπίσης εἶνε καὶ ἡ ἄμμος.

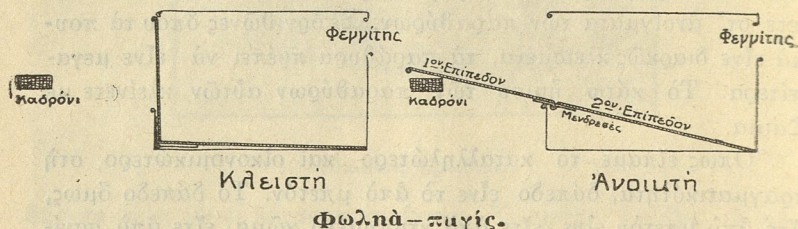
Στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀμερική, ὅπου τὸ κλίμα ἀναγκάζει νὰ κλείνουν συχνὰ τῆς ὀρνιθες στὰ κοτέτσια, ἕξ οὐ καὶ τὸ σύστημα τοῦ διαρκοῦς ἐγκλεισμοῦ, ὅλο τὸν χειμῶνα, στρώνουν τὸ δάπεδο μὲ ἄχυρο διὰ νὰ διατηροῦν θερμότητα στὸν ὀρνιθῶνα. Στὸν τόπο μας, αὐτὸ τὸ θεωροῦμε ὄχι καὶ τόσο ἀπαραίτητο. Ἡ κουρνιαστρὸς πρέπει νὰ εἶναι ἀρκετῆς, γιὰ νὰ μὴ συνωστίζονται τὰ πουλιὰ. Ὑπολογίζετε 6—8 ὀρνιθες, σὲ κάθε τρέχον μέτρο

κουρνιαστρας· τοποθετήστέ τας σὲ ὕψος 60—80 ἑκατοστῶν. Μὴ μεταχειρίζεσθε ποτὲ κουρνιαστρες στρογγυλές, ἀλλὰ πάντοτε ἴσιες, πλάτους 5—6 ἑκατοστῶν, στρογγυλεύοντες τ' ἄνω ἄκρα των· ἔτσι, ἢ ὄρνιθες δὲν κουράζονται γιὰ νὰ διατηροῦν τὴν ἰσοροπία τους. Ἡ ἀπόστασις, τῶν μὲν ἀπὸ τῶν δέ, θὰ εἶναι 35—45 ἑκατοστά. Προσπαθῆστε ἢ κουρνιαστρες νὰ ἔχουν λιγώτερες ἐπαφές μὲ τοὺς τοίχους, ἢ τὰ στηρίγματα ὅπου ἀκουμποῦν. Μεταχειρισθῆτε γι' αὐτὸ παχύτερα ξύλα καὶ στηρίγματα.

—Φωληές—παγίδες

Ἡ φωληές - παγίδες εἶναι συσκευές πού χρησιμεύουν γιὰ τὸν ἔλεγχο τῆς ὠτοκίας. Ἡ φωληές αὐτὲς κλείνουν αὐτομάτως, εὐθύς μὲ τὴν εἴσοδον τῆς κόττας. Ἡ ὄρνιθα ἔτσι μένει κλεισμένη ἕως τὴν στιγμή πού θὰ τὴν ἐλευθερώσουμε, γιὰ νὰ πάρουμε τ' αὐγὸ. Ἔτσι γνωρίζουμε ποιὲς ὄρνιθες γεννοῦν.

Ἐπάρχουν πολλὰ συστήματα φωληῶν-παγίδων. Φθηνές καὶ πρακτικὲς φωληές-παγίδες μπορεῖτε νὰ κάνετε μὲ κενούς τε-



νεκέδες πετρελαίου. Κόπτετε τὸ ἄνω μέρος τοῦ τενεκέ, ἀφίνοντες μία λουρίδα 6 ἑκατοστῶν πλάτους, τὸ χεῖλος τῆς ὁποίας γυρίζετε ἑλαφρὰ πρὸς τὰ ἔξω. Πέρνετε μία σανίδα, πλάτους 19—20 πόντων καὶ 12—15 χιλιοστῶν πάχους, κόπτετε δύο τεμάχια ἀπ' αὐτήν, τὸ ἓνα 31 καὶ τὸ ἄλλο 22 πόντων, τὰ συναρμολογεῖτε μὲ δύο μικροὺς μενδρεές καὶ τοποθετεῖτε τὸ ἀρθρωτὸ ἐπίπεδο πού σχηματίσατε μέσα στὸν τενεκέ, μὲ τὴν μεγάλη σανίδα ν' ἀκουμπᾷ στὸ βάθος. Τὸ δεύτερο τμήμα τοῦ ἐπιπέδου αὐτοῦ, ἢ μικρὴ δηλ. σανίδα, θ' ἀκουμπᾷ, ἀφ' ἑνὸς στὸ γυρισμένο χεῖλος τοῦ τενεκέ καὶ ἀφ' ἑτέρου σ' ἓνα ὀριζόντιο καδρόνι, πού θ' ἀπέχει 15 ἑκατοστά ἀπὸ τὴν φωληά, λίγο τι ψηλότερα ἀπὸ τὸ χεῖλος τῆς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ σχηματισθῇ ἐπικλινὲς ἐπίπεδο. Ἡ ὄρνιθα εἰσερχομένη στὸν τενεκέ γιὰ νὰ γεννήσῃ, θὰ σηκώσῃ μὲ τὸ βάρος τῆς

τὸ ἔξω εὐρισκόμενο ἥμισυ τοῦ ἐπιπέδου, καὶ ἔτσι θὰ κλείσῃ ἢ φωληά. Τῆς φωληῆς αὐτὲς τοποθετεῖτε σὲ καθρόνια ὀριζόντια καὶ σ' ὕψος 30—40 ἑκατοστῶν ἀπὸ τοῦ ἔδαφους. Γιὰ τὴν καλὴ λειτουργία αὐτοῦ τοῦ συστήματος τῶν φωληῶν δὲν πρέπει νὰ βάζετε ἄχυρο μέσα.

Ἄλλα ἔξαρτήματα τοῦ ὄρνιθῶνος εἶνε: ἢ ποτίστρες, ἢ ταγίστρες, ἢ τροφοδοτές· τὰ ἴδια ἀκριβῶς σκευὴ πού ἀναγράφουμε πρὸς χρῆσι τῶν νεοσσῶν, μεγαλείτερα ὅμως σὲ χωρητικότητα. Ἔτσι, ἢ ποτίστρες θὰ εἶνε περιεκτικότητος 3—5 ὀκάδων, ἢ ταγίστρες πολὺ μεγαλείτερες καὶ βαθύτερες, ἢ τροφοδοτές ἐπίσης.

ΠΕΡΙΒΟΛΟΣ ΤΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝΩΝ

Οἱ περίβολοι τῶν ὄρνιθῶνων πρέπει νὰ ἔχουν ὅσο τὸ δυνατό διαρκῶς πρασινάδα. Αὐτὸς εἶνε ἓνας ἐπιπλέον λόγος γιὰ τὸν ὁποῖον συνηθίζονται οἱ διπλοὶ περίβολοι·—κατὰ τὸ διάστημα πού ἔχετε τὰ πουλιὰ στὸν ἓνα περίβολο ὀργώνετε καὶ σπέρνετε τὸν ἄλλο μὲ μία ὁποιαδήποτε πρασινάδα. Ἔτσι, ἀπολυμαίνεται φυσικῶς τὸ ἔδαφος μὲ τὴν καλλιέργεια καὶ γίνεται κατάλληλο γιὰ τὴν διαμονὴ τῶν πουλιῶν σας. Τὴν ἐναλλαγὴ αὐτὴ τὴν κάνετε κάθε 4—6—12 μῆνες. Συνιστοῦμε ἰδιαίτερος τὴν ἐκ περιτροπῆς ἀνάπαυσι αὐτὴ τῶν περιβόλων.

—Περιφράγματα

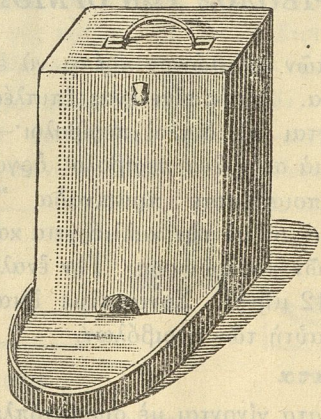
Τὰ περιφράγματα γίνονται μὲ συρματοπλέγμα. Τὸ ὕψος των πρέπει νὰ εἶνε μ. 1,80 καὶ ὅταν ὁ χῶρος εἶνε περιορισμένος 2 μέτρα. Γιὰ μικροὺς νεοσσοὺς μεταχειρισθῆτε πυκνὸ συρματοπλέγμα, γιὰ τὰ πρῶτα 30 ἑκ. ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἔδαφος.

Γιὰ στηρίγματα συρματοπλεγμάτων μεταχειρίζομεθα καθρόνια 5×7 ἑκ., εἰσερχόμενα 40—50 ἑκ. στὴ γῆ. Τὸ τμήμα πού θὰ μῆ στὸ χῶμα τὸ κατοραμώνετε ἢ τοῦ καρβουνιάζετε τὴν ἐπιφάνεια. Τὰ τοποθετεῖτε σ' ἀπόστασι 2½—3½ μέτρων, ἀναλόγως τοῦ πάχους τῶν στύλων καὶ τοῦ ὕψους τοῦ συρματοπλέγματος. Οἱ σιδερένιοι στύλοι εἶνε φυσικὰ προτιμώτεροι.

—Σκιάδες καὶ καταφύγια.

Δένδρα καὶ θαμνοειδῆ φυτὰ εἶνε ἀναγκαῖα στὸν περίβολο, γιὰ τὴν σκιά τους κατὰ τῆς θερμῆς ἡμέρας, καὶ τὰ ὑπὴνεμα καταφύγια, πού προσφέρουν τὴν ἐποχὴ τῶν ψυχρῶν ἀνέμων. Τὰ ὀπωροφόρα

δένδρα συνδυάζουν την χρησιμότητα, για τὰ πουλιά σας με την αύξησι τῶν εισοδημάτων σας. Ἐν ἔλλείψει σκιῶν καὶ καταφυγίων φυσικῶν, κατασκευάζετε τεχνητά, ἀνάλογα με τὸν ἀριθμὸ τῶν πουλιῶν σας, μεταχειριζόμενοι σανίδες, κλαδιά, σάκκους κενοὺς ἢ ἄλλα παρόμοια. Ἐνα ὑπόστεγο 1,70 ὡς 2 μέτρα ὕψους εἶνε πολὺ χρήσιμο τῆς βροχερῆς ἡμέρας, καθὼς καὶ τὸ καλοκαίρι. Κάτω ἀπ' αὐτὸ βάζετε μερικὰς ἀπὸ τῆς ταγίστρας, ποτίστρας καὶ τροφοδότες, γιὰ νὰ προφυλάσσετε τὸ νερὸ τους καὶ τὸ φαγητό τους ἀπὸ τῆς ἀκτίνης τοῦ ἡλίου καὶ τὴν βροχή. Τὰ ὑπόλοιπα σκευὴ τοποθετεῖτε σὲ διάφορα σημεῖα τοῦ περιβάλλοντος, προστατευόμενα καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ τὴν βροχή. Τὸ ἔδαφος, κάτω ἀπὸ τὸ ὑπόστεγο



Ποτίστρα.

αὐτὸ, πρέπει νὰ εἶνε καλὰ κτυπημένο καὶ νὰ σκουπίζεται καθημερινῶς, γιὰ ν' ἀποφεύγετε τὸ λέρωμα τῆς τροφῆς καὶ τοῦ νεροῦ. Ἀποφεύγετε, ἐφ' ὅσον εἶνε δυνατὸ, νὰ ἔχετε τῆς τροφῆς καὶ τὸ νερὸ στὸ ἐσωτερικὸ τῶν ὀρνιθῶν, διότι γρήγορα λερώνονται.

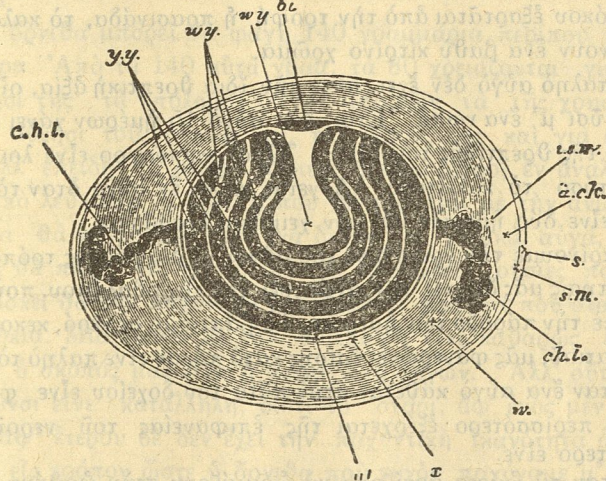
—Σκονόλουτρο.

Σ' ἓνα σημεῖο τοῦ ὑποστέγου, μακριὰ ἀπὸ τῆς ποτίστρας καὶ τῆς ταγίστρας, φτιάχνετε τὸ σκονόλουτρο τῶν πουλιῶν σας. Σκάβετε λίγο τὸ ἔδαφος σ' ἐπιφάνεια 2—4 τετρ. μέτρων, ἀνάλογως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πουλιῶν, καὶ τὸ περιβάλετε μετὰ μιὰ σειρὰ τούβλων ὀρθῶν. μέσα στὸν λάκκο ποὺ σχηματίσατε ὀρίχνετε λεπτὸ χῶμα ἀναμειγμένο μετὰ στάχτη καὶ τὸ ὀρνίτζετε κάπου κάπου μετὰ ἀπολυμαντικόν. Ἀπὸ

καρὸ εἰς καρὸ ἀντικαθιστᾶτε τὸ περιεχόμενον τοῦ λάκου. Ἐνα καλὸ σκονόλουτρο ἀποτελεῖται, ἀπὸ 100 ὀκάδες σκόνῃ, 100 ὀκάδες στάχτη καὶ 10—20 ὀκάδες θειάφι.

ΤΟ ΑΥΓΟ.

Τὸ αὐγὸ συνίσταται ἀπὸ τὸ ἀσπράδι καὶ τὸν κρόκον, κλεισμένα σ' ἓνα κέλυφος. Τὸ βάρος ἑνὸς αὐγοῦ ὀρνιθὸς κυμαίνεται μετὰξὺ 40 καὶ 80 γραμμαρίων, τῶν συνήθων δὲ αὐγῶν ποὺ καταναλίσκουμε μετὰξὺ 50 καὶ 65. Τὸ κέλυφος εἶνε χρώματος λευκοῦ, τὸ συνηθέστερον, ἢ καὶ χρωματιστοῦ, διαφόρων ἀποχρώσεων. Ἐν γένει



Τὸ αὐγόν.

- S = κέλυφος, Sm = πρώτη μεμβράνη,
- a. c. k. ἀεροθάλαμος, t. s. m. = δευτέρη μεμβράνη,
- ch. i., c. h. i. = χαλάζια, W. = ἀσπράδι. y. y., w. y. = κρόκος, bi = σπέρμα

ναι, ἢ ποικιλίαι τῶν εὐρωπαϊκῶν ὀρνιθῶν, ὅπως π.χ. ἡ Λεγκόρν, ἡ Μπρές, ἡ Ἀνδαλουσία, ἡ Ἀμβουρτζεζαὶ καὶ λοιπὲς ἔχουν ἄσπρο κέλυφος ἢ ἀσιατικῆς καταγωγῆς, ὅπως ἡ Κογκικινέζα, ἡ Μπράμα καὶ ἡ διασταυρώσεις αὐτῶν, ὡς ἡ Βιαντότ, ἡ Ροντάϊλαντ, ἡ Φαβερόλ κάνουν χρωματιστὰ αὐγά. Τὸ κέλυφος τοῦ αὐγοῦ περιέχει πολὺ ἀσβέστιον.

Τὰ χωρὶς κέλυφος αὐγά ὀφείλονται σ' ἔλλειψι μεταλλικῶν,

κυρίως άσβεστοϋχων, οϋσιων στη τροφή. Κάτω από τὸ κέλυφος εϋρίσκονται δύο μεμβράνες. Μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν μεμβρανῶν, στὸ πλατὺ ἄκρο τοῦ αὐγοῦ, εἶνε ὁ ἀεροθάλαμος, ὁ ὁποῖος μεγαλώνει ἐφ' ὅσον παληώνει τὸ αὐγόν. Ὁ ἀεροθάλαμος αὐτός, συμβαίνει καμμιά φορὰ νὰ βροῖσκειται στὴ πλευρὰ τοῦ αὐγοῦ. Κάτω ἀπὸ τῆς δύο μεμβράνες εἶνε τὸ ἀσπράδι, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ λεύκωμα καὶ μικρὴ ποσότητα λιπαρᾶς οὐσίας. Δύο κλωστὲς ἀπὸ λεύκωμα συμπεπυκνωμένο, ποὺ ὀνομάζονται χαλάζια, κρατοῦν ἐν αἰωρήσει στὸ ἀσπράδι τὸν κρόκο, μεταξὺ τοῦ μικροῦ καὶ τοῦ μεγάλου ἄκρου. Ὁ κρόκος περιέχει διάφορα λίπη καὶ ἄζωτοϋχες οὐσίες, ὡς καὶ μεταλλικὰ ἄλατα: φώσφορον, σίδηρον, ἰώδιον. Τὸ χρῶμα τοῦ κρόκου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν τροφή ἢ πρασινάδα, τὸ καλαμπόκι τοῦ δίνουν ἓνα βαθὺ κίτρινο χρῶμα.

Τὸ παλὸν αὐγὸ δὲν ἔχει, οὔτε τὴν ἴδια θρεπτικὴ ἀξία, οὔτε τὴν ἴδια γεῦσι μ' ἓνα νωπό. Ἐτσι, ἓνα αὐγὸ 15 ἡμέρων χάνει σχεδὸν τὸ 1/4 τῆς θρεπτικῆς του ἀξίας. Ὅσο νωπώτερο εἶνε λοιπὸν τὸ αὐγόν, τόσο τὸ καλλίτερο. Λέγεται νωπὸ ἓν αὐγὸ ὅταν τὸ καλοκαίρι εἶνε δύο ἡμερῶν καὶ τὸν χειμῶνα τεσσάρων.

Διακρίνουμε τὴν νωπότητα τοῦ αὐγοῦ μὲ διαφόρους τρόπους. Ἡ ὠοσκοπήσις μᾶς δείχνει τὴν ἀνάπτυξι τοῦ ἀεροθαλάμου, ποὺ μεγαλώνει μὲ τὴν πάροδο τῶν ἡμερῶν. Τὸ βάπτισμα σὲ νερό, κεκορησμένου ἁλατιοῦ, μᾶς φανερώνει ἐπίσης κατὰ πόσον εἶνε παλὸν τὸ αὐγόν.

Ὅταν ἓνα αὐγὸ κἀθετα στὸν πίτο τοῦ δοχείου εἶνε φρέσκο, ὅσο δὲ περισσότερο ἐξέρχεται τῆς ἐπιφανείας τοῦ νεροῦ τόσο παλαιότερο εἶνε.

Ὅταν τὰ ὠάρια ἀρχίζουν νὰ ὠριμάζουν στὴν ὠοθήκη περιβάλλονται ἀπὸ τοὺς κρόκους· οἱ κρόκοι διαρκῶς μεγαλώνουν, ὅταν δὲ ἀναπτυχθοῦν τελείως, ἀποσπῶνται καὶ προχωροῦν διὰ μέσου τοῦ ὠαγωγοῦ· διερχόμενοι αὐτὸν περιβάλλονται μὲ τὸ ἀσπράδι μέχρι σχεδὸν τῆς ἐξόδου, ὅπου καὶ συντελεῖται ἡ τελικὴ διαμόρφωσις των διὰ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ κελύφους. Ὅλη αὐτὴ ἡ ἐργασία γίνεται ἐντὸς 10—16 ὡρῶν.

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Ἡ καλῶς ἐννοουμένη διατροφή πρέπει νὰ προέχη εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀποψι τοῦ ὀρνιθῶνος· εἶνε ἡ βᾶσις ἄλλως τε τῆς πτηνοτροφίας.

Ἡ καλὴ διατροφή ὀφείλει ν' ἀνταποκρίνεται στὰ ἐξῆς: μεγάλη θρεπτικὴ ἀξία, μεγάλη πεπτικότης καὶ ἐπὶ πλέον ποικιλία.

Κατ' ἀρχὴν ἡ ὀρνιθα εἶνε παμφάγος· κάθε ζωικὴ ἢ φυτικὴ τροφή εἶνε κατάλληλη γι' αὐτὴν. Ἐν τούτοις πάντοτε προτιμᾶ ἓνα σκουλήκι ἢ ἓνα ἔντομο, ἀπὸ οἰονδήποτε σπόρο. Καὶ τοῦτο διότι ἡ φυτικὴ οὐσία δὲν περιέχουν σὲ ἀρκετὴ ποσότητα τὸ λεύκωμα ποὺ ἔχει ἀνάγκη ὁ ὀργανισμὸς τῆς.

Ἡ ὀρνιθα ἂν καὶ ἀγαπᾶ πολὺ τοὺς σπόρους, ἂν καὶ μὲ τοὺς σπόρους διατηρεῖται σὲ καλὴν ὑγεία, ἐν τούτοις δὲν εἶνε δυνατό νὰ γίνῃ προσοδοφόρος τρεφομένη μόνο μ' αὐτούς. Καὶ ἐξηγούμεθα:

Μία ὀρνιθα μπορεῖ νὰ φάγη 140 γραμμάρια περίπου στάρι τὴν ἡμέρα. Ἀπὸ τὰ 140 αὐτὰ γραμ. τὰ 80 χρειάζονται γιὰ τὴν συντήρησί της· τὰ ὑπόλοιπα 60 γρ. μποροῦν νὰ τῆς χρησιμεύσουν γι' αὔξησι τοῦ κρέατός της, τοῦ λίπους της καὶ γιὰ ὠοτοκία. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ στάρι περιέχει περισσότερο, ἐν ἀναλογία, ἄμυλο ἀπὸ λεύκωμα, ἡ ὀρνιθα ποὺ θὰ τρέφεται μὲ τὴν ἀνωτέρω ποσότητα θὰ κάνει μὲν ἐπὶ ἓνα διάστημα μερικὰ αὐγά, ἀλλὰ γρήγορα θὰ πάψη νὰ γεννᾷ, διότι ἡ ἄμυλώδεις οὐσίες ποὺ θὰ καταναλίσκει θὰ τὴν παχύνουν ὑπερβολικὰ, πράγμα ποὺ σταματᾷ τὴν ὠοτοκία. Μία τέτοια λοιπὸν διατροφή εἶνε καθαρῶς ἀρνητικὴ, ἂν ὁ σκοπὸς μας εἶνε ἡ παραγωγή αὐγῶν. Ἄλλ' οὔτε καὶ γιὰ πάχυνσι εἶνε κατάλληλη, διότι τὸ στάρι, ἀφ' ἐνὸς μὲν εἶνε ἀκριβόν, ἀφ' ἐτέρου δὲ δὲν ἔχει τὴν παχυντικὴ ἰκανότητα ἄλλων τροφῶν, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ὀρνιθα ποὺ τυχὸν παχύνουμε μ' αὐτὸ τὸ μέσο, κοστίζει σχεδὸν ὅσο καὶ τὸ στάρι ποὺ ἔφαγε.

Μὲ κατάλληλη διατροφή μποροῦμε νὰ ἐπιτύχουμε ἀσφαλῶς τὸν σκοπὸ μας, εἴτε εἶνε αὐτὸς ἡ ἰκανοποιητικὴ ὠοτοκία, εἴτε ἡ φθινὴ καὶ γρήγορη πάχυνσις.

Τὴν διατροφή αὐτὴ τὴν ἐπιτυγχάνουμε, δίδοντες εἰς τὰ πουλιὰ ἐκτὸς τῶν σπόρων καὶ φυράματα. Μὲ τὰ φυράματα κατορθώνουμε ν' ἀναλογίσωμε τῆς ἀναγκαῖες ποσότητες τοῦ σιτηρεοῦ καὶ νὰ δώσουμε τὸ ἀναγκαῖο λεύκωμα καὶ ἄμυλο, ποὺ ἀπαιτεῖ ἡ τακτικὴ ὠοτοκία ἢ ἡ γρήγορη καὶ καλὴ πάχυνσις.

Ἡ μικτὴ λοιπὸν διατροφή εἶνε ἡ μόνη κατάλληλη γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ ἰκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα καὶ νὰ κἀνῃ τὴν πτηνοτροφία προσοδοφόρο.

ΞΗΡΑ ΚΑΙ ΥΓΡΑ ΦΥΡΑΜΑΤΑ

Όπως είδαμε ή κατάλληλη διατροφή συνίσταται από την παροχή σπόρων και φυραμάτων, μιγμάτων δηλαδή διαφόρων ζωϊκών και φυτικών ούσιων, ως επί το πλείστον αλεσμένων εις μορφήν αλεύρου. Τὰ φυράματα αυτά μπορούμε νά τὰ παρέχουμε, είτε ξηρά, είτε υγρά. Καί ξηρά μὲν τὰ δίδουμε διὰ μέσου τῶν τροφοδοτῶν, πού ἔχουμε διαρκῶς στήν διάθεσιν τῶν πουλιῶν, ὅλη τὴν ἡμέρα, ἢ καί μέρος αὐτῆς, υγρά δὲ διὰ μέσου τῶν ταγιστρῶν, μία φορὰ τὴν ἡμέρα καί σὲ ποσότητα ἀρκετὴ γιὰ ἓνα φαγητό. Καί οἱ δύο αὐτοὶ τρόποι ἔχουν ἑλαττώματα καί προτερήματα.

— Πλεονεκτήματα καὶ μειονεκτήματα τοῦ ξηροῦ φυράματος.

Τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ξηροῦ φυράματος εἶνε : ὅτι μπορεῖ νὰ μείνῃ στοὺς τροφοδοτῆς ἐπὶ ἡμέρες· ὅτι ἡ παρασκευὴ του εἶνε ταχεῖα καί γίνεται μιὰ φορὰ γιὰ πολλὰς ἡμέρας· ὅτι ἀποφεύγουμε διαταραχὰς τοῦ πεπτικοῦ συστήματος· ὅτι δὲν εἶνε παχυντικό, διότι τὰ πουλιά δὲν τὸ τρώγουν μόνο ἀπὸ εὐχαρίστησι· ἡ γεννοῦσες ἰδίως τρώγουν τὴν ποσότητα πού ἔχουν ἀνάγκη, ἀναλόγως τῆς ὠτοκίας των.

Τὰ μειονεκτήματα τοῦ ξηροῦ φυράματος ἔγκεινται εἰς τὸ ὅτι δὲν μπορούμε : 1ον, νὰ κανονίσουμε τὴν ποσότητα πού θέλουμε νὰ δώσουμε στὰ πουλιά. 2ον, νὰ χρησιμοποιήσουμε τροφὰς πού φουσκῶνουν ὅταν βραχοῦν, (ὅπως εἶνε ἡ πῆτες π. χ.), διότι αὐξάνουν εἰς ὄγκο μέσα στὴ γούσα καί μπορεῖ νὰ προκαλέσουν σοβαρὰς διαταραχὰς. 3ον, νὰ δώσουμε ζεστὸ φύραμα κατὰ τὰ μεγάλα ψύχη, πράγμα πού συνιστοῦμε γιὰ τὰ ψυχρὰ κλίματα. Σοβαρὸ ἐπίσης μειονέκτημα εἶνε ὅτι δὲν πολυαρέσῃ στὰ πουλιά.

— Πλεονεκτήματα καὶ μειονεκτήματα τοῦ υγροῦ φυράματος.

Τὰ πλεονεκτήματα τοῦ υγροῦ φυράματος εἶνε ἐπίσης σοβαρά. Πρὶν ὅμως τ' ἀναφέρουμε, ὀφείλουμε νὰ καθορίσουμε τί εἶνε υγρὸ φύραμα. Ὑγρὸ φύραμα λοιπὸν εἶνε μίγμα ἐλαφρὰ βρεγμένο, τόσον ὥστε τὰ διάφορα συστατικά πού τ' ἀποτελοῦν νὰ συνέχονται μεταξύ των· πρέπει, μιὰ μπάλα πού ἐκάμαμε, σφίγγοντες στὴ χούφτα μας ποσότητα φυράματος, νὰ καταρρέει ὅταν τὴν πιέ-

σουμε μὲ τὸ δάκτυλο. Τὰ φυράματα πού εἶνε πολὺ βρεγμένα κολλοῦν στὸ ράμφος τοῦ πουλιοῦ ὅταν τὰ τσιμπᾷ, τὰ πουλιά δὲ πού τρώγουν ἀπ' αὐτά, ὄχι μόνον χάνουν τὴν ὄρεξι τους ἀλλὰ κινδυνεύουν καί ἀπὸ ἐντερικὰς διαταραχὰς.

Ἐκ τῶν πλεονεκτημάτων τοῦ υγροῦ φυράματος τὸ κυριώτερον εἶνε ὅτι μπορούμε νὰ δώσουμε στὰ πουλιά μας νὰ φάγουν τὴν ποσότητα πού θέλουμε. Ἄλλα πλεονεκτήματα εἶνε : ἡ δυνατότης ἀναμίξεως σ' αὐτὸ ἑνὸς υγροῦ φαρκάκου· ἡ ὀρεκτικότης του : τὰ πουλιά τρώγουν μὲ μεγαλειτέρα εὐχαρίστησι τὸ βρεγμένο φύραμα.

Τὰ μειονεκτήματα τοῦ υγροῦ φυράματος εἶνε : 1ον, ὁ ἀπότομος χορτασμός τοῦ πουλιοῦ πού τὸ ἀναγκάζει ν' ἀκίνητεῖ ἐπὶ ἓνα διάστημα, ἐνῶ ἡ κίνησις, ἡ ἄσκησις εἶνε ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεϊς ὀφέλιμες. 2ον, ἡ ἐξίσωσις σιτηρεσίου : ἡ καλὴ καί ἡ κακὴς γεννοῦσες τρώγουν τὴν ἴδια ποσότητα. 3ον, μεγαλειτέρα ἀπασχόλησις προσωπικοῦ.

Διὰ τοὺς νεοσσούς καί τὰ πουλιά, μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεώς των, καί τῆς γεννοῦσες μεγάλων πτηνοτροφείων προτιμοῦμε μιὰ μικτὴ διατροφή. Διανομὴ δηλαδή βρεγμένου φυράματος καί παροχὴ ξηροῦ τοιοῦτου, ἐπὶ ἓνα διάστημα τῆς ἡμέρας.

Προκειμένου περὶ μικρῶν πτηνοτροφείων καί οἰκιακῶν ὀρνιθῶνων, τὸ υγρὸ φύραμα, μόνον, εἶνε ἀρκετὸ γιὰ μιὰ ἐπίσης καλὴ παραγωγή αὐγῶν. Δὲν ἀναφέρουμε τὴν παροχὴ σπόρων διότι αὐτὴ πρέπει νὰ γίνεται ὑπὸ οἰαδήποτε μορφή καί ἂν δίδουμε τὸ φύραμα.

Διὰ πουλιά πού θέλουμε νὰ παχύνουμε ἢ ἀποκλειστικὴ χρῆσις τῶν υγρῶν φυραμάτων δίδει τὰ μόνα καλὰ ἀποτελέσματα.

Ἡ παρασκευὴ τῶν φυραμάτων εἶνε εὐκόλη. Σὲ μιὰ λεκάνη ἢ σκάφη, ἀναλόγως τῆς ποσότητος, ρίχνουμε τὰ ὑπὸ μορφήν αλεύρου συστατικά. Ἀφοῦ τ' ἀνακατώσουμε καλὰ ρίχνουμε καί τὰ ὑπόλοιπα, ἐὰν ἔχουμε, ὅπως τῆς πῆτες, πού ἐβάλαμε νὰ μουσκέψουν πρὸ πολλοῦ γιὰ νὰ φουσκώσουν, καί προσθέτουμε τὸ ἀναγκαῖον νερὸ, ὀλίγο κατ' ὀλίγο, ἕως ὅτου ἐπιτύχουμε τὴν κατάλληλη υγρότητα, Ὅπως εἴπαμε ἀνωτέρω ποτὲ τὰ φυράματα δὲν πρέπει νὰ εἶνε λασπώδη.

Τὰ ξηρὰ φυράματα παρασκευάζονται δι' ἀπλῆς ἀναμίξεως τῶν συστατικῶν των.

Ἡ τροφὴ καί τὸ νερὸ τῶν πτηνῶν πρέπει νὰ εἶνε ἀπολύτως

καθαρά. Τ' ἄλευρα, σπόροι κ.λ.π. νὰ εἶνε τελείως ὑγιεινά, καλὰ διατηρημένα, χωρὶς μυρουδιά μούχλας. Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ φιλάγουμε τὰ ὑγρά φυράματα γιὰ τὴν ἐπομένη, διότι ξυνίζουσι καὶ εἶνε ἐπικίνδυνα γιὰ τὴν ὑγεία τῶν πουλιῶν.

ΚΥΡΙΩΤΕΡΕΣ ΤΡΟΦΕΣ

— Σπόροι.

Στάρι. — Ἀπὸ θρεπτικῆς ἀπόψεως ὁ καλλίτερος σπόρος εἶνε τὸ στάρι, δυστυχῶς ὅμως εἶνε πολὺ ἀκριβός. Μέχρι ἐνὸς βαθμοῦ μποροῦμε νὰ τ' ἀντικαταστήσουμε μὲ καλὸ σκύβαλο. Ἀπὸ τὰ προϊόντα τοῦ σταριοῦ τ' ἄλευρα εἶνε ἀκατάλληλα, διότι λασπώνουν ὅταν βραχοῦν· τοῦναντίον τὰ πίτυρα χρησιμοποιοῦνται πολὺ. Διαιροῦνται, στὰ λεγόμενα κτηνάλευρα, στὰ ψιλὰ καὶ στὰ χοντρά πίτυρα. Τὸ **ψωμί**, ἰδίως τὸ μαῦρο, εἶνε ἀπὸ τῆς καλλίτερας τροφῆς γιὰ τοὺς νεοσσούς, πρέπει νὰ εἶνε ὅμως πλέον τῶν 24 ὥρῶν. Τὸ τρίβετε σὲ ψίχουλα· τὸ μουσκεύετε μὲ γάλα ἢ νερὸ καὶ τὸ δίνετε πολὺ στιμένο. Τὰ πουλιὰ τὸ ἀγαποῦν ὑπερβολικά. **Τὰ ζυμαρικά** ἐν γένει, πλούσια σὲ ἄζωτο, εἶνε θαυμασιὰ τροφή γιὰ τοὺς νεοσσούς ποὺ τρελλαίνονται γι' αὐτὰ.

Κριθάρι. — Τὸ κριθάρι εἶνε κατάλληλο μόνο γιὰ πάχυνσι, προπαντὸς ἄλεσμένο.

Καλαμπόκι. — Τὸ καλαμπόκι εἶνε πολὺ καλὴ τροφή, τὴν ὅποια ὅμως οφείλουμε νὰ χρησιμοποιοῦμε μὲ προσοχὴ στῆς γεννοῦσες. Ἐτσι, τὸν χειμῶνα ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνη τὸ ἥμισυ τῆς μερίδος τοῦ ὄλου σπόρου, τὸ δὲ καλοκαίρι ἐλαττώνομε στὸ ἐλάχιστο αὐτὴ τὴν ἀναλογία. Ἄλεσμένο χρησιμοποιεῖται πολὺ στὰ φυράματα. Τὸ καλαμπόκι εἶνε καλὴ τροφή γιὰ πάχυνσι.

Βρώμη. — Ἡ βρώμη εἶνε πρώτης τάξεως τροφή, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅμως νὰ εἶναι καλὴ. Εἶνε διεγερτικὴ τῶν ἀναπαραγωγῶν δυνάμεων τῶν πτηνῶν. Προσέχετε πολὺ τὴν ποιότητά της. Ἡ ἄσπρη εἶνε δυσκολοχώνευτη· μόνο ἢ σκοῦρες βρώμες εἶνε κατάλληλες.

Νταρί. — Τὸ νταρί εἶνε καλὸς σπόρος, κατάλληλο γιὰ τῆς γεννοῦσες ὡς καὶ γιὰ τοὺς νεοσσούς.

Ὄσπρια. — Τὰ φασόλια, φακὲς, μπιζέλια, κουκιὰ κ.λ.π. ἄλεσμένα ἔχουν μεγάλη θρεπτικὴ δύναμι. Ἡ περιεκτικότης των σὲ ἄζωτο εἶνε ἡ ἴδια μὲ τὴν τοῦ νωποῦ κρέατος, χωρὶς νὰ ἔχουν ὅμως

τὴν ἴδια ἀποτελεσματικότητα στῆς γεννοῦσες. Τὰ μεταχειριζόμεθα στὰ φυράματα. Βρασμένα εἶνε πολὺ παχυντικά.

Φυτρωμένη βρώμη. — Ἡ φυτρωμένη βρώμη εἶνε ἀξιόλογο διεγερτικὸ τῆς ὠτοκίας. Ἡ παρασκευὴ της εἶνε εὐκόλη. Παίρνετε ἓνα κιβώτιο ὄγκο, τὸ γεμίζετε βρώμη, τὴν βρέχετε μὲ χλιαρὸ νερὸ καὶ τὴν σκεπάζετε μ' ἓνα σάκκο. Μετὰ 3—4 ἡμέρας τὴν ξαναβρέχετε καὶ ἐξακολουθεῖτε οὕτω μέχρι ὅτου φυτρώσει. Ὅταν τὰ φύτρα φθάσουν 1/2 ὡς 1 ἑκατοστὸ τὴν δίνετε στῆς ὄρνιθές σας. Γιὰ νὰ ἔχετε τακτικὰ φυτρωμένη βρώμη βρέχετε κάθε ἡμέρα καὶ ἀπὸ ἓνα τέτοιο κιβώτιο.

Ρύζι. — Τὸ ῥύζι εἶνε καλὸ φάρμακο κατὰ τῆς διαρροίας· ἄλεσμένο χρησιμοποιεῖται πολὺ στὰ φυράματα στὸ ἐξωτερικόν.

— Ζωϊκὲς τροφές.

Ἡ ζωϊκὲς τροφῆς εἶνε ἐνδιαφέρουσες γιὰ τὴν μεγάλη τους περιεκτικότητα σὲ ἄζωτο. Ὅταν τῆς μεταχειριζόμεθα ὅπως πρέπει δίνουν στὰ πουλιὰ ζωικότητα μεγάλη, πρωϊμότητα καὶ μεγάλη ὠτοκία.

Ἡ πατσές, τὰ ἔντερα, τὰ πνευμόνια καὶ τὰ τοιαῦτα ἀποτελοῦν πρώτης τάξεως τροφή· τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὸ **αἷμα**, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ τὸ προμηθεύσθε νωπὸ. Κατ' ἀρχὴν τ' ἀπορρίματα αὐτὰ τοῦ κρέατος πρέπει νὰ βράζονται ἢ νὰ ζεματίζονται ἐπὶ πολὺ, ἔτσι χωνεύονται εὐκολώτερα καὶ ἀποφεύγεται κάθε κίνδυνος μολύνσεως. Βρασμένο τὸ κρέας κόβεται εὐκολώτερα.

Προκειμένου νὰ μεταχειρισθῆτε αἷμα, βάζετε τὸ δοχεῖο ποὺ τὸ περιέχει σ' ἓνα ἄλλο μεγαλύτερο, ὅπου ὑπάρχει νερὸ, καὶ τὸ βράζετε ἐπὶ 15 λεπτὰ τῆς ὥρας. Τὸ αἷμα θὰ πάρῃ ἔτσι τὴν σύστασι τοῦ σηκοτιοῦ· τὸ περνᾶτε τότε ἀπὸ τὴν μηχανὴ τοῦ κρέατος καὶ τ' ἀνακατώνετε μὲ τ' ἄλλα συστατικὰ τῶν φυραμάτων.

Ὅλα αὐτὰ τ' ἀπορρίματα διατηροῦνται δύσκολα, ἀνάγκη λοιπὸν εἶναι νὰ χρησιμοποιοῦνται ἀμέσως.

Τὸ ἐμπόριο προμηθεύει **ἄλευρα κρέατος καὶ ψαριῶν**. Εἶνε ἀπορρίματα καὶ κατάλοιπα τὰ ὅποια ξηραίνουσι καὶ μεταβάλλουσι σὲ ἄλευρα. Ὅταν εἶνε καλῶς παρασκευασμένα τ' ἄλευρα αὐτὰ ἀντικαθιστοῦν τελείως τὸ νωπὸ κρέας καὶ πρέπει νὰ προτιμῶνται ἀπὸ τῆς κοιλιῆς, ἔντερα κ.τ.λ. Ἡ πτηνοτροφία στὸ ἐξωτερικὸν μεταχειρίζεται ἀποκλειστικῶς τέτοια ἄλευρα.

Τὰ έντομα είνε ή καλλιτέρα ζωική τροφή για τὰ πουλιά. Ἡ ἀφθονία τῶν έντόμων αὐξάνει στής ὄρνιθες τῶν χωρικῶν μας τήν ὠτοκία τους. Ἡ ἀκρίδες θά μπορούσαν νά χρησιμεύσουν θαυμάσια ὡς διατηρημένη τροφή· δέν ἔχετε παρὰ νά τής μαζέψετε στής ἐπιδρομές τους και νά τής ξεράνετε στόν φοῦρνο, ἐν ἀνάγκη και στόν ἥλιο. Μ' αὐτόν τόν τρόπο διατηροῦνται πολλοὺς μήνες.

Τὰ σκουλήκια είνε ἐκλεκτή τροφή τῶν νεοσσῶν. Στά ὑγρά χῶματα βρίσκουμε πάντοτε ἀπ' αὐτά.

Τὸ **γάλα** είνε σχεδόν ἀπαραίτητο για τοὺς μικροὺς νεοσσούς. Κατάλληλο γάλα είνε τὸ ἀποβουτυρωμένο, πού περιέχει λίγα λίπη και πολὺ λεύκωμα. Τὸ αὐτούσιο γάλα τὸ κόβετε μὲ νερό. Μὲ τὸ γάλα βρέχουμε τὸ ψωμί και τὸ στίβουμε καλά, για νά φύγη ὅσο τὸ δυνατό περισσότερο ὑγρό.

Τὸ **αὐγὸ** είνε μία ἀπὸ τής καλλίτερες τροφές πού δίνουμε στοὺς νεοσσούς· τὸ βράζουμε σφικτὰ και τὸ τρίβουμε.

Τὸ **μουρουνόλαδο** είνε τονωτικὸ τῶν νεοσσῶν και ὑποβοηθεῖ πολὺ τήν ἀνάπτυξί τους. Τὸ μεταχειρίζομεθα και στής ὄρνιθες, για νά τονώσουμε τήν ὠτοκία τους, σ' ἀναλογία μιᾶς κουταλιᾶς τῆς σούπας για 30 γεννοῦσες.

— **Πλακοῦντες (πῆτες).**

Ἡ διάφορες πῆτες, προϊόντα κατεργασίας διαφόρων σπόρων ἢ καρπῶν, προσφέρουν μεγάλες ὑπηρεσίες στήν πτηνοτροφία. Τῆς μεταχειρίζομεθα κατόπιν βεβαιώσεως περὶ τῆς περιοικιότητός των σὲ ἄζωτο και ὕδατάνθρακες, περιεκτικότητας πού ποικίλλει ἀναλόγως τῆς κατεργασίας των.

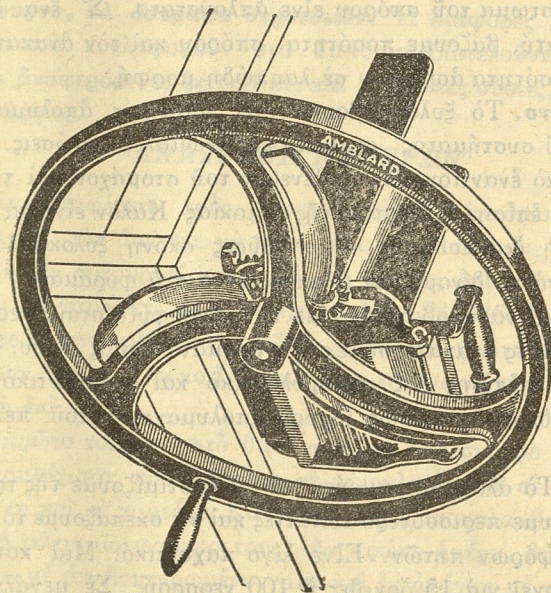
Στήν Ἑλλάδα, κατάλληλες για διατροφή πτηνῶν πῆτες δέν παρασκευάζονται δυστυχῶς.

Ἐκ τῶν πτητῶν ἡ κυριώτερες είνε : ἡ **φυστικόπητα** (tourteau d'arachide), ἡ **βαμβακόπητα**, ἡ **ἠλιόπητα**, ὅλες πλούσιες σὲ ἄζωτο και πολὺ κατάλληλες για ὠτοκία. Ἡ **καρνδόπητα** (tourteau de corrah), ἡ **καλαμποκόπητα**, κατάλληλες πρὸ παντός για πάχυνσι.

— **Πρασινάδα.**

Ἡ πρασινάδα είνε ἀπαραίτητη στά πτηνά. Εὐκολύνει τήν πέψι και τονώνει τήν λειτουργία τοῦ σηκοτιοῦ των· τὰ διατηρεῖ ὑγιᾶ. Ἡ ὄρνιθες πού στεροῦνται πρασινάδας δέν είνε καλές γεννοῦσες. Τὰ **λαχανόφυλλα**, τὸ **τριφῦλλι**, ἡ **μηδική** (luzerne) είνε ἡ καλλί-

τερες πρασινάδες. Μποροῦμε νά χρησιμοποιήσουμε ἐπίσης τὰ χόρτα τῶν ἀγρῶν, τῶν κήπων, τῶν περιβολιῶν, ὑπὸ τὸν ὄρον νά μὴ είνε δηλητηριώδη, ἢ ξυνά, ἢ ἀκάθαρτα. Τὰ **φύλλα** τῶν δένδρων, ἰδίως τῆς μουριάς, τῆς ἀκακίας, τῆς λεύκας, ὅπως και τ' ἀμπελόφυλλα, είνε ἐπίσης κατάλληλα. Ἡ πρασινάδα μπορεῖ ν' ἀντικατασταθῇ ἐν μέρει τὸν χειμῶνα μὲ φύλλα, πού μαζέψαμε τὸ καλοκαίρι και ξεράναμε. Τὰ φύλλα αὐτὰ τ' ἀφίνουμε νά μουσκέψουν και τὰ κόβουμε στὸ χορτοκόπτη. Τὸ ἴδιο μποροῦμε νά κάνομε και μὲ τὸ ξηρὸ κτηνοτροφικὸ χόρτο. Ἔχετε ἐν τούτοις ὑπ'



Χορτοκόπτης.

ὄψιν ὅτι ἡ ξερὴ αὐτὴ πρασινάδα δέν μπορεῖ ν' ἀντικαταστήσῃ ἐντελῶς τήν χλωρή.

Ἡ **τσουνίδα** διεγείρη τήν ὄρεξι και δυναμώνει τοὺς νεοσσούς.

Τὸ **κρεμμύδι**, είνε ἐπίσης διεγερτικὸ τῆς ὄρέξεως. Συνιστοῦμε νά δίνετε τακτικὰ εἰς τοὺς νεοσσούς πού τὸ ἀγαποῦν πολὺ.

Τὸ **σκόρδο** είνε παρασιτοκτόνο τοῦ ἐντερικοῦ συστήματος.

— **Διάφορες άλλες τροφές.**

Όστρακα. Τὰ όστρακα τῶν στρειδιῶν καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἄλλων θαλασσιῶν, τριμμένα ὑποβοηθοῦν τὴν ὄτοκία. Ἐπίσης ὑποβοηθοῦν τὴν πέψιν, διὰ τῆς μηχανικῆς ἐνεργείας τῶν ἐπὶ τῶν σπόρων. Ἐνα μέρος τῶν συστατικῶντων ἀφομοιοῦται ὑπὸ τοῦ ὄργανισμοῦ.

Άσβεστος. Ἡ σβησμένη ἄσβεστος εἶνε τονωτικὴ τῆς ὄτοκίας. Στῆς γεννοῦσες, ποῦ δὲν βρῖσκουν στοὺς περιβόλους τὸ ἀναγκαῖον ἄσβέστιο γιὰ τὸν σχηματισμὸ τοῦ κελύφους, εἶνε πολύτιμη. Τὴν χρησιμοποιοῦμε πολὺ ἐν καιρῷ ἐπιδημίας, κόρυζας, διφθερίτιδος καὶ ἐν γένει ὡς ἀπολυμαντικὸ τοῦ πεπτικοῦ συστήματος.

Τὸ ἄσβέστωμα τοῦ σπόρου εἶνε ἀπλούστατο. Σ' ἓνα δοχεῖο ἀρκετὰ πλατὺ, βάζουμε ποσότητα σπόρου καὶ τὸν ἀνακατεύουμε μὲ μικρὴ ποσότητα ἄσβέστου σὲ λασπώδη μορφή.

Κάρβουνο. Τὸ ξυλοκάρβουνο ἔχει ιδιότητες ἀπολυμαντικῆς τοῦ πεπτικοῦ συστήματος· σταματᾷ τῆς ἀνώμαλες ζυμώσεις. Εἶνε προφυλακτικὸ ἐναντίον τῶν ἀσθeneiῶν τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων. Εἶνε ἐπίσης διεγερτικὸ τῆς ὄτοκίας. Καλὸν εἶνε νὰ ἔχουν πάντοτε στὴ διάθεσί τους ἡ γεννοῦσες σκόνῃ ξυλοκάρβουνο. Μποροῦμε νὰ τὸ δίνομε καὶ ἀνακατωμένο στὰ φυράματα.

Θεῖον. Γιὰ νὰ ὑποβοηθήσουμε τὴν πτεροφυΐα στοὺς νεοσσοὺς καὶ στῆς ὄρνιθες ἀνακατεύουμε στὰ φυράματα ἄνθος θεῖου. Τὸ μεταχειρίζομεθα ἐπίσης ὡς προφυλακτικὸ καὶ θεραπευτικὸ στὴν κόρυζα, διφθερίτιδα καὶ ὡς ἰσχυρὸ ἀπολυμαντικὸ τοῦ πεπτικοῦ συστήματος.

Άλάτι. Τὸ ἄλάτι χρησιμεύει γιὰ νὰ νοστιμιζομε τῆς τροφῆς, νὰ τῆς κάνουμε περισσότερο εὐπεπτες καὶ νὰ σκεπαζομε τὸ ἀνοῦσιο τῶν διαφόρων πτηῶν. Εἶνε λίγο παχυντικὸ. Μιὰ κουταλιὰ τοῦ καφέ ἀρκεῖ γιὰ 15 ὄρνιθες ἢ 100 νεοσσούς. Σὲ μεγάλες δόσεις εἶνε δηλητήριο.

Πετραδάκια, ἄμμος. Τὸ στομάχι τῶν πτηνῶν εἶνε κατασκευασμένο γιὰ τὸ τρίψιμο σκληρῶν σπόρων. Ἡ ὄρνιθα ἐλεύθερη ἀποθηκεύει πετραδάκια στὸ στομάχι τῆς ποὺ ἐκτελοῦν χρέη μολόπετρας. Λίγο κατ' ὀλίγο τὰ πετραδάκια αὐτὰ διαλύονται ἀντικαθιστώμενα διαρκῶς ἀπὸ ἄλλα. Μέρος τῶν συστατικῶν των εἰσέρχεται στὴν σύνθεσι τῶν ὄστων καὶ τῶν φτερῶν.

Διάφορες ἐκρωτικῆς οὐσίες. Ὀνομάζουμε ἐκρωτικῆς οὐσίες ἐκεῖνες ποὺ μεταχειρίζονται συνήθως οἱ ἐμπειρικοὶ γιὰ νὰ

προκαλέσουν μεγάλη ὄτοκία. Ἡ ὄτοκία ὅμως αὐτὴ εἶνε ἐξαναγκαστικὴ καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶνε καὶ παροδική. Ἡ ἐνέργεια τῶν οὐσιῶν αὐτῶν δὲν προκαλεῖ τὴν φυσιολογικὴ ὄριμανσι τῶν ὠαρίων, ἀλλὰ τὴν ταχεῖα ἀποβολὴ τῶν ἤδη ὄριμασμένων.

Τὸ πιπέρι, ἡ κίνα, τὸ γλυκάνισο, ὁ σιναπόσπορος, εἶνε τὰ συνήθως χρησιμοποιούμενα.

Ἡ συχνὴ χρῆσις αὐτῶν τῶν οὐσιῶν εἶνε κατὰ τὴν γνώμη μας ἀνωφελῆς καὶ ἐπιζημία.

Τονωτικὰ τῆς ὄτοκίας, ὅπως εἶδαμε, ἀλλ' ὄχι καὶ ἐκρωτικὰ ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἔννοια, εἶνε **τὸ ἀλκοόλ, ἡ ἄσβεστος, τὸ ξυλοκάρβουνο, τὰ όστρακα στρειδιῶν.** Ἡ διάφορες σκόνες γιὰ ὄτοκία ποὺ κυκλοφοροῦν στὸ ἐμπόριο ἀποτελοῦνται ἀπὸ τῆς ὡς ἄνω ἀναφερόμενες ἐκρωτικῆς καὶ τονωτικῆς οὐσίες, σὲ διάφορες ἀναλογίαις.

ΑΝΑΤΡΟΦΗ ΝΕΟΣΣΩΝ

Πρὶν μεταφέρετε τοὺς νεοσσοὺς εἰς τὸν ἀναθρεπτήρα τὸν ἀνάβετε καὶ τὸν ἀφίνετε νὰ καίη ἐπὶ ἓνα διάστημα, γιὰ νὰ βεβαιωθῆτε ἂν λειτουργεῖ κανονικά. Τὸ ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται, τὸ στρώνετε μὲ λίγο ἄχυρο. Ἐπὶ 24—36 ὄρες ἀπὸ τῆς ἐκκολάψεως των οἱ νεοσσοὶ δὲν πρέπει νὰ τρώγουν· ὁ κρόκος ποὺ ἔχουν ἀκόμη στὴν κοιλία τους ἐπαρκεῖ γιὰ νὰ τοὺς διατηρήσῃ στὴ ζωὴ ἐπὶ πολὺ.

Τὸ πρῶτο τους φαγητὸ θὰ εἶνε ψύχα ἀπὸ σκοῦρο ψωμί, 36 ὄρων τουλάχιστο, ποὺ τρίβουμε σὲ ψίχουλα ἐπάνω σὲ σανιδάκια, ἐν ἀνάγκῃ καὶ σὲ χαρτόνι. Κάθε δυὸ ὄρες ἐπαναλαμβάνουμε τὸ ἴδιο. Τὸ τελευταῖο φαγητὸ τους, τὴν πρώτη ἡμέρα, θὰ εἶνε ψωμί βρεγμένο μὲ ἀποβουτυρωμένο γάλα καὶ ἐν ἀνάγκῃ μὲ γάλα κασίκας ποὺ κόψαμε μὲ νερό. Στίβουμε τὴν ἐλαφρὰ βρεγμένη ψύχα, ἕως ὅτου φύγῃ ὅσο τὸ δυνατὸ περισσότερο ὑγρὸ καὶ τὴν τρίβουμε. Κάθε φαγητὸ θὰ διαρκεῖ 10 λεπτὰ τῆς ὥρας. Ὅτι μείνει τ' ἀποσύρετε καὶ τὸ δίνετε στῆς ὄρνιθες.

Τὴν δευτέρῃ ἡμέρα δίδομε ἐναλλάξ ψωμί στεγνὸ τριμμένο καὶ ψωμί βρεγμένο, ὅπως ἀναφέραμε. Παρατείνουμε τὴν διάρκεια τῶν φαγητῶν ἐπὶ μερικὰ λεπτὰ τῆς ὥρας περισσότερο, καὶ κατὰ τὴν ὄρεξι τῶν νεοσσῶν. Νερὸ καθαρὸ ἔχουμε πάντοτε στὴν διαθέσι τους, καὶ σὲ ἀρκετὰ δοχεῖα ὥστε νὰ μὴ συνωστίζονται καὶ βρέχονται.

Προσέχετε τὴν θερμοκρασίᾳ τοῦ ἀναθρεπτήρος. Οἱ νεοσσοὶ δὲν πρέπει νὰ κρυώνουν, οὔτε καὶ νὰ ζεσταίνονται ὑπερβολικά. Ὅταν οἱ νεοσσοὶ κρυώνουν, φωνάζουν καὶ συγκεντρώνονται γιὰ νὰ ζεσταθοῦν. Ἐὰν πάλι ἡ θερμοκρασία εἶνε πολὺ ὑψηλὴ ἀπομακρύνονται, ἀνοίγουν τὸ ράμφος καὶ ἀνασηκώνουν τῆς φτεροῦγες τους. Οἱ εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν θερμοκρασίᾳ νεοσσοί, τρέχουν ὀλόγυρα, ἢ κάθονται κάτω βγάζοντας φωνὴς εὐχαριστήσεως. Τῆς πρώτης ἡμέρας τὸ πρῶτ' οἱ νεοσσοὶ δὲν πρέπει νὰ πίνουν νερὸ πρὶν φάγουν. Ταΐζειτε τοὺς νεοσσοὺς ὅσο τὸ δυνατὸ πρῶϊνότερα.

Τὴν τρίτη ἡμέρα ἀντικαθιστᾶτε ἓνα φαγητὸ στεγνοῦ ψωμοῦ μὲ σκύβαλο. Τὴν τετάρτη ἡμέρα δίδετε δύο φαγητὰ ἀπὸ σκύβαλο καὶ ἓνα ψωμί, στεγνόν.

Απὸ τὴ δεύτερη ἡμέρα θέτουμε στὴ διάθεσί τους ἄμμο καὶ πίτυρο χοντρὸ σὲ ταγίστρες. Καλὸ εἶνε νὰ πασπαλίζουμε ἓνα ἀπὸ τὰ φαγητὰ τοῦ ψωμοῦ μὲ λίγο ξυλοκάρβουνο σὲ σκόνη. Μὴ δίνετε περισσότερο σπόρο ἀπὸ ὅ,τι μποροῦν νὰ φάγουν σ' ἓνα φαγητό.

Συμβουλευόμε, τῆς 2—3 πρώτης ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐκκολάψεως, νὰ κρατᾶτε σκοτεινὸ τὸ διαμέρισμα ὅπου εὐρίσκονται οἱ νεοσσοί, τὸ φωτίζετε δὲ κανονικὰ τὴν ὥρα πού τρώγουν. Ἐτσι οἱ νεοσσοὶ δὲν τσιμποῦν τῆς κουτσουλιές τους καὶ δὲν κουράζονται κινούμενοι ὑπερβολικά.

Οἱ νεοσσοὶ πρέπει νὰ πεινοῦν τὴν ὥραν πού θὰ τοὺς δώσετε νὰ φάγουν· νὰ τρέχουν, νὰ ζητοῦν τὴν τροφή μὲ μεγάλη ζωηρότητα.

Πέντε ἕως ἑξὶ φαγητὰ τὴν ἡμέρα εἶνε ἀρκετά. Τὸ πρῶτο καὶ τὸ τελευταῖο φαγητὸ νὰ εἶνε στεγνόν· τὸ πρῶτ' ξηρὸ φύραμα, τὸ βράδ' οἱ σπόροι.

Τὴν 5ῃ ἡμέρα δίδετε τρεῖς φορὲς σκύβαλο. Τὴν 6ῃ ἡμέρα ἀντικαθιστᾶτε ἓνα φαγητὸ βρεγμένον ψωμί μὲ τὸ κάτωθι ὑγρὸ φύραμα. Τὴν 7ῃ ἡμέρα ἀντικαθιστᾶτε ἓνα ἀκόμη φαγητὸ βρεγμένον ψωμί, μὲ τὸ ἴδιο φύραμα. Τέλος, τὴν 8ῃ ἡμέρα ἀντικαθιστᾶτε ὡς ἄνω καὶ τὸ ἀπομείναν φαγητὸ βρεγμένον ψωμί.

Ὅταν οἱ νεοσσοὶ γίνουν τριῶν ἐβδομάδων τοὺς δίδετε νὰ τρώγουν κάθε 3 ὥρες περίπου.

Ἀπὸ τὴν τρίτη ἐβδομάδα θέτετε στὴ διάθεσι τῶν νεοσσῶν,

μετὰ τὸ δεύτερον φαγητό, ἕως τὸ βράδ' οἱ τροφοδότες μὲ τὸ ἀκόλουθον φύραμα :

Πίτυρο χοντρὸ 2 μέρη, στάρι τριμμένο 2 μέρη, κτηνάλευρο ἓνα μέρος, βρώμη ἀλεσμένη κοσκινισμένη 1 μέρος, μπομπούτα 1 μέρος, ψαράλευρο 1]2 μέρους.

Σύνθεσις τῶν φυραμάτων :

Ἀπὸ 1—4 ἐβδομάδες		Ἀπὸ 4—6 ἐβδομάδες	
πίτυρο χοντρὸ	2 μέρη	πίτυρο χοντρὸ	2 μέρη
κτηνάλευρο	1 »	βρώμη ἀλεσμένη κο-	1 μέρος
στάρι ἀλεσμένο	1 μέρος	σκινισμένη	1 μέρος
μπομπούτα	1 »	κτηνάλευρο	1 »
ψαράλευρο	1]4 »	στάρι ἀλεσμένο	1 »
βρώμη ἀλεσμένη κο-		μπομπούτα	1 »
σκινισμένη	1 »	ψαράλευρο	1]2 »

Ἀπὸ 6—8 ἐβδομάδες		Ἀπὸ 8—12 ἐβδομάδες	
πίτυρο χοντρὸ	2 μέρη	πίτυρο χοντρὸ	2 μέρη
κτηνάλευρο	2 »	στάρι ἀλεσμένο	1 μέρος
στάρι ἀλεσμένο	1 μέρος	κτηνάλευρο	2 μέρη
βρώμη ἀλεσμένη κο-		βρώμη τριμμένη	1 μέρος
σκινισμένη	1 »	ψαράλευρο	3]4 μέρη
ψαράλευρο	1]2—3]4 μέρη		

Τὰ ὑπόλοιπα τῶν ὑγρῶν φυραμάτων πού μένουσιν στῆς ταγίστρες τὰ δίδετε στῆς ὄρνιθες.

Μετὰ 12 ἐβδομάδες ἐλαττώνετε σὲ δύο, τὰ φαγητὰ τῶν σπόρων.

Ἀπὸ τὸν τέταρτον μῆνα διακόπτετε τὴν παροχὴν τοῦ ξηροῦ φυραματος πού ἀναφέρουμε.

Ἡ κατώτερον μέθοδος διατροφῆς ἐλαττώνει σπουδαίως τὴν ἀπαχόλησι προσωπικοῦ καὶ παρουσιάζει μεγάλη οἰκονομία, χωρὶς νὰ βλάπτει τὴν τελείαν ἀνάπτυξι τῶν νεοσσῶν. Τὴν ἐφαρμόζουμε ἰδίως ὅταν πρόκειται περὶ μεγάλων ἐπιχειρήσεων.

Μετὰ 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς ἐκκολάψεως νηστεία, δίδετε τὸ ἀκόλουθον στεγνόν φύραμα :

πίτυρο χοντρὸ	1 μέρος
κτηνάλευρο	1 »
μπομπούτα	1 »

Ἐξακολουθοῦμε νὰ δίδουμε τὸ ἴδιο φύραμα, διὰ μέσου τῶν τροφοδοτῶν, ἐπὶ τέσσαρες ἀκόμη ἡμέρες. Κατόπιν, προσθέτουμε σ' αὐτὸ κάθε ἡμέρα καὶ ἓνα νέο συστατικὸ στὴν ἀρχὴ στᾶρι ἀλεσμένο, ἔπειτα βρώμη ἀλεσμένη καὶ κοσκινισμένη καὶ τέλος ψαράλευρο. Μετὰ ἑπτὰ ἡμέρες οἱ νεοσσοὶ ἔχουν τὴν ἴδια σύνθεσι τοῦ φυράματος πὺν ἀναγράφουμε στὴν πρώτη μέθοδο καὶ ἡ διατροφή τους πλέον δὲν διαφέρει ἀπ' αὐτὴ παρὰ μόνο ὅτι τὰ φυράματα δίδονται στεγνὰ διὰ τῶν τροφοδοτῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς σπόρους ἢ δίαίτα δὲν ἀλλάζει καθόλου.

Κατὰ τὴν διατροφή τῶν νεοσσῶν οἱ σπόροι ἀποτελοῦν τὸ 1)2 τοῦ καθημερινοῦ σιτηρεσίου.

Τὰ φαγητὰ ἀπὸ σκύβαλο μπορεῖτε ν' ἀντικαταστήσετε, ἐν μέρει ἢ καὶ ἐν ὅλῳ, μὲ βρώμη σπασμένη.

Προκειμένου περὶ μικροῦ ἀριθμοῦ νεοσσῶν μπορεῖτε νὰ μεταχειρισθῆτε στὰς ἀρχὰς τὸν κρόκο τοῦ αὐγοῦ βρασμένο σφικτὰ, σ' ἀναλογία : ἐνὸς κρόκου τὴν ἡμέρα γιὰ 40—50 νεοσσούς· τὸν τρίβετε καὶ τὸν ἀνακατώνετε μὲ τὰ ψίχουλα. Τ' ἀσπράδι τοῦ αὐγοῦ εἶνε βαρύτερο καὶ γι' αὐτὸ εἶνε προτιμώτερο νὰ τὸ δίδετε ὠμό, βρέχοντες μ' αὐτὸ πολὺ ἐλαφρὰ τὰ ψίχουλα.

Τ' αὐγὸ μπορεῖτε ν' ἀντικαταστήσετε μὲ γάλα ἀποβουτυρωμένο (ἔχι τυρόγαλα) ἢ μὲ γάλα τῆς κασίικας, πὺν κόβετε λίγο μὲ νερὸ ἂν εἶνε παχύ.

Ἀπὸ τὴν ἕκτη ἡμέρα μπορεῖτε νὰ δίδετε στοὺς νεοσσούς σκουλήκια, ἔντομα, ἢ κιμὰ κρέατος, σὲ μικρὴ ποσότητα πάντοτε. Ἐχετε ὑπ' ὄψει ὅτι τὸ πολὺ λεύκωμα (κρέας, ἔντομα κτλ.) εἶνε επικίνδυνο γιὰ τὴν ὑγεία τῶν μικρῶν.

Οἱ σπόροι : σκύβαλο, βρώμη σπασμένη, θ' ἀποτελοῦν τὸ 1)2, ἢ καὶ λίγο τι περισσότερο, τοῦ καθημερινοῦ σιτηρεσίου καὶ θὰ δίδονται ἐναλλάξ μὲ τὸ φύραμα. Ἀργότερα, τοὺς δίδετε νταρὶ καὶ καλαμπόκι σπασμένο.

Μία ταγίστρα μὲ πίτυρο, ἀνακατωμένο μὲ ἄμμο, ἐὰν τὸ ἔδαφος δὲν ἔχει πετραδάκια, θὰ εἶνε διαρκῶς στὴ διάθεσι τῶν νεοσσῶν.

Τελευταίως, στὴ διατροφή τῶν νεοσσῶν, συνηθίζεται πολὺ τὸ μουρουνόλαδο : 1 κουταλιὰ τοῦ καφέ γιὰ 30 νεοσσούς, ἀνακατωμένο στὸ φύραμα, μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα.

Ὅταν οἱ νεοσοὶ περοφυοῦν δύσκολα, προσθέτετε στὸ φύ-

ραμα, ἡμέρα παρ' ἡμέρα, ἓνα κουταλάκι τοῦ καφέ γιὰ 100 νεοσσούς, ἀνθος θειαφιοῦ. Τὰ λάχανα, ψιλοκομμένα, ὑποβοηθοῦν ἐπίσης τὴν περοφυτὰ. Ἐὰν οἱ νεοσοὶ σας εἶνε ἀδύνατοι τοὺς δίδετε ἐπὶ πλέον, ἓνα κουταλάκι τοῦ καφέ γιὰ 100 νεοσσούς, κίνα σὲ σκόνῃ.

Ἐὰν οἱ περίβολοι τῶν νεοσσῶνων δὲν ἔχουν τρυφερὴ πρασινάδα κάνετε διανομὴ τοιαύτης τακτικὰ, ἀπὸ τὴν δευτέρῃ ἑβδομάδα. Τὸ ἴδιο κάνετε καὶ ὅταν ἡ κακοκαιρία δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἔξοδο. Τὰ ραδίκια, ὁ κάρδαμος, ἡ ρόκα, τὸ τριφύλλι, ἡ χλόη, τὰ λάχανα εἶνε κατάλληλες πρασινάδες.

Συνιστοῦμε ἐπίσης νὰ τοὺς δίδετε τακτικὰ κρεμμύδι ψιλοκομμένο.

—Περίβολοι.

Ὅσο περισσότερο διαμένουν στὸ ὑπαιθρο οἱ νεοσοὶ τόσο τὸ καλλίτερο γι' αὐτοὺς· μόνο ὅταν βρέχη ἢ ἔχει ψυχρὸ ἄνεμο δὲν πρέπει νὰ βγαίνουν ἀπὸ τοὺς νεοσσῶνας τους. Ἐχετε ὑπ' ὄψει ὅτι μὲ τὴν «μαλθακότητα» δὲν θ' ἀποκτήσετε εὐρωστα καὶ ὑγιή πουλιά.

Γιὰ νὰ προφυλάσσονται εὐκόλα οἱ νεοσοὶ ἀπὸ τὸν δυνατὸ ἄνεμο, τὴν βροχὴ, ὅπως καὶ τὸν ἥλιο, κάνετε καταφύγια σὲ διάφορα σημεῖα τοῦ περιβάλλου.

Οἱ περίβολοι τῶν νεοσσῶνων πρέπει νὰ εἶνε ὅσο τὸ δυνατὸ μεγαλιέτεροι. Προσπαθῆτε τὸ ἔδαφος τους νὰ εἶνε χλοερὸ. Ἡ χλόη, ἡ μηδική, τὸ τριφύλλι εἶνε ἐκλεκτὴ ὅπως εἴπαμε πρασινάδα. Ἀποφεύγετε κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν βροχῶν ν' ἀνατρέφετε νεοσσούς σ' ἐδάφη ἀργιλλώδη, ἀδιαπέραστα ἀπὸ τὸ νερὸ.

Γιὰ ὅσους ἀνατρέφουν μικρὸν ἀριθμὸ νεοσσῶν καὶ γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν ἰδιαίτερο περίβολο, συνιστοῦμε τοὺς κινητοὺς τοιούτους. Μὲ πυκνὸ συρματόπλεγμα, πλάτους 50 ἐκατοστῶν ἕως 1 μέτρον, πὺν τεντώνετε σὲ πλαίσια κατασκευασμένα μὲ καθρόνια λεπτά, 2—3 μέτρον μάρκους, κάνετε ἓνα εἶδος τελλάρων. Μὲ τὰ τελλάρια αὐτὰ πὺν συναρμολογεῖτε, κλείνετε ὅποιαδήποτε ἐπιφάνεια θέλετε, σχηματίζοντες ἔτσι πρόχειρους περιβάλλους. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο μπορεῖτε ν' ἀνανεώνετε ὅταν θέλετε τὸ ἔδαφος πὺν διατρέχουν οἱ νεοσοὶ.

— Συμπληρωματικὲς ὁδηγίαις.

Γιὰ ν' ἀποφύγετε τὴν στρέβλωσι τοῦ στέρνου μὴν ἀφίνετε τοὺς νεοσσούς νὰ κουρνιαῖζον πρὶν γίνουσι 3 μηνῶν.

Ἀνανεώνετε τακτικὰ τὸ ἄχυρο τῶν νεοσσῶνων. Κάθε 10 ἡμέρες ψεκάζετε τὸ ἔδαφος καὶ τοὺς τοίχους τῶν νεοσσῶνων, ὅπως καὶ τὸν ἀναθρεπτῆρα, μὲ διάλυσι κρεολίνης ἢ λυζόλ.

Ἡ θερμοκρασία τοῦ ἀναθρεπτῆρος πρέπει νὰ εἶνε ἀναλόγως τῆς ἡλικίας τῶν νεοσσῶν, ἢ ἐξῆς: τὸ πρῶτο δεκαήμερο 36—33, τὸ δεύτερο 33—29, τὸ τρίτο 29—25, τὸ τέταρτο 23—16. Στῆς μικρῶσμες ράτσες, πού βγάζουν γρήγορα φτερά, ἐλαττώνετε ταχύτερα τὴν θερμοκρασία.

Ἀποφεύγετε τὴν μεγάλη θερμοκρασία καὶ τὰ ρεύματα.

Μὴ διστάζετε νὰ θυσιάζετε τοὺς νεοσσούς πού παρουσιάζουν σημεῖα ἀσθενείας ἢ ἀδυναμίας: ἐνεργοῦντες οὕτω ἀποφεύγετε τὰ 50 ο)ο τῶν κινδύνων πού ἀπειλοῦν τὴν ἐπιχείρησιν εἰς τὸ γένει.

— Ἀνατροφή πουλάδων καὶ πετειναριῶν.

Τρεῖς μῆνες μετὰ τὴν ἐκκόλαψιν, ἢ κ' ἐνωρίτερο, χωρίζετε τὰ πετεινάρια ἀπὸ τῆς πουλάδες. Πουλᾶτε τὰ πετεινάρια, εἰς δὲν ἔχετε κοτέτσι καὶ περίβολο γιὰ νὰ τὰ βάλετε, διότι ἀνατρέφοντες μαζί πετεινοὺς καὶ πουλάδες ἐμποδίζετε τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν. Μόνον ὅταν θελήσετε νὰ τὰ χρησιμοποιήσετε γι' ἀναπαραγωγὴν σμίγετε τὰ δύο γένη, καὶ αὐτὸ κατὰ τὴν κατάλληλην ἡλικίαν, ἀναλόγως τῆς ράτσας.

Στὰ πουλιὰ πού κρατᾶτε γιὰ ὠοτοκίαν δίνετε τὴν ἐξῆς τροφήν: Σπόρους: στάρι ἢ νταρὶ καὶ βρώμη εἰς ἴσα μέρη. Φυράματα: ἴση περίπου ποσότητα μὲ τοὺς σπόρους. Τὰ φαγητά τους—δύο σπόροι καὶ ἓνα φύραμα—θὰ τὰ δίνετε πρῶτ', μεσημέρι καὶ βράδυ. Ἐκτὸς εἰς χρησιμοποίησιν τὴν ξηρὰν διατροφήν, ὅποτε θὰ συμμορφωθῆτε μὲ τῆς ὁδηγίαις μας πού περιέχονται στὸ κεφάλαιο περὶ ξηρᾶς καὶ ὑγρᾶς διατροφῆς.

Κατάλληλο φύραμα:

πίτυρο χοντρὸν	2 μέρη,	μπομπότα	1 μέρος,
κτηνάλευρο	1 μέρος,	ψαράλευρο	1)2 »
βρώμη τοιμμένη	1 μέρος,	κρεατάλευρο	1)2 »

Ἡ πρασινάδα εἶνε ἀπαραίτητη. Ὅταν ξεραθῆ τὸ χόρτο ὧν

περιβόλων κάνετε διανομὴν τριφυλλιοῦ, γλόης, λαχανοφύλλων, σαδικιῶν ἢ κτηνοτροφικῶν κοκινογουλιῶν.

Στὰ πουλιὰ πού προσορίζετε γι' ἀναπαραγωγούς δίνετε ὅσο τὸ δυνατό μεγαλήτερον ἐλευθερίαν.

Δύο ὡς τρία στρέμματα, γιὰ 250—300 πουλιὰ εἶνε ἀρκετὴ ἔκτασις γιὰ τῆς πουλάδες σας.

Φροντίζετε, ἐν ἑλλείψει φυσικῶν σκιῶν, ἀπὸ δένδρα καὶ θάμνους, νὰ κάνετε τεχνητὰς μὲ σανίδες, κλάδους κτλ.

Παντοῦ πρέπει γὰρ διέπτη αὐστηρὰ ὑγιεινὴ. Τὰ σκεύη θὰ καθαρίζονται καθημερινῶς καὶ θ' ἀπολυμαίνονται κάθε 15—20 ἡμέρας: θ' ἀλλάζετε τακτικὰ θέσι στῆς ταγίστρας, ποτίστρας καὶ τροφοδότας. Θὰ καθαρίζετε ἰδιαίτερον τὰ ὑπόστεγα, τῆς σκιᾶς καὶ τὰ πέριξ τῶν κοτετσιῶν. Ἐν περιπτώσει ἀσθενειῶν σιάβετε καὶ ἀπολυμαίνετε τὸ ἔδαφος αὐτὸ μὲ διάλυσι 5 ο)ο θειικοῦ ὀξέος.

Τὰ κοτέτσια θὰ καθαρίζονται καθημερινῶς. Κάθε μῆνα ψεκάζετε τοὺς τοίχους, τὸ ταβάνι, τὸ ἔδαφος, μὲ διάλυσι ἀσβέστου καὶ θειικοῦ χαλκοῦ. Κάθε χρόνον, μία γενικὴ καὶ ἐπισταμένη ἀπολύμανσις εἶνε ἀναγκαία. Ἀποφεύγετε τὴν σκόνην στοὺς ὀφθαλμούς.

Ἡ πουλάδες δὲν πρέπει νὰ γεννήσουν πολὺ γρήγορα: ἡ κανονικὴ ἡλικία γιὰ τῆς μικρῶσμες ράτσες εἶνε 5 1/2—6 μῆνες καὶ γιὰ τῆς μεγαλόσμες 6—7. Πρωτόμοτη ὠοτοκία ἐμποδίζει τὴν τελείαν ἀνάπτυξιν τῶν πτηνῶν καὶ μᾶς δίνει μικρὰ αὐγά. Γι' αὐτὸ, ὅταν ἰδῆτε τὰ λειριὰ νὰ κοκκινίζουν, πρὶν τῆς κανονικῆς ἐποχῆς, ἐλαττώνετε τὴν ἀναλογία τοῦ κρέατος καὶ τοῦ ψαριοῦ καὶ αὐξάνετε τὴν διανομὴν σπόρων. Στὴν προσέγγισιν τῆς ὠοτοκίας διατρέφετε τῆς πουλάδες ὅπως τῆς ὄρνιθες πού γεννοῦν.

ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΟΡΝΙΘΩΝ ΩΟΤΟΚΩΝ

Ἡ βῆσις τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς ὠοτοκίας ἐγκτεταται ἐπὶ τὴν διατροφήν.

Τὰ ὠάρια ἀναπτύσσονται ἐπὶ τὴν ὠοθήκην ἐφ' ὅσον καὶ καθ' ὅσον ἢ ἐν γένει φυσιολογικὴν κατάστασιν τοῦ πτηνοῦ εἶνε κανονικὴ. Σὲ μιὰ ἐντατικὴν θρέψιν (κανονικὴ ὅμως) τῶν ἰσθῶν, ἀνταποκρίνεται μιὰ ἐπίσης ἐντατικὴ ἐργασία τῆς ὠοθήκης. Τοπικὸς ἐρεθισμὸς, προσερχόμενος ἀπὸ λήψιν ἐρεθιστικῶν ἢ ἐκτριωτικῶν οὐσιῶν, μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ ἀποβολὴν ὠαρίων, ὠοτοκίαν.

Ἡ ἐνέργεια ὅμως αὐτὴ εἶνε παροδική· τὰ στοιχεῖα πού ἀποτελοῦν τὸ ὠάριο, τὸν κρόκο καὶ τὸ αὐγὸ ἐν γένει, ἐξαντιλοῦνται γρήγορα καὶ δὲν μποροῦν νὰ ἐξακολουθήσουν σχηματιζόμενα, παρὰ εἰν εἰσάγονται διαρκῶς στὴν ἀναπαραγωγικὴ οἰκονομία, στὸν ὄργανισμό δηλαδὴ. Οὕτω, τὰ ὄρια τῆς λειτουργίας τῆς ὠοθήκης εἶνε συνυφασμένα μὲ τὰ ὄρια τῆς ἰκανότητος τοῦ πεπτικοῦ συστήματος. Ἐξ αὐτοῦ συμπεραίνουμε ὅτι μποροῦμε ν' ἀξήσουμε τὴν ὠοτοκία ἐὰν τελειοποιήσουμε τὸ πεπτικὸ σύστημα, τελειοποιῦμε δὲ αὐτὸ μὲ μία καλῶς ἐννοουμένη ἐξάσκηση τῶν ὀργάνων πού τ' ἀποτελοῦν. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀσκήσεως αὐτῆς εἶνε ἡ ἐντονωτέρα λειτουργία τῆς ὠοθήκης, ἡ κληρονομικὴ δὲ μεταβίβασις τῆς τελειοποιήσεως αὐτῆς ἔγινε ἰδιότης ὠρισμένων ρατσῶν.

Ἐξαρτᾶται λοιπόν ἡ ὠοτοκία, ὄχι μόνο ἀπὸ τῆς ράτσες ἢ ποικιλίης, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἀπὸ τὴν διατροφή τῶν πτηνῶν. Ἡ κληρονομικότης, ἡ ἐπιλογή, δὲν μποροῦν νὰ δώσουν ὅλα τους τ' ἀποτελέσματα παρὰ μόνο ἂν ὑποβοηθοῦνται καὶ συμπληροῦνται ἀπὸ κατάλληλὴν διατροφή.

Μία διατροφή λοιπόν, γιὰ νὰ εἶνε κατάλληλη, πρέπει ἡ διάφορες οὐσίες ἀπὸ τῆς ὁποῖες συνίσταται νὰ εἶνε ἀνάλογες μὲ τῆς ἀνάγκης τοῦ πτηνοῦ, γιὰ τὴν διατήρησι του, ἀφ' ἑνός, καὶ διὰ τὴν παραγωγή αὐγῶν ἢ κρέατος, ἐξ ἄλλου.

Κατ' ἀρχὴν μὴ θέλετε νὰ ἐξοικονομήσετε εἰς βάρους τῆς ποιότητος τῶν τροφῶν, διότι μεταχειριζόμενοι κατωτέρας ἀξίας τροφῆς χάνετε πολλαπλάσια τῶν ἐξοικονομηθέντων.

Ὁ καταλληλότερος σπόρος γιὰ τῆς γεννοῦσες εἶνε ἡ βρώμη. Ἡ βρώμη εἶνε διεγερτικὴ τῆς ὠοτοκίας, προσέχετε ὅμως πολὺ στὴ ποιότητά της. Ἐπίσης καλὸς σπόρος εἶνε τὸ στάρι, ἀλλὰ δυστυχῶς εἶνε ἀκριβό. Τὸ καλαμπόκι χρησιμοποιοῦμε πρὸ παντὸς τὸν χειμῶνα διότι εἶνε παχυντικόν. Ἐνας καλὸς ἐπίσης σπόρος εἶνε τὸ νταρί.

Ἡ κατωτέρω ποσότης σπόρων, ἀναλόγως τῶν ὀρνίθων, εἶνε κατάλληλη γιὰ τῆς γεννοῦσες.

40—55 γραμμάρια (1 δράμ.—3 γραμ. καὶ κάτω) τὸν χειμῶνα
25—40 » τὸ καλοκαίρι

Τὰ φυράματα, ξηρὰ ἢ ὑγρά, πρέπει νὰ εἶνε πλέον συγκεντρωτικά, δηλ. νὰ περιέχουν μεγαλύτερη ποσότητα λευκώματος, ἀναλόγως μὲ τὰ λίπη καὶ τὸ ἄμυλο, στῆς μικρόσωμες ράτσες καὶ

τὴν θερμὴ ἐποχὴ. Τὸ βάρος τῶν φυραμάτων (πρὶν βραχοῦν) νὰ εἶνε 30—45 γραμ. τὸ καλοκαίρι, καὶ 40—60 τὸν χειμῶνα, κατὰ τὴν ράτσα καὶ κατὰ τῆς ἀνάγκης τῶν πτηνῶν. Λέγουμε δὲ κατὰ τῆς ἀνάγκης τῶν πτηνῶν, διότι κατ' ἀρχὴν μία ὄρνιθα πού γεννᾷ δύο αὐγὰ π. χ. στῆς τρεῖς ἡμέρες τρώγει περισσότερο ἀπὸ μία ἄλλη, πού γεννᾷ ἕνα αὐγὸ στὸ ἴδιο διάστημα.

Ἡ πρασινάδα θὰ τοὺς δίδεται κομμένη στὸν χορτοκόπτη. Τὸ τριφύλλι, ἡ μηδικὴ (luzerne), τὰ λάχανα, τὰ ραδίκια, εἶνε κατάλληλη πρασινάδα, ὅταν οἱ περιβόλοι δὲν ἔχουν πλέον χορτάρι, ἢ ἔχουν ἀνεπαρκές. Ἐχετε πάντοτε ὑπ' ὄψιν ὅτι, ὄχι μόνο γιὰ μία καλὴ ὠοτοκία, ἀλλὰ γι' αὐτὴ τὴν διατήρησι τῆς υγείας τῶν ὀρνίθων, ἡ πρασινάδα εἶνε ἀπαραίτητη.

Ἡ διανομὴ τοῦ σιτηρεσίου θὰ γίνεται ὡς ἑξῆς :

Τὸ πρῶτ, φύραμα· στῆς 10 π. μ. ἄνοιγμα τῶν τροφοδοτῶν, ἐὰν χρησιμοποιεῖτε ξηρὰ φυράματα· τὸ μεσημέρι διανομὴ μικρῆς ποσότητος σπόρου : καλαμπόκι, στάρι ἢ νταρί· τὸ βράδυ, πρὶν κουριάσουν ἢ ὀρνιθες, βρώμη ἢ νταρί.

Ἴδου μερικὰ σιτηρέσια :

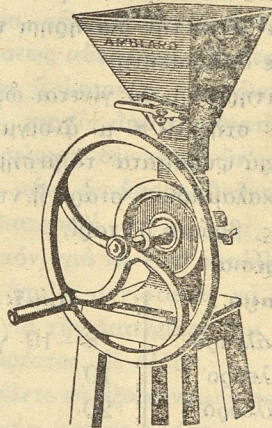
Πρωῖ: ὑγρὸ φύραμα :	Πρωῖ: ὑγρὸ φύραμα :
4—5 γραμ. κρεατάλευρο	8—10 γραμ. κρεατάλευρο
4—5 » ψαράλευρο	10 » κτηνάλευρο
10 » κτηνάλευρο	20 » βομπότα
10 » πίτυρο	5 » πίτυρο.
15 » βομπότα.	
Μεσημέρι : 10—15 γραμ. καλαμπόκι καὶ πρασινάδα ὅση ἔλουν.	Μεσημέρι : 10—15 γραμ. νταρί καὶ πρασινάδα ὅση θέλουν.
Βράδυ : βρώμη ὅση θέλουν.	Βράδυ : 10 γραμ. στάρι καὶ βρώμη ὅση θέλουν.

Πρωῖ: ὑγρὸ φύραμα :	Πρωῖ: ὑγρὸ φύραμα :
Φυστικόπητα 10 γραμ.	Κρεατόλευρο 8—10 γραμ.
Κρεατάλευρο 5 »	Πίτυρο 10 »
Βομπότα 25 »	Βομπότα 30 »
Μεσημέρι : 10—15 γρ. νταρί, πρασινάδα.	Μεσημέρι : 10 γρ. βρώμη· πρασινάδα.
Βράδυ : 10 γραμ. στάρι καὶ βρώμη ὅση θέλουν.	Βράδυ : Βρώμη ὅση θέλουν.

Ἄλλα φυράματα :

Κρεατάλευρο ἢ ψαρά- λευρο	7 γραμ.	Ψαράλευρο	5 γραμ.
Καρυδόπητα	15 »	Αἷμα βοασμένο	20 »
Μπομπότα	10 »	Μπομπότα	10 »
Πίτυρο	10 »	Πίτυρο	10 »
	Κιμᾶς	25 γραμ.	
	Πίτυρο	25 »	

Τὰ ἴδια ὡς ἄνω φυράματα, ἐκτὸς ἐννόεῖται ἐκείνων πού πε-



Ἀλευρόμυλος.

ριέχουν κρέας νωπὸ καὶ αἷμα, παρέχετε καὶ ξηρὰ, ὅταν χρησιμο-
ποιεῖτε τὴν ξηρὰ διατροφή.

Γιὰ τῆς ὄρνιθες τοῦ σπιτιοῦ σας μεταχειρίζεσθε τὰ ὑπολείμματα
τοῦ τραπεζιοῦ καὶ τῆς κουζίνας : σάλτσες, φαγητά, χορταρικά
κτλ. τ' ἀνακατώνετε μὲ πίτυρα καὶ τὰ δίδετε βρογμένα ἐν εἴδει
φυράματος.

Περιποιεῖσθε καλὰ καὶ τακτικὰ τῆς ὄρνιθός σας. Μὴ τῆς κα-
κομεταχειρίζεσθε διότι ἔχουν πολὺ εὐερέθιστο νευρικό σύστημα.
Μὴ τοὺς ἀλλάζετε συνήθειες, οὔτε κοτέτσι, χωρὶς σοβαρὸ λόγο.
Πρέπει νὰ ξεύρετε ὅτι κάθε ἀπότομη ἀλλαγὴ, εἴτε στὴν τροφή
εἴτε στὴς φροντίδες, ἐπιδρᾷ δυσμενῶς ἐπὶ τῆς ὠτοκίας.

Ἐπὶ τῆς ὠτοκίας ἐπιδρᾷ ἐπίσης δυσμενῶς, τὸ ὑπερβολικὸ
ψυχὸς ἢ ἡ ὑπερβολικὴ ζέση.

— Πῶς ἡ ἐποχὴ τῶν ἐκκολάψεων ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς ὠτοκίας.

Μία ὄρνιθα πού γεννήθηκε πρὶν τῆς εὐνοϊκῆς ἐποχῆς, ἡ ὁποία
εἶνε : Μάρτιος—Ἀπρίλιος, γιὰ τῆς μικρόσωμες ῥάτσες, καὶ Φε-
βρουάριος—Μάρτιος, γιὰ τῆς μεγαλόσωμες, θ' ἀρχίσουν νὰ γεννᾷ
πολὺ πρῶϊμα, πρὶν τελειώσῃ τὴν ἀνάπτυξί της, πρᾶγμα πού
μπορεῖ νὰ μειώσῃ τὴν ἀξία της ὡς γεννούσας. Ἐκτὸς αὐτοῦ, τὸν
Ἰανουάριον—Νοέμβριον, τοῦ ἰδίου ἔτους, ἡ ὄρνιθα αὐτὴ θ' ἀλλάξῃ
φτερὰ καὶ θὰ ξαναρχίσῃ νὰ γεννᾷ τὸν Ἰανουάριον πλέον, τὴν
ἐποχὴ πού τ' αὐτὰ ἀρχίζουν νὰ φθιναίνουν. Περισσότερο ὅμως
ἀκόμα ἐλαττωματικὴ, ὑπ' ἐποψὶ σταθερότητος ὠτοκίας καὶ ἀντο-
χῆς κατὰ τῶν ἀσθενειῶν, εἶνε ἐκείνη πού γεννήθηκε μετὰ τὰς
ἀρχὰς Μαΐου. Διότι ἡ θεομὴ ἐποχὴ ἐμποδίζει καὶ ἐπιβραδύνει
τὴν κανονικὴν ἀνάπτυξιν τῶν πτηνῶν, τὰ πουλιά λοιπὸν πού δύ-
σκολα μεγάλωσαν κατὰ τοὺς θερμοὺς μῆνες τοῦ καλοκαιριοῦ, θ'
ἀργήσουν νὰ τελειώσουν τὴν ἀνάπτυξίν τους καὶ ὡς ἐκ τούτου θ'
ἀρχίσουν νὰ γεννοῦν τὴν ἀνοιξὶ πλέον.

Ἡ κατάλληλη λοιπὸν ἐποχὴ γιὰ ἐκκολάψεις εἶνε, διὰ μὲν τῆς
μεγαλόσωμες ῥάτσες : Φεβρουάριος—Μάρτιος, γιὰ δὲ τῆς μικρό-
σωμες : Μάρτιος—Ἀπρίλιος. Ἔτσι, ἡ μικρόσωμες θ' ἀρχίσουν νὰ
γεννοῦν στοὺς 6 μῆνες καὶ ἡ μεγαλόσωμες στοὺς 7—8, τὴν ἐποχὴ
δηλαδὴ πού θάχουν συμπληρώσῃ σχεδὸν τὴν ἀνάπτυξίν τους· θὰ
πάψουν δὲ νὰ γεννοῦν στὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ, ἢ τὸ φθινό-
πωρον τοῦ ἐπομένου ἔτους, τὴν ἐποχὴ πού θ' ἀλλάξουν φτερὰ.

— Πόσο καιρὸ πρέπει νὰ κρατοῦμε τῆς ὄρνιθες.

Ἡ διατήρησις τῶν ὄρνιθων καὶ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ὠτοκίας
των, ὅταν δὲν πρόκειται περὶ ἀναπαραγωγῶν, πρέπει, γιὰ νὰ εἶνε
ἐκανοποιητικὴ, ν' ἀφορᾷ ὄρνιθες πραγματικῆς ἀποδόσεως. Διότι
ἡ ὄρνιθα τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ὠτοκίας της, ἦτοι ἀπὸ τὸν Αὐ-
γουστο—Σεπτέμβριον—ἐποχὴ πού ἔπαυε νὰ γεννᾷ γιὰ ν' ἀλλάξῃ
φτερὰ—ἕως τὴν ἴδια ἐποχὴ τοῦ ἐπομένου ἔτους, γεννᾷ 25—30 ο)ς
λιγώτερα αὐγά, καὶ τρώγει 30—35 ο)ς περισσότερο ἀπὸ τὸ πρῶ-
τον ἔτος. Εἰς ἀντιστάθμισμα ὅμως τ' αὐγὰ της εἶνε μεγαλείτερα
καὶ ζυγίζουν συνολικῶς τὸ ἴδιο περίπου βάρους μὲ ὅσα ἐγέννησε
τὸ πρῶτον ἔτος.

— Πῶς ξεκλωσσοῦμε τῆς ὄρνιθες.

Ἡ ἐπιθυμία τοῦ κλωσσήματος διαφέρει κατὰ τῆς ράτσας, ἀλλὰ διαφέρει καὶ εἰς τῆς ὄρνιθες τῆς ἰδίας ράτσας.

Ἐκατάλληλος ἀερισιμὸς τοῦ ὄρνιθῶνος, ἐλάττωσις τῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν στὴ διατροφή, παράλειψις ἐν γένει φροντίδων, μποροῦν νὰ προκαλέσουν τὸ κλώσσημα.

Ἀποφεύγετε τὴν ἀναπαραγωγὴ ἀπὸ ὄρνιθες ποὺ ζήτησαν νὰ κλωσήσουν, κατὰ τὸ διάστημα μεταξὺ Ὀκτωβρίου καὶ Μαρτίου, ὅπως καὶ ἀπὸ ὅσες ἐπανειλημμένως ἐκλώσθησαν ἢ δίσκολα ξεκλώσθησαν.

Γιὰ νὰ ξεκλωσθήσετε μιὰ ὄρνιθα τὴν βάζετε σ' ἓνα κλουβὶ τοῦ ὁποίου τὸ κάτω μέρος καὶ ἡ περισσότερες πλευρὲς νὰ εἶνε καγκελωτά, καὶ τὴν κρεμάτε, κατὰ προτίμησι στὸ ὑπαίθρο. Τὸ ξεκλώσσημα γίνεται ταχύτερο ἂν δώσετε στὴν ὄρνιθα λίγο καθαρτικὸ ἄλατι. Τρέφετε τῆς κλώσσης ἐντατικὰ γιὰ νὰ τονώσετε τὸ γεννητικὸ τοὺς σύστημα.

ΑΛΛΑΓΗ ΤΩΝ ΦΤΕΡΩΝ

Ἡ ἀνανέωσις τῶν φτερῶν συμβαίνει στὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ ἢ τὴν ἀρχὴ τοῦ φθινοπώρου καὶ συνοδεύεται σχεδὸν πάντοτε μὲ παῦσι τῆς ὠτοκίας.

Κατὰ τὴν κρίσι αὐτῇ, τὸ πτηνὸ πρέπει νὰ βρισκῆ στῆς τροφῆς ἀρκετὰ λευκώματα γιὰ τὸν σχηματισμὸ τῶν φτερῶν του. Ὅταν ἡ ἀλλαγὴ τῶν φτερῶν γίνεται σὲ προχωρημένη ἐποχὴ τὰ λίπη εἶνε ἐπίσης χρήσιμα, γιὰ ν' ἀντέχη στὸ κρῦο καὶ ν' ἀντικαθιστᾷ τῆς ἀπώλειές του σὲ θερμότητα. Κατὰ τὴν ἐποχὴ αὐτῇ συνήθως λυμαίνονται ἡ ἀσθένειες τοὺς ὄρνιθῶνες. Ἡ ὄρνιθες ἐξηνητημένες, ἀπὸ τὴν ἐντατικὴ ὄλου τοῦ ἔτους ὠτοκία, ἔχουν μεγάλη ἀνάγκη ν' ἀποκαταστήσουν τῆς δυνάμεις των, ἀφοῦ μάλιστα ἔχουν χάσει τὸ 1/4—1/3 περίπου τοῦ βάρους των. Χρησιμοποιοῦμε πρὸς τοῦτο τροφῆς μᾶλλον παχυντικῆς καὶ φωσφοροῦχες : καλαμπόκι, κρέας, στάρι, λαχανόφυλλα.

Φύραμα εἰδικὸ γιὰ ὄρνιθες κατὰ τὴν ἀλλαγὴ τῶν φτερῶν :

Λινόπητα δύο μέρη, πίτυρο χοντρὸ ἓνα μέρος, κρεατάλευρο ἓνα μέρος, μπομπότα τέσσαρα μέρη.

Καλὸ εἶνε νὰ προσθέτουμε στὰ φυράματα λίγο ἄνθος θειαφιοῦ γιὰ νὰ ὑποβοηθοῦμε τὴν πτεροφυΐα.

Ἐχει παρατηρηθῆ ὅτι ἡ πρῶϊμη πτεροφυΐα διαρκεῖ περισσότερο καὶ ἐμποδίζει φυσικὰ τῆς ὄρνιθες νὰ γεννοῦν περισσότερο χρόνον. Ἀντιθέτως τὰ πτηνὰ ποὺ ἀργοῦν ν' ἀλλάξουν φτερὰ ἀλλάζουν καὶ τὸ ταχύτερο.

Ἡ ἀλλαγὴ τῶν φτερῶν κατὰ τὸν Ἰούλιο—Αὐγουστο, λέγεται πρῶϊμη ἢ κανονικὴ εἶνε τὸν Σεπτέμβριον.

Ἡ ὄρνιθα ποὺ ἀλλάζει φτερὰ σὲ μικρότερο διάστημα εἶνε καὶ καλλίτερη γεννοῦσα.

Τὴν πτεροφυΐα μποροῦν νὰ ἐπιταχύνουν, ἢ καὶ νὰ προκαλέσουν, ἡ ἀπότομη ἀλλαγὴ τῆς διατροφῆς, ἡ ἀσθένειες κ λ.

— Γόνιμα καὶ ἄγονα αὐγά.

Ὅπως ξεύρομε, ἡ ὄρνιθες δὲν ἔχουν ἀνάγκη πετεινοῦ γιὰ νὰ γεννήσουν, εἶνε μάλιστα γνωστὸ ὅτι ἡ ἀπουσία του αὐξάνει κατὰ τι τὴν ὠτοκία· τ' αὐτὰ ὅμως αὐτῶν τῶν ὄρνιθων εἶνε ἄγονα. Γιὰ νὰ ἔχουμε γόνιμα αὐγά ἀπαιτεῖται οἱ ἀναπαραγωγεῖς, ὄρνιθες καὶ πετεινοί, νὰ εἶνε ὑγιεῖς καὶ ὄχι πολὺ ἡλικιωμένοι. Πρέπει ἐπίσης ὁ ἀριθμὸς τῶν ὄρνιθων, μὲ τῆς ὁποῖες θ' ἀσχολῆται ὁ πετεινός, νὰ μὴν εἶνε ὑπερβολικός. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς διαφέρει κατὰ τῆς ράτσας. Ἐνας πετεινὸς βιαντότι, ἐνὸς ἔτους π. χ. δὲν πρέπει νὰ ἔχη περισσότερες ἀπὸ 10 ὄρνιθες· ἓνας λεγκὸρον ὅμως τῆς ἰδίας ἡλικίας μπορεῖ νὰ γονιμοποιεῖ 12—14. Ἀλλὰ καὶ ἡ διατροφή καὶ τὸ μέγεθος τῶν περιβόλων ἐπιδρῶν ἐπὶ τῆς γονιμότητος. Τὸ φθινόπωρον, ἐξ ἄλλου, ὅταν τὰ πουλιὰ ἀλλάζουν φτέρωμα, ἡ ἀναλογία τῶν ἀγόνων αὐγῶν εἶνε μεγάλη.

Ὅπως εἶνε γνωστὸ, ἓνα βάτεμα ἀρκεῖ γιὰ νὰ γονιμοποιήσῃ πολλὰ αὐγά. Δὲν εἶχε ὅμως ἐξακριβωθῆ μετὰ πόσον χρόνον καὶ ἐπὶ πόσον καιρὸ, μετὰ τὸ βάτεμα, ἡ ὄρνιθα γεννᾷ γόνιμα αὐγά. Συγκεκριμένες παρατηρήσεις ἀπέδειξαν τώρα ὅτι τὸ πρῶτον γόνιμον αὐγὸ γεννᾶται 20 — 24 ὥρες μετὰ τὸ βάτεμα, ἀπὸ τὴν ὀγδόη δὲ ἡμέρα μετ' αὐτὸ ἡ γονιμότης ἐλαττοῦται καὶ ἐξακολουθεῖ μειουμένη ἕως τὴν τριακοστῇ, ὅποτε παύει.

ΕΠΙΛΟΓΗ

Οἱ δύο βασικοὶ παράγοντες γιὰ τὴν προσοδοφόρον ἐκμετάλλευσιν τῶν πτηνῶν εἶνε : ἡ κατάλληλη διατροφή καὶ ἡ ἐπιλογή.

Και περί μὲν τῆς διατροφῆς ὠμιλήσαμεν ἤδη, θ' ἀσχοληθοῦμε δὲ τώρα περί τῆς ἐπιλογῆς.

Ἡ ζωοτεχνία μᾶς διδάσκει ὅτι οἱ ἰδιαίτεροι χαρακτήρες ἐνὸς ζώου δύνανται νὰ κληρονομηθοῦν καὶ νὰ ἐξακολουθοῦν διαβιβαζόμενοι εἰς τοὺς ἀπογόνους του μὲ κατάλληλη ἐπιλογή. Ἡ ἐπισημονικὴ ἐφαρμογὴ τῆς ιδιότητος αὐτῆς δημιουργήσασθαι ὄρνιθες ποὺ ἔφθασαν νὰ γεννοῦν ἄνω τῶν 250 αὐγῶν τὸ ἔτος.

Ἡ ἐπιλογή τῶν ὄρνιθων, ὅταν ὁ σκοπὸς ποὺ ἐπιζητοῦμε εἶνε ἡ μεγαλητέρα ὠτοτοκία, γίνεται, ἀφ' ἐνός, διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν χαρακτήρων τῶν καὶ τῆς ψηλαφήσεως καί, ἀφ' ἑτέρου, διὰ τοῦ ἐλέγχου τῆς ὠτοτοκίας τῶν.

Πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ἐν τούτοις ὅτι πρὶν ἀπὸ κάθε ἐπιλογῆς καὶ μέθοδο διαλογῆς προέχουν τὰ ἑξῆς: Ἡ ὄρνιθες νὰ μὴ εἶνε ἠλικιωμένες—ἡ χρησιμοποίησις ἀριθμημένων δακτυλιδίων ὡς καὶ χρωματιστῶν τοιούτων μᾶς ἐπιτρέπει νὰ γνωρίζουμε τὴν ἠλικίαν αὐτῶν καὶ ἄλλα σχετικά. Νὰ μὴ διατηροῦμε πουλιὰ ἀσθενικά, δύσμορφα, ὁσονδήποτε καθαρῶς ράτσας καὶ ἂν εἶνε. Ἡ ἐκκολάψις νὰ μὴ γίνονται τὸ καλοκαίρι—ἡ μεγάλες ζέστες ἐμποδίζουν τὴν κανονικὴν ἀνάπτυξιν τῶν πουλιῶν. Μεθοδικὴ ἀνατροφή τῶν πουλιῶν.

Τὴν διαλογὴν ἀρχίζουμε ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκκολάψεως, πετῶντες ὅλους τοὺς νεοσσούς ποὺ φαίνονται ἀδύνατοι ἢ καχεκτικοί. Καθ' ὅλο τὸ διάστημα τῆς ἀναπτύξεώς των ἐξακολουθοῦμε ν' ἀπαλαττώμεθα ἀπὸ τὰ παρουσιάζοντα σημεῖα καχεξίας καὶ ἐν γένει τὰ ἐλαττωματικὰ πουλιὰ.

Τὴν πρώτην συστηματικὴν διαλογὴν κάνουμε πρὶν ἀρχίσουν ἡ πουλάδες μας νὰ γεννοῦν.

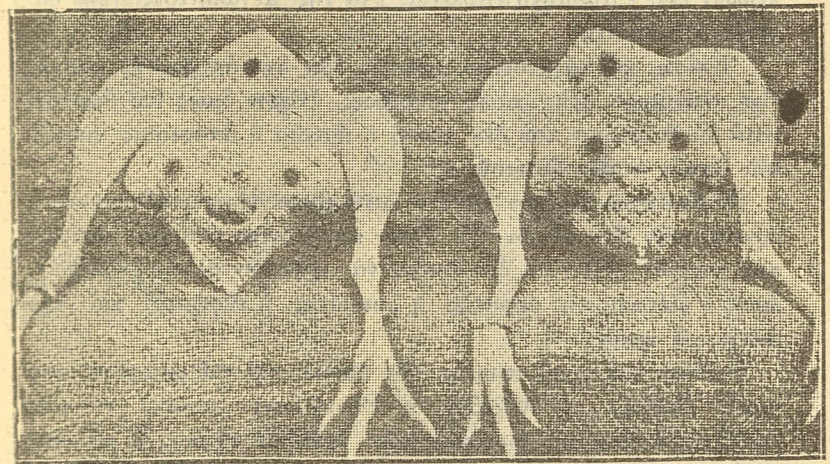
Κατ' ἀρχὴν, μία μέλλουσα καλὴ γεννοῦσα ὀφείλει νὰ εἶνε ἐν πλήρει ὑγείᾳ. Ἡ νευρικὴ καὶ αἱματώδους κράσεως πουλάδες εἶνε ἡ καλλίτερες γεννοῦσες—ψάχνουν, σκαλίζουν, εἶνε πάντοτε ἐν κινήσει, ἔχουν διαρκῶς ὄρεξι.

Τὸ κεφάλιν τῆς καλῆς γεννοῦσας εἶνε λεπτό, ἔξυπνο, τὸ ράμφος μέτριον ἢ παραμπετές μεγάλες, λείες, μαλακές, τὸ ἴδιον καὶ τὸ λειρὶ της. Τὰ ζαρωμένα καὶ μικρὰ παρῶτα εἶνε ἔνδειξις μικρῆς ὠτοτοκίας. Τὸ μάτι πρέπει νὰ εἶνε ζωηρό, καθαρὸ, νὰ προεξέχη. Τὰ βλέφαρα χωρὶς ρυτίδες· ὁ λαιμὸς μακρὸς, ὄχι ὅμως «φειδίσιος» ἢ ῥάχη μακροῦ καὶ πλατεῖα, ἰδίως στοὺς νεφρούς· ὁ θώραξ

(καρένα) μακρὸς, ἐλαφρὰ καμπυλωτός, ἐλαστικός. Τὰ ὀστά τῆς λεκάνης νὰ εἶνε λεπτὰ καὶ ἐλαστικά.

Τὸ διάστημα, μεταξὺ τῶν ἄκρων τῶν ὀστέων τῆς λεκάνης καὶ τοῦ στέρνου δείχνη τὴν περιεκτικότητά τῆς κοιλίας καὶ ὡς ἐκ τούτου τὴν ἰκανότητα κατανώσεως τροφῆς—ὅσο περισσότερο τρώγη μία γεννοῦσα τόσο καλλίτερη εἶνε. Τὸ μεγάλο διάνοιγμα τῶν μηρῶν εἶνε ἐπίσης χαρακτηριστικὸ τῆς καλῆς γεννοῦσας.

Μποροῦμε νὰ σχηματίσουμε κάποια ἰδέαν περὶ τῆς ἰκανότητος ὡς μελλούσης γεννοῦσας μιᾶς πουλίδας, μετρώντες τὸ μεταξὺ τῶν



Καλὴ γεννοῦσα. Κακὴ γεννοῦσα.
(Ἡ τοεῖς μαῦρες στιγμὲς δείχνουν τὴν ἀπόστασιν τῶν ὀστέων).

ἄκρων τῶν ὀστέων τοῦ στέρνου καὶ τῆς λεκάνης διάστημα. Ἄν τὸ πλάτος του εἶνε ἕνα δάκτυλον μὴ περιμένετε τίποτα ἀπ' αὐτήν, ὅσο ὅμως πλατύτερον εἶνε τόσο πιθανῶς καλλίτερη γεννοῦσα θὰ γίνῃ. Ἐχετε ἐν τούτοις ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ διάστημα αὐτὸ μπορεῖ νὰ τροποποιηθῇ ἀργότερα, ἔάν τὰ ὀστά εἶνε ἐλαστικά.

Τὸ φτέρωμα πρέπει νὰ εἶνε γυαλιστερό, σφικτό, κολλημένον στὸ σῶμα.

Ἡ μεταξὺ τῆς οὐρᾶς καὶ τῶν μηρῶν ἐπιφάνεια τοῦ σώματος, ἢ κοιλία δηλαδὴ, νὰ εἶνε καλὰ σκεπασμένη ἀπὸ λεπτὰ καὶ μακρὰ φτερά.

Ἡ δευτέρη συστηματικὴ διαλογὴ γίνεται κατὰ τὴν ὠτοτοκίαν.

Τὸ λειρὶ τῆς γεννούσας κοκκινίζει στὰς ἀρχάς, ἐφ' ὅσον ὁμως προχωρεῖ ἡ ὠοτοκία χάνει λίγο κατ' ὀλίγο τὸ ζωηρό του χροῶμα, χωρὶς ὁμως καὶ νὰ συστέλλεται. Ὄταν ἡ ὄρνιθα πάψη νὰ γεννᾷ τὸ λειρὶ τῆς μαζεύει, γίνεται ἀτροφικό.

Στὴν ὄρνιθα ποὺ γεννᾷ, τὸ διάστημα μεταξύ τῶν ὀστών τῆς λεκάνης καὶ τοῦ στέρνου ἀυξάνει, στενεύει δὲ ὅταν πάψη ἡ ὠοτοκία. Ἡ ὄρνιθες στῆς ὁποῖες τὸ ἀνοιγμα μεταξύ τῶν ὀστών αὐτῶν εἶνε πλατύτερο, εἶνε ἢ καλλίτερες γεννοῦσες.

Γιὰ τῆς Λεγκόρν καὶ τῆς παραπλήσιες ράτσες, ἀνοιγμα 4 δακτύλων εἶνε ἐπιθυμητὴ ἀναλογία. Γιὰ τῆς μεγαλύτερες : ἓνα δάκτυλο περισσότερο.

Ἐπίσης καὶ τὸ ἀνοιγμα μεταξύ τῶν δύο ὀστών τῆς λεκάνης εἶνε πλατύτερο στῆς καλὲς γεννοῦσες. Ἔχετε ὁμως ὑπ' ὄψιν ὅτι κατὰ τὸ διάστημα ποὺ δὲν γεννᾷ ἡ ὄρνιθα ἢ ἀπόστασις μεταξύ τῶν ὀστών αὐτῶν ἐλαττοῦται.

Τ' ἀνωτέρω ἰσχύουν γιὰ ἓνα κατὰ προσέγγιση ὑπολογισμὸς—ἡ ὄρνιθες τῶν 280 αὐγῶν δὲν ἔχουν μεγαλύτερο ἀνοιγμα ἐκείνων ποὺ γεννοῦν 220—καὶ δὲν πρέπει νὰ προσέχουν ἄλλων ἐνδείξεων, ὅπως ἡ ἐξέτασις τῆς κεφαλῆς, ἡ ζωηρότης, ἡ εὐρωστία καὶ πρὸ πάντων ἡ καταγωγή.

Ὁ ἰδιαίτερος χρωματισμὸς τῶν ποδιῶν καὶ τοῦ ράμφους, ποὺ ἔχουν Βιαντότ, ἡ Λεγκόρν, ἡ Ρονταίλαντ μπορεῖ νὰ μᾶς δείξη τὴν ἔντασι τῆς ὠοτοκίας τῶν ὀρνίθων αὐτῶν. Ὁ κίτρινος αὐτὸς χρωματισμὸς ἐλαττώνεται μὲ τὴν ὠοτοκία, μέχρι τοῦ σημείου νὰ γίνῃ ἄσπρος ἢ ροδόλευκος, στῆς καλὲς γεννοῦσες, ἀνακτᾶται δὲ πάλιν ὅταν πάψη αὐτή.

Τὸ δέρμα τῆς καλῆς γεννούσας εἶνε μαλακό· ἡ κοιλία μαλακὴ καὶ ὄχι σκληρὴ ἀπὸ τὸ πάχος.

Ἡ εἰδικὴ αὐτὴ διαλογὴ τῶν ὠοτόκων ὀρνίθων, ποὺ κάνουμε ἐπὶ τῆ βάσει τῶν ἐξωτερικῶν χαρακτήρων καὶ τῆς ψηλαφήσεως, εἶνε πολύτιμη καὶ μπορεῖ πολὺ νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ, ἐφαρμόζοντες δὲ αὐτὴν μὲ κάποια προσοχή, γιὰ νὰ περιορίσουμε κατὰ τὸ δυνατὸν τὰ σφάλματά μας, ἀπαλλασσόμεθα ἀπὸ τῆς ἐπιζήμιας ὄρνιθες.

Ἄλλ' ὅσο καὶ ἂν εἶνε ὠφέλημη δὲν μπορεῖ νὰ φθάσῃ τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν ἀκρίβεια ποὺ παρέχουν ἡ φωληὲς—παγίδες, πολὺ δὲ περισσότερο νὰ τῆς ἀντικαταστήσῃ. Μὲ τῆς φωληὲς—

παγίδες μόνο, μποροῦμε νὰ μάθουμε τι ἀξίζει ἡ κάθε ὄρνιθα· πόσα αὐγὰ κάνει τὸν μῆνα καὶ πόσα τὸν χρόνο· ποία ἐποχὴ γεννᾷ τὰ περισσότερα καὶ ἄλλες χρήσιμες λεπτομέρειες. Ἡ χρῆσις λοιπὸν αὐτῶν ἐπιβάλλεται, ἰδίως ὅταν πρόκειται νὰ διαλέξουμε ἀναπαραγωγούς, καθὼς ἐπίσης καὶ ὅταν ὁ σκοπὸς μας εἶνε ἡ ἐκμετάλλευσις τῆς ὠοτοκίας.

Διὰ νὰ διακρίνουμε τῆς ὄρνιθες κατὰ τὸν ἔλεγχον τῶν φωληῶν—παγίδων, βάζουμε στὰ πόδια τους ἀριθμημένα δακτυλίδια. Ἐνα κατάστιχο, ὅπου ἔχουμε καταγράψῃ ὅλες τῆς ὄρνιθες μὲ τοὺς ἀριθμούς των, μᾶς χρησιμεύει νὰ σημειώνουμε εἰς τὴν οἰκεία στήλη τῆς κάθε μίας τῆς ἡμερομηνίας ποὺ γεννοῦν, καὶ νὰ διάφορες χρήσιμες λεπτομέρειες, ὅπως τὴν ἐπιθυμία τοῦ κλωσσήματος, τὴν ἔναρξι τῆς περοφυΐας, τὸ βάρος τοῦ πτηνοῦ κτλ.

Βιβλίον ὠοτόκων ὀρνίθων

	Ὀκτώβριος	Νοέμβριος	Δεκέμβριος
37 Λεγκόρν	10 25	2 11 21	1 9 18 27
ἐγεννήθη 30]3]28 . .	12 26	9 12 22	2 11 19 28
8]10]28 βάρ. 400 δρ.	15 28	5 15 25	4 12 21 29
	19 29	6 16 26	5 14 22 31
	20 31=10	8 18 28	7 15 24
		9 19 29=18	8 17 25=22
	Ὀλικὸν 10	Ὀλικὸν 28	Ὀλικὸν 50
38 Λεγκόρν	4 14 25	2 19	30 = 1
ἐγεννήθη 25]4]28 . .	5 15 26	4 22	
8]10]28 βάρ. 350 δρ.	8 18 30	7 ἄλλαγή	
	9 20	9 φτερῶν	
	10 21	13	
	12 24=15	14 =8	
	Ὀλικὸν 15	Ὀλικὸν 23	Ὀλικὸν 24

Ἡ φωληὲς—παγίδες πρέπει νὰ εἶνε ἀρκετὲς γιὰ νὰ μὴ γεννοῦν ἔξω ἡ ὄρνιθες· μία φωληὰ γιὰ 4—5 ὄρνιθες ἀρκεῖ.

—Ἐπιλογὴ ἀναπαραγωγῶν.

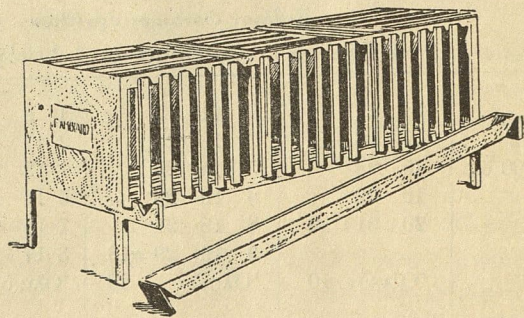
Ἡ ἐπιλογὴ ἀναπαραγωγῶν ἀπαιτεῖ μεγάλη προσοχή. Τὰ πρὸς ἀναπαραγωγὴ ὑποκείμενα πρέπει νὰ ἔχουν τῆς ἐξῆς ιδιότητες :

ήλικία κατάλληλη—δεύτερον έτος ώτοκίας ή θρνιθες και δέκα μηνών ήλικία ή επιβήτορες—να είνε φυσικά έν πλήρει ύγεία' να πλησιάζουν όσο τδ δυνατό περισσότερο τδν τύπο τής ράτσας των.

Όσον άφορρά τδ ζήτημα εάν είνε έπωφελής ή αίμομιξία, εΐμεθα τής γνώμης οτι πρέπει να τήν άποφεύγουμε όσο τδ δυνατόν. Έν πάση περιπτώσει πρέπει να τήν χρησιμοποιούμε με σύνεσι και ποτέ μεταξύ άδελφών, ή επί δύο συνεχεΐς γενεάς.

ΠΑΧΥΝΣΙΣ

Ό τελικός προσορισμός κάθε πτηνοϋ, εκτός φυσικά τών διακοσμητικών, όπως τδ παγώνι, δ κύκνος κτλ. είνε τδ μαγειρειό μικρά ή ήλικιωμένα τδ πουλιά θα περάσουν όλα από τδ τραπέξι. Είνε λοιπόν συμφέρον μας. είτε ασχολούμεθα με τήν παραγωγή αυγών, είτε πουλερικών για τδ κρέας τους, όταν πρόκειται να



Κλουβα για πάχυνσι.

πουλήσουμε πουλιά που προορίζονται για σφάξιμο, να φροντίζουμε να είνε όσο τδ δυνατό σε καλλίτερη κατάστασι, άν όχι σε ποιότητα κρέατος τουλάχιστο σε ποσότητα.

Με τήν πάχυνσι, φυσική ή τεχνητή, κατορθώνουμε να βελτιώνουμε τήν απόδοσι ενός πουλιού. Έτσι όχι μόνο τδ βάρος του αυξάνει αλλά και τδ κρέας του γίνεται θρεπτικώτερο, τρυφερώτερο και νοστιμώτερο.

—Φυσική πάχυνσις.

Η φυσική πάχυνσις επιτυγχάνεται περιορίζοντας τδ πουλιά σε μικρό περίβολο και χωρίζοντας τδ γέννη, ή και σε κλουβιά, ένα—ένα χωριστά ή και πολλά μαζί, τδ συνηθέστερο.

Στδν τόπο μας, δ μόνος τρόπος πραγματικής παχύνσεως γίνεται με τδ πουλιά κλεισμένα σε κλουβες ανά 5—10.

Τής κλουβες προς πάχυνσι, που πρέπει να είνε απ' όλες τής πλευρές καγκελωτές, τοποθετούμε σε ήσυχο μέρος και σε ήμίφως.

Έξω από τδ κλουβιά τοποθετούμε τής ταγίστρες και τής ποτίστρες, σε τρόπον όμως που να μπορούν να τρώγουν και να πίνουν με άνεσι τδ πουλιά, χωρίς να σκορπίζουν τδ φαγητό τους.

Τδ τάγισμα θα γίνεται τρεις φορές τήν ήμέρα και πάντοτε στής ίδιες ώρες. Εΐκοσι λεπτά τής ώρας μετά, αφού τούς βάλουμε να φάγουν, αφαιρούμε δ,τι περίσσεψε. Έτσι τρώγουν με όρεξι τδ έπόμενο φαγητό τους.

Νερό έχουμε πάντοτε στή διάθεσι τών πουλιών.

Καθ' όλη τήν διάρκεια τής παχύνσεως ή καθαριότης τών σκευών και κλουβών είνε άπαραίτητη.

Τδ τάγισμα αυτό πρέπει να διαρκέση επί 4 εβδομάδες.

Τδ πουλιά που παχύνουμε ελεύθερα σε περιορισμένες αυλές ή θρνιθώνες απαιτούν περισσότερο καιρό.

—Τεχνητή πάχυνσις.

Η τεχνητή πάχυνσις επιτυγχάνεται με τδ διά τής βίας τάγισμα, με τδ χωνί ή με μηχανικό παχυντήρα. Τδ πουλιά μένουν σε κλουβες καγκελωτές ανά 4—5.

Τδ τάγισμα με τδ χωνί γίνεται ως εξής: Βάζουμε στο στόμα του πτηνού ένα χωνί τδ άκρο του οποίου είνε τυλιγμένο με λάστιχο για να μη πληγώνη. Όταν τδ άκρο του σωλήνος μπή στδν οισοφάγο, σπρώχνουμε τδν σπόρο ή τδ πηκτό φύραμα που βάλαμε στο χωνί με ένα κυλινδρικό ξύλο για να κατέβη. Υποβοηθοΐμε τδ κατέβασμα τής τροφής έν ανάγκη και με τδ δάκτυλά μας, κάνοντας ένα έλαφρό μασσάζ στδν λαιμό του πουλιού.

Τδ τάγισμα με παχυντήρα χρησιμοποιούμε στής συστηματικώς επιχειρήσεις παραγωγής πουλερικών.

Ό μηχανικός παχυντήρ είνε συσκευή με τήν βοήθεια τής οποίας τ' αναγκαστικό τάγισμα γίνεται εύκολώτερο και ταχύτερο. Τδ φύραμα σε πολτώδη κατάστασι σπρώχνεται μηχανικώς διά μέσου ενός σωλήνος στδν οισοφάγο του πτηνοϋ.

Κατά τδ αναγκαστικό τάγισμα ξεετάζουμε κάθε φορά που θα

ταγίσουμε τὴν γούσα τοῦ πουλιοῦ καὶ ἐὰν ἔχη ὑπόλοιπο ἐκ τοῦ προηγουμένου ταγίσματος δίνουμε λιγώτερη ποσότητα φυράματος.

Δύο φαγητὰ τὴν ἡμέρα εἶνε ἀρκετὰ.

Τὰ πουλιὰ πού ταγίζουμε μὲ νεροῦλά φυράματα δὲν ἔχουν ἀνάγκη νεροῦ, ἐξαιρέσει τῶν παπιῶν καὶ χηνῶν.

Ἡ τροφὴ πού δίνουν τὰ καλλίτερα ἀποτελέσματα, σὲ ποιό-

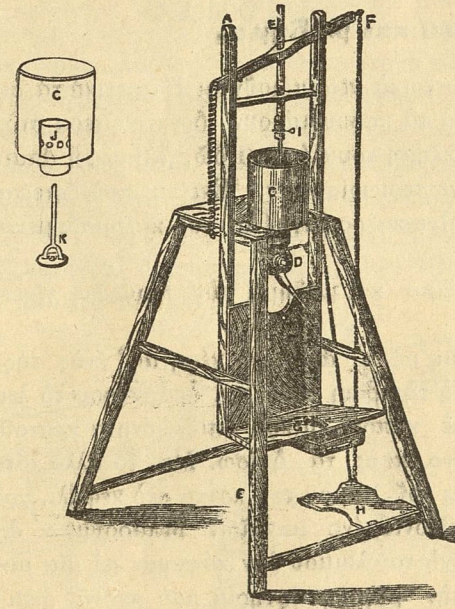


Ἀναγκαστικὸ τάγισμα.

τητα κρέατος, εἶνε ἡ πλούσιες σ' αὐτὸς οὐσίαι. Στὴν πρώτη γραμμὴ εἶνε τὸ κοσκινισμένον κριθαράλευρον καὶ τὸ καλαμπόκι. Ἡ καρυδόπητες, ἡ καλαμποκόπητες εἶνε πολὺ καλὲς παχυντικὲς τροφές. Χρησιμοποιοῦμε ἐπίσης μ' ἐπιτυχία τ' ἀπορρίματα κρέατος, τὸ κρεατάλευρον, τ' ἀποβουτυρωμένον γάλα, τὸ γάλα.

Ἡ πάχυνσις μὲ τὸ κρέας καὶ κρεατάλευρον γίνεται ταχύτερα, ἀλλὰ τὸ κρέας τῶν πουλιῶν ὑστερεῖ ὑπ' ἔποψιν ποιότητος.

Τὸ λίπος, λυωμένον σὲ ζεστὸ νερό, εἶνε ἐπίσης καλὴ παχυντικὴ τροφή.



Παχυντήρ.

ΦΥΡΑΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΑΧΥΝΣΙ

1) Μπομπότα	80 γραμ.	3) Μπομπότα ἢ κριθα-	
Κρεατάλευρον	15 »	ράλευρον	100 γραμ.
Κριθαράλευρον	10 »	Εὐγκι λυωμένον	10 »
Καρυδόπητα	40 »	Γάλα ἀποβουτυρω-	
		μένον	50 »
2) Μπομπότα	80 γραμ.	4) Ψωμί	100 γραμ.
Κρεατάλευρον	20 »	Κρεατάλευρον	10 »

Ἐφ' ὅσον προχωρεῖ ἡ πάχυνσις αὐξάνουμε τὴν ποσότητα τοῦ φυράματος πού δίνουμε σ' ἕκαστο φαγητό. Τρεῖς ἐβδομάδες εἶνε ἀρκετὲς γιὰ νὰ παχύνῃ καλὰ τὸ πουλὶ μὲ τ' ἀναγκαστικὸ τάγισμα.

Μὴ προσπαθεῖτε νὰ παχύνετε πουλιὰ ἀρρωστημένα, κλωσσεσ, ἢ πουλιὰ πού ἀλλάζουν φτέρωμα διότι δὲν θὰ ἐπιτύχετε.

Τὰ πουλιὰ πού θὰ βάλετε πρὸς πάχυνσι τὰ καθαρίζετε ἀπὸ τὰ παράσιτα, ἐὰν ἔχουν.

— Σφάξιμο και μάδημα.

Στὸ ἔξωτερικό περιποιῶνται ἔξαιρετικά τὰ σφαγμένα πουλερικά· γιὰ νὰ τὰ παρουσιάσουν ὀρεκτικώτερα στὸν πελάτη τοὺς κάνουν ὀλόκληρη τουαλέττα. Ἐδῶ, βέβαια, ἡ ἀπαιτήσις τῆς ἀγορᾶς μας εἶνε περιορισμένες. Ἐκεῖνο ποὺ ζητεῖται κυρίως, πρὸς τὸ παρόν, εἶνε καλοσφαγμένα καὶ καλομαδημένα, ὀπωσδήποτε, πουλερικά.

Τὸ σφάξιμο καὶ μάδημα τῶν πουλιῶν γίνεται συνήθως ὡς ἑξῆς :

Πιάνουμε μὲ τ' ἀριστερὸ χέρι, ἀφ' ἑνὸς τῆς φτεροῦγες τοῦ πουλιοῦ ἀπὸ τὴν βάσι τους καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ λειρὶ ἢ τὸ κεφάλι του, ποὺ μὲ κάποια μικρὴ ἐπιδεξιότητα κρατοῦμε ἀκίνητο καὶ ἀνεστραμμένο πρὸς τὰ ὀπίσω. Μὲ τὸ ἄλλο τότε χέρι κόβουμε τῆς ἀρτηρίας τοῦ λαιμοῦ του κοντὰ στὸ κεφάλι, χρησιμοποιοῦντες ἓνα καλὰ ἀκονισμένο μαχαῖρι. Μποροῦμε ν' ἀποφύγουμε τὴν μεγάλη πληγὴ τοῦ λαιμοῦ ἐὰν κόψουμε μὲ μία μικρὴ ἔντομή τὴν καρωτίδα, τὴν μεγάλη ἀρτηρία ποὺ περνᾷ ἀκριβῶς δίπλα στ' αὐτή.

Ἀμέσως μὲ τὸ κόψιμο τοῦ λαιμοῦ καὶ χωρὶς ν' ἀφήσουμε τὸ πουλι ἀπὸ τ' ἀριστερό μας χέρι, ἀρχίζουμε νὰ μαδοῦμε, μὲ πυκνὲς τοῦφες, πρῶτα τὰ πούπουλα ποὺ βρίσκονται γύρω ἀπὸ τὴν βάσι τοῦ λαιμοῦ καὶ στὸ στῆθος, μεταξὺ τῶν πτερύγων, ὅπως καὶ τὰ μεγάλα φτερά τῶν πτερύγων καὶ τῆς οὐρᾶς. Τὸ μάδημα τῆς κοιλίας καὶ τῶν μηρῶν γίνεται τελευταῖο.

Τὸ μάδημα τῶν πουλιῶν πρέπει νὰ γίνεται ἀμέσως μετὰ τὸ σφάξιμο, γιὰτὶ ἀργότερα ὄχι μόνο τὰ φτερά δυσκολοβγαίνουν ἀλλὰ καὶ τὸ δέρμα σχίζεται.

Τὰ μεγάλα πουλιὰ (χῆνες, πάπιες) τὰ δένουμε πρὶν τὰ σφάξουμε.

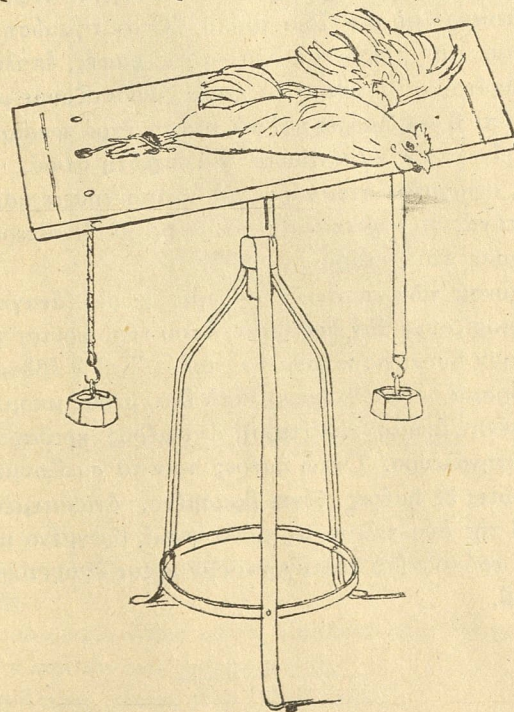
Ἀφοῦ μαθήσουμε τὰ πουλιὰ κτυποῦμε μ' ἓνα πλατὺ ξύλο τὴν καρένα τους, γιὰ νὰ στογγυλέψη τὸ σῶμα τους καὶ γίνουν πλέον εὐπαρουσίαστα.

Μὴ ξεματίσετε ποτὲ τὰ πουλιὰ γιὰ νὰ τὰ μαθήσετε, γιὰτὶ τὸ δέρμα τους μαυρίζει καὶ κολλᾷ στὸ σῶμα.

ΚΑΠΟΝΙΑ

Τὸ καπονάρισμα πρέπει νὰ γίνεται μεταξὺ τῶν 3 καὶ 6 μηνῶν, ἀναλόγως τῆς ῥάτσας καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν πετειναριῶν.

Ἡ ἀφαίρεσις τῶν ὄρχεων ἐπιβραδύνῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πούλιων, ἔξ ἄλλου ὅμως αὐτὰ γίνονται ὀγκωδέστερα καὶ ἀποκτοῦν ἐκλεκτότερο κρέας. Ἐνα πετεινάρι ποὺ καπονάραμε στὸν 3ον ἢ 4ον μῆνα, ζυγίζει, χωρὶς ἰδιαιτέρη διατροφή ἢ πάχυνσι, στοὺς 6 μῆνες ἑκατὸ πενήντα δράμια καὶ στοὺς 9 — 10 μῆνες 300 δρ. περισσότερο ἀπὸ ἓνα ἀκέραιο.



Χειρουργικὴ τράπεζα.

Ἐνας συνηθισμένος τρόπος ἀφαιρέσεως τῶν ὄρχεων εἶνε ὁ ἑξῆς :

Μετὰ νηστεῖα 24 ὥρῶν δένουμε τὰ πόδια καὶ τῆς φτεροῦγες τοῦ πετειναριοῦ καὶ τὸ τοποθετοῦμε σ' ἓνα τραπέζι, ὅπως φαίνεται στὴν εἰκόνα. Μαδοῦμε τὰ φτερά, κοντὰ στὴν τελευταῖα του

πλευρά, σὲ μία ἐπιφάνεια 8—10 τετρ. πόντων. Βρέχουμε τὰ γύρω πούπουλα γιὰ νὰ μὴ μᾶς ἐμποδίζουν τὴν ἐργασία καὶ κάνουμε μία τομὴ 3—3½ πόντων, κατὰ μῆκος τῆς τελευταίας πλευρᾶς, ἀκολουθοῦντες αὐτὴν καὶ χωρὶς νὰ τὴν ἐγγίσουμε, 3 πόντους μακρὰ ἀπὸ τὴν ράχι. Ὅταν φανοῦν τὰ ἐντόσθια βυθίζουμε τὸ δάκτυλο στὴν τομὴ καὶ ζητοῦμε τοὺς ὄρχεις πὸν εὐρίσκονται δίπλα στὴν σπονδυλικὴ στήλη, ἀκολουθοῦντες τὴν τελευταία πλευρά. Ἀφοῦ βροῦμε τὸν πρῶτον τὸν ξεκολλοῦμε μὲ τὸ νῦχι, πιέζοντας μὲ τὸ δάκτυλο καὶ τῆς δύο πλευρῆς του καὶ κατόπιν τὸν γλυστροῦμε μὲ προσοχὴ πρὸς τὸ ἄνοιγμα. Ἀφαιροῦμε κατόπιν τὸν δεύτερο μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Ὅταν τελειώσῃ ἡ ἐγχείρησις κλείνουμε τὴν πληγὴ μὲ δύο—τρεις ραφές, ἐπαλείφουμε μὲ ἰώδιο καὶ ἀφίνομε ἐλεύθερο τὸ πουλί. Φροντίζουμε μόνο νὰ μὴ κουρνιασθῇ ἐπὶ 3—4 ἡμέρες καὶ νὰ τρώγῃ ὑγρὰ φυτάματα.

Καλὸν εἶνε πρὶν καπονάρετε γιὰ πρώτη φορὰ, νὰ δοκιμάσετε σ' ἓνα σφαγμένο πετεινάρι, γιὰ ν' ἀποκτήσετε κάποια πείρα.

Τὸ καπονάρισμα γίνεται ἀσφαλέστερο μὲ ἰδιαίτερα ἐργαλεῖα πὸν βρίσκουμε στὸ ἐμπόριο.

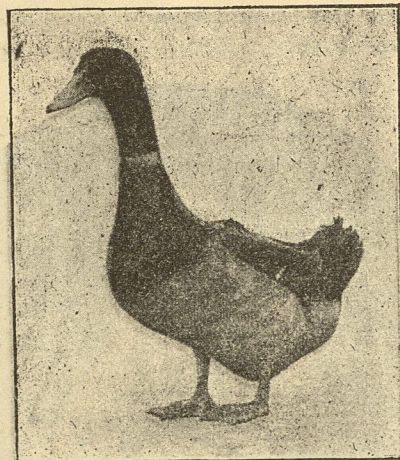
Ἡ πάχυνσις τῶν καπονιῶν γίνεται χωρὶς ἀναγκαστικὸ τάγισμα. Περιορίζουμε τὸν περίβολο ὅπου εὐρίσκονται γιὰ νὰ μὴ καταναλίσκουν δυνάμεις κινούμενα πολὺ. Ἐπὶ 3 ἑβδομάδες τοὺς δίδουμε φύραμα ἀποτελούμενο ἀπὸ ἓνα μέρος μομπότα, (ἐὰν εἶνε βρασιμένη ἀκόμη καλλίτερο), ἓνα μέρος κριθαράλευρο καὶ ἓνα μέρος κτηνάλευρο. Ὅκτὼ ἡμέρες πρὶν τὰ σφάζουμε δίδουμε, τῆς μὲν πρῶτες ἑξ ἡμέρες ξύγκι βρασιμένο, ἀνακατεμένο μὲ τὸ φύραμα καὶ τῆς δύο τελευταῖες μόνο ψωμί, βρεγμένο μὲ γάλα.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἐπιτυγχάνουμε κρέας ἐξαιρετικὰ τρυφερὸ καὶ γευστικόν.

ΠΑΠΙΕΣ

Ἡ ἀνατροφὴ τῶν παπιῶν ἔχει πλεονεκτήματα πὸν δὲν ἀπαντῶνται στὴν ὀρνιθοτροφία. Τὰ πλεονεκτήματα αὐτὰ εἶνε τὰ ἑξῆς: 1ον εὐκολία ἀνατροφῆς· 2ον μεγαλήτερον κατὰ μέσον ὄρον ὠτοκία· 3ον ὀργανισμὸς εὐρωστότερος τῶν πτηνῶν καὶ σπανιότης ἀσθeneiῶν· 4ον περισσότερα ἔτη ἱκανοποιητικῆς ὠτοκίας· 5ον φθινώτερες ἐγκαταστάσεις.

Ἐξ ἄλλου ὅμως ἔχει σοβαρὰ μειονεκτήματα, ἐκ τῶν ὁποίων



Πάπια Ρουάν.

τὸ κυριώτερον εἶνε ἡ μικρότερη τιμὴ τῶν αὐγῶν καὶ τῶν πουλερικῶν της.

Ἡ νησοτροφία ὅπως καὶ ἡ ὀρνιθοτροφία διαιρεῖται σὲ παραγωγὴ πουλερικῶν καὶ ὠπααραγωγὴ.

Ἡ κυριώτερος ῥάτσης εἶνε ἡ ἀκόλουθος:

—Ρουάν (Canard de Rouen).

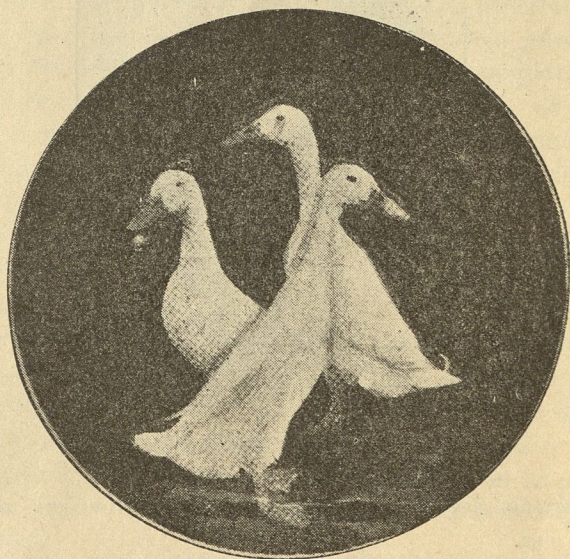
Ἡ Ρουάν εἶνε γαλλικὴ ῥάτσα, θαυμασιὰ παραγωγὸς κρέατος· τὰ παπάκια της στοὺς 2 μῆνες ζυγίζουσι σχεδὸν 2 ὀκάδες. Τὸ χροῶμα της εἶνε σκοῦρον μὲ λαμπρὰς ἀποχρώσεις. Εἶνε ἡ ὀγκωδέστερη ῥάτσα.

— Πάπια τοῦ Πεκίνου (Canard de Pekin).

Ἡ πάπια αὐτὴ καλλιεργεῖται πολὺ στὴν Ἀμερικὴ. Μεγαλώνει γρήγορα. Τὸ χρῶμα τῆς εἶνε λευκὸ· τὸ σῶμα τῆς ἐπικλινές. Εἶνε πρῶϊμη, εὐκολοανάθρεπτη, δυνατῆς κράσεως· ἔχει ἐπὶ πλεον ἐκλεκτὸ κρέας, διὰ τὸ ὁποῖον κυρίως καὶ ἀνατρέφεται. Γεννᾷ 120—150 αὐγὰ τὸ ἔτος. Ἡ ὑπαρξίς νεροῦ εἶνε ἀπαραίτητη γιὰ τὴν ἀναπαραγωγὴ τῆς.

— Ἴνδοὶ Δρομεῖς (Courreurs Indiens).

Οἱ Δρομεῖς εἶνε ράτσα πρῶϊμη καὶ μεγάλης ὠτοκίας. Τὸ σῶμα των εἶνε σχεδὸν κάθετο, ὁ λαιμὸς μακρὸς καὶ λεπτός.



Ἴνδοὶ Δρομεῖς.

Μπορεῖ ν' ἀταπαράγεται καὶ χωρὶς νερό.

Εἶνε ἡ περισσότερο ὠτοκόκος ράτσα τῶν παπιῶν· γεννᾷ 200—240 αὐγὰ, κατὰ μέσον ὄρο, τὸν χρόνον. Τὰ παπάκια τῆς στῆς 70 ἡμέρες φθάνουν τὴν 1 ὀκτῶ.

— Κοτέτσια.

Τὰ κοτέτσια τῶν παπιῶν πρέπει νὰ εἶνε ἀποκλειστικῶς δικὰ τους. Μὴ βάζετε ποτὲ μαζὶ ὄρνιθες καὶ πάπιες.

Ἡ κατασκευὴ τους θὰ εἶνε περίπου ὅπως τῶν ὄρνιθῶνων. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ἡ πάπιες εἶνε πτηνὰ περισσότερο εὐρωστα καὶ ἀντοχῆς ἀπὸ τῆς ὄρνιθες, καὶ ἐπειδὴ δὲν φοβοῦνται τὸ κρῦο, μποροῦμε νὰ κάνουμε γι' αὐτὲς μικρότερα καὶ ἀπλουστερα κοτέτσια. Ἐνα εἶδος ὑποστέγου, κλεισμένο ἀπὸ τῆς τρεῖς πλευρῆς, στοῦ ὁποῖου τὴν πρόσοπι, (στὴν ἀνοικτὴ δηλαδὴ πλευρᾷ), τεντώνουμε συρματόπλεγμα, εἶνε ἐπίσης κατάλληλο γιὰ κοτέτσι παπιῶν. Ὅταν ὁ καιρὸς εἶνε πολὺ ψυχρὸς κλείνουμε τὸ κάτω ἥμισυ τῆς πλευρᾷς αὐτῆς μὲ σάκκους κενούς.

Τὸ ἔδαφος τῶν κοτετσιῶν πρέπει νὰ εἶνε ξηρὸ καὶ καλὰ κτυπημένο—τὸ ἔδαφος ἀπὸ μπετόν εἶνε ἀκόμη καλλίτερο. Τὸ ἐπιστρώνουμε μὲ πριονίδι ἢ χῶμα γιὰ νὰ μὴ κολλοῦν ἢ κουτσουλιές. Ὁ καθαρισμὸς τῶν κοτετσιῶν θὰ γίνεται καθημερινῶς καὶ ἡ ἀνανέωσις τῆς ὕλης (πριονίδι ἢ χῶμα) μὲ τὴν ὁποία τὰ ἐπιστρώνουμε κάθε 5—7 ἡμέρες. Θ' ἀσβεστῶνουμε ἐπίσης τακτικὰ τὸ ἐσωτερικὸ τους.

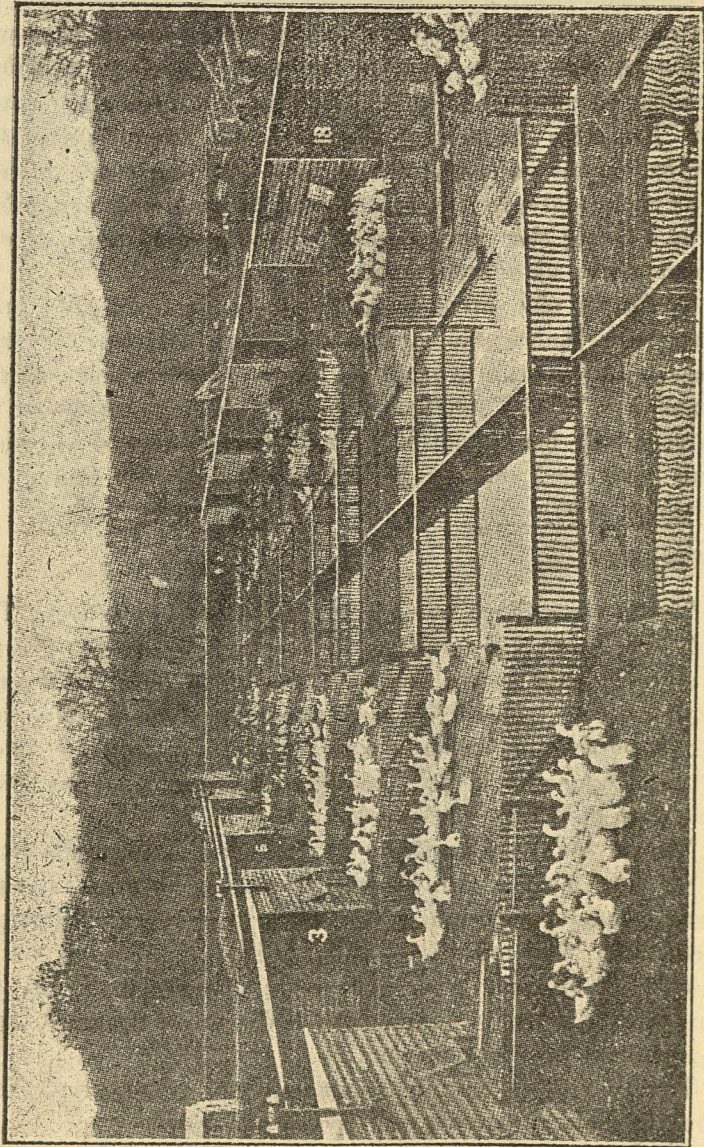
— Περίβολοι.

Ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των ἡ πάπιες εἶνε πολὺ γυρίστρες. Γι' αὐτό, τοῦλάχιστο ἡ ἀναπαραγωγεῖς, πρέπει νὰ ἔχουν ἀρκετὴ ἔκτασι στὴν διάθεσί τους. Δέκα τ. μ. γιὰ κάθε πουλί εἶνε ἡ καλύτερη ἀναλογία, γιὰ νὰ ἔχουμε τὰ περισσότερα γόνιμα αὐγὰ καὶ τοὺς εὐρωστώτερους νεοσσὸς κατὰ τὴν ἐκκόλαπι. Ἐὰν ὁ τόπος ποὺ διαθέτουμε εἶνε μικρὸς μποροῦμε νὰ περιορίσουμε τὴν ἀναλογία αὐτὴ σὲ 5 τ. μ. κατὰ πουλί.

Ἄν καὶ δὲν εἶνε ἀπαραίτητο νὰ λούζονται οἱ ἀναπαραγωγεῖς γιὰ νὰ μᾶς δίνουν γόνιμα αὐγὰ, ἐν τούτοις πρέπει νὰ ἔχουμε μικρὲς δεξαμενὲς ἢ ρυάκια τεχνητὰ ὅπου νὰ μποροῦν νὰ καθαρίζονται, μισὴ ὥρα τοῦλάχιστο κάθε ἡμέρα. Ἡ δεξαμενὲς αὐτὲς πρέπει ν' ἀδειάζονται ἐντελῶς ὅταν τῆς καθαρίζουμε, γιὰ τὸ κρέας καὶ τ' αὐγὰ τῶν παπιῶν ποὺ λούζονται σὲ βρωμερὰ νερὰ πέρνουν πολὺ ἄσχημη μυρουδιά.

Τὸ πολὺ νερὸ ἐν τούτους εἶνε ἀπαραίτητο, ὅταν ἐκμεταλλευώμεθα τῆς πάπιες ἐντατικῶς γιὰ μεγάλη παραγωγὴ.

Τὴν ἐποχὴ τῆς ὠτοκίας καὶ τῶν ἐπωάσεων δὲν πρέπει ν' ἀφίνουμε ἐλεύθερους τοὺς ἀναπαραγωγούς, διότι, ἀφ' ἐνὸς χάνουμε πολλὰ αὐγὰ ποὺ γεννοῦν ἐδῶ ἐκεῖ, στοὺς θάμνους, στὰ χόρτα,



Νησοτροφείον.

μέσα στο νερό, όπως έχουν την συνήθεια ή πάπιες, και αφ' ετέρου έχουμε πολλά αυγά άγωνα.

—'Επώσεις.

Ἡ ἐπώσις τῶν αυγῶν τῆς πάπιας μ' ἐκκολαπτήρα ἀπυτεῖ 39 βαθμοὺς ἐκατ. ἢ 102 Far.

Γυρίζετε τ' αυγά δύο φορὲς τὴν ἡμέρα καὶ ὅπως ἀναφέρουμε γιὰ τ' αυγά τῶν ὀρνίθων. Τὸ κρύωμα τῶν αυγῶν ἀρχίζει τὴν 3ῃ ἐβδομάδα καὶ παύει τὴν 26ῃ ἡμέρα, διαρκεῖ δὲ 5—10 λεπτὰ τῆς ὥρας τὸν χειμῶνα καὶ ἕνα τέταρτο τὸ καλοκαίρι καὶ τὴν ἀνοιξί, ὅταν ὁ καιρὸς εἶνε θερμὸς.

Ἀπὸ τὴν 10ῃ ἡμέρα, βρέχουμε μὲ χλιαρὸ νερὸ τ' αυγά ὅταν τὰ γυρίζουμε χρησιμοποιοῦντες ἕνα ψεκαστήρα *καθαρὸ* ἢ ἕνα σφουγγάρι ποὺ περνοῦμε ἐπάνω τους ἐλαφρά. Στὸ μέρος ποὺ ἔχουμε τὸν ἐκκολαπτήρα διατηροῦμε τεχνητὴ ὑγρασία, μὲ τὸν τρόπον ποὺ ἀναφέρουμε στὸ σχετικὸ κεφάλαιο περὶ τεχνητῆς ἐκκολάψεως τῶν νεοσσῶν τῶν ὀρνίθων.

Τ' αυγά τῶν παπιῶν ἔχουν λεπτὸ κέλυφος καὶ στεγνώνουν γρήγορα. Μὴ βάζετε λοιπὸν πρὸς ἐπώασι αυγά παλαιότερα τῶν 7 ἡμερῶν γιὰτὶ τὰ παπάκια δὲν θὰ προφθάσουν νὰ βγοῦν. Πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι ὅσο νωπότερα εἶνε τ' αυγά ποὺ βάζετε στὴ μηχανή, τόσο περισσότεροὶ νεοσσοὶ ἐκκολάπτονται καὶ τόσο εὐρωστότεροι γίνονται. Στὰ μεγάλα νησοτρόφεία τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν βάζουν ποτὲ πρὸς ἐπώασι αυγά παλαιότερα τῶν τριῶν ἡμερῶν.

Τὴν ὠσοκόπησι κάνουμε τὴν 5—6 ἡμέραν.

—'Ανατροφή.

Τὴν πρώτη ἡμέρα, ἡ θερμοκρασία τῆς παραμάννας θὰ εἶνε 30 βαθμοί. Κατόπιν θὰ τὴν ἐλαττώνουμε κάθε ἡμέρα κατὰ ἕνα βαθμὸ, ὥστε στὸ τέλος τῆς τρίτης ἐβδομάδος νὰ παύσουμε τὴν τεχνητὴν θέρμανσι. Ἐὰν ὁ καιρὸς εἶνε πολὺ ψυχρὸς παρατείνομε τὴν θέρμανσι περισσότερες ἡμέρες.

Ἐὰν μεγαλώνουμε μὲ κλώσσα τὰ παπάκια μας φροντίζουμε καὶ κάνουμε ἕνα κλουβὶ κλωσσομάννας, ὅπως ἀναφέρουμε στὸ κεφάλαιο περὶ φυσικῆς ἐπώασεως τῶν ὀρνίθων.

Τὰ παπάκια μεγαλώνουν πολὺ εὐκολώτερα ἀπὸ τοὺς νεοσσοὺς τῆς ὀρνίθιας. Ἡ ἀνατροφή τους ἐν τούτοις, πρέπει νὰ γίνεται μὲ

την ἴδια προσοχή και φροντίδα για ν' ἀναπτύσσονται τὸ ταχύ-τερο και νὰ μᾶς ἀποδίδουν ἱκανοποιητικώτερο κέρδος.

Τὰ παπάκια πρέπει νὰ πωλοῦνται στῆς 70 ἡμέρες. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ λοιπὸν ὅσο περισσότερο βάρος ἀποκτήσουν τόσο μεγαλύτερο κέρδος θὰ μᾶς ἀφήσουν. Μετὰ 2 1/2 μῆνες ἀπὸ τῆς ἐκκολάψεως των, τὰ παπάκια ἀλλάζουν φτερά και πρέπει νὰ περιμένουμε δύο ἀκόμη περίπου μῆνες ἕως ὅτου γίνουν πάλι κατὰ-ληλα πρὸς πώλησι. Στὸ διάστημα αὐτὸ τῶν δύο μηνῶν πολὺ λίγο μεγαλώνουν, ἐνῶ ἐξ ἄλλου τὸ κρέας τους χάνει ἀπὸ τὴν τρυ-φεράδα πὸ εἶχε.

Στὰ παπάκια δίνουμε νὰ τρώγουν 24 ὥρες μετὰ τὴν ἐκκό-λαψί τους. Τῆς 3 πρῶτες ἡμέρες τοὺς δίνουμε φύραμα ἀπὸ ψωμί βρεγμένο και τριμμένο, πὸν πασπαλίζουμε, κάθε ἡμέρα και μὲ μεγαλειότερη ποσότητα, μὲ βρώμη ἀλεσμένη και κοσκινι-σμένη. Τὴν τετάρτη ἡμέρα προσθέτουμε στὸ φύραμα λίγη μπο-μπότα, αὐγὰ σφικτὰ, λυωμένα και λαχανόφυλλα ἢ ἄλλη πρα-σινάδα.

Ἀπὸ τὴν πέμπτη ἡμέρα προσθέτουμε τσουνκίδα πὸν ζεμα-τίσαμε, σ' ἀναλογία 1/6. Τὴν ἕκτη ἡμέρα καταργοῦμε τ' αὐγὰ και τ' ἀντικαθιστοῦμε μὲ 1 γραμμάριο ψαράλευρο, κατὰ παπ-πάκι, τὴν ἡμέρα.

Ἐφ' ὅσο μεγαλώνουν τὰ παπάκια, ἐλαττώνουμε τὴν ἀναλογία τοῦ ψωμοῦ και ἀυξάνουμε τὴν μπομπότα.

Ἀπὸ τὴν 10ῃ ἡμέρα μποροῦμε ν' ἀντικαταστήσουμε τὸ ψα-ράλευρο, ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ, μὲ κρεατάλευρο ἀυξάνοντας ταυτο-χρόνως τὴν ἀναλογία του.

Τὴν 10ῃ ἡμέρα τὸ φύραμα θ' ἀποτελεῖται ὡς ἐξῆς :

ψωμί 36 ὥρων	100 γρ.	κρεατάλευρο	100 γρ.
πίτυρο χοντρὸ	200 γρ.	τσουνκίδα ζεματισμένη	200 γρ.
μπομπότα	300 γρ.	λαχανόφυλλα, ἀγριάδα ἢ ἄλλη πρασινάδα ψιλοκομένη	200 γρ.

Ὅπως εἶπαμε ἀνωτέρω ἐλαττώνουμε λίγο κατ' ὀλίγο τὴν ἀνα-λογία τοῦ ψωμοῦ. Στῆς 17 ἡμέρες καταργοῦμε ἐντελῶς τὸ ψωμί.

Ἐως τὴν 60ῃ ἡμέρα ἐξακολουθοῦμε τὰ ταγίζουμε τὰ παπά-κια μὲ τὸν ἴδιο τρόπο· τῆς ὑπόλοιπες 10 ἡμέρες ἐὰν θέλουμε ἀφαιροῦμε ἀπὸ τὸ φύραμα τὸ κρεατάλευρο και τὸ ψαράλευρο.

Γιὰ τὸν τρόπο τῆς κατασκευῆς τοῦ φυράματος συμμορφωθῆτε μὲ τῆς ὑποδείξεις μας πὸν περιέχονται στὸ κεφάλαιο περὶ ὑγρῶν φυραμάτων.

Σπόρους θὰ δίνουμε σὲ μικρὴ ποσότητα. Κατάλληλοι σπό-ροι εἶνε τὸ σάρι, ἢ βρώμη και τὸ καλαμπόκι σπασμένα.

Τὰ παπάκια πρέπει νὰ τρώγουν ὅσο μποροῦν. Καθ' ὅλη τὴν περίοδο τῆς ἀνατροφῆς των θὰ ἔχουν στὴ διάθεσί τους μεγά-λους και χλοερὸς περιβόλους. Τῆς τελευταῖες δέκα ἡμέρες πρὸ τῆς πωλήσεως περιορίζουμε τὴν ἐλευθερία τους μὲ μικρότερους περιβόλους.

Πρέπει νὰ προφυλάγουμε τὰ παπάκια ἀπὸ τὸν ἥλιο, πὸν εἶνε ἐπιζήμιος στὴν ἀνάπτυξί τους και πολλές φορὲς θανατηφόρος. Τὰ παπάκια δὲν πρέπει νὰ λούζονται πρὶν τῆς 20ῆς τοῦλάχιστον ἡμέρας, οὔτε και νὰ βρέχονται ὅπως δῆποτε. Ὅσο ἀργότερο ἀρ-χίσουν νὰ κολυμβοῦν τόσο τὸ καλλίτερο· τὸ λούσιμο μάλιστα δὲν εἶνε καθόλου ἀναγκαῖο για τὴν ὀμαλή ἀνάπτυξί τους.

— Διατροφή παπιῶν.

Ἡ διατροφή τῶν ὀποτόκων παπιῶν εἶνε οἰκονομικώτερη ἀπὸ τὴν διατροφή τῶν ὀρνίθων. Καὶ αὐτὸ διότι ἢ πάπιες δὲν ἔχουν τὴν ἐκλεκτικότητα τῶν ὀρνίθων στὴ τροφή. Μεγάλο μέρος ἀπὸ τὸ σιτηρέσιό τους ἐξ ἄλλου, μπορεῖ νὰ συνίσταται ἀπὸ πρασινάδα. Τὸ αἷμα, ἢ κοιλίες, τὰ ἔντερα κ.τ.λ., εἶνε κατάλληλες για τῆς πά-πιες τροφές.

Στὴ διατροφή τῶν ὀποτόκων παπιῶν ὑπολογίζετε για καθη-μερινὸ σιτηρέσιο 40—60 γραμμάρια φύραμα και ἄλλη τόση πο-σότητα σπόρο. Τὸ καλοκαῖρι ἐλαττώνουμε τὴν ποσότητα τοῦ σπόρου. Πρασινάδα δίνουμε ὅσο τὸ δυνατὸ περισσότερη.

Τὰ φυράματα τῶν παπιῶν παρασκευάζονται ὀπως και τῶν ὀρνίθων.

Φυράματα κατὰ τὴν ὀτοκία.

1ον πίτυρο	3	μέρη		2ον πίτυρο	3	μέρη
κηνάλευρο	2	»		πατσές κ.τ.λ.	2	»
κρεατάλευρο	1	»				

Ἡ πάπια ἀντιθέτως πρὸς τὴν ὀρνίθα γεννᾷ περισσότερα αὐγὰ τὸ δεύτερο χρόνο τῆς ὀτοκίας της. Τ' αὐγὰ τῆς πάπιας εἶνε μεγαλιότερα ἀπὸ τῆς ὀρνίθας. Προσπαθῆτε νὰ μὴ ἀναπα-

ράγατε από πάπιες που κάνουν αυγά κάτω των 75 γραμμαρίων.

Τ' αυγά της πάπιας διατηρούνται δυσκολότερο διότι έχουν λεπτό κέλυφος.

Μη δίνετε περισσότερες από 5 πάπιες στον κάθε πάπο.

Διακρίνουμε τον πάπο από τα άκρα των φτερών της ουράς του που σχηματίζουν δακτυλίδια.

Χ Η Ν Ε Σ

Σκοπός της συστηματικής ανατροφής των χηνών είναι η παραγωγή κρέατος και σηκοτιού και κατά δεύτερο λόγο λίπους, φτερών, ή και δερμάτων.

Η χήνα είναι εύκολοανάθρεφτο πτηνό. Είναι ισχυρής κράσεως και δεν απαιτεί έκλεκτή τροφή.

Η βάση της διατροφής της χήνας είναι η πρασινάδα. Γι' αυτό όπου υπάρχουν εκτάσεις στις οποίες η χήνες μπορούν και βόσκουν χωρίς να προξενούν ζημίες, η ανατροφή τους είναι πολύ προσοδοφόρος.

Την διατήρησι δύο-τριών αναπαραγωγών και την ανατροφή των μικρών των κάθε χρόνο συνιστούμε σ' όλους που διαθέτουν ένα χώρο όπου υπάρχει πρασινάδα επί αρκετό διάστημα του έτους. Τα χηνάκια αυτά που θα μεγαλώσετε μπορείτε να τα πουλήσετε στους 2—3 μήνες ή να τα κρατήσετε έως τους έξι και να τα παχύνετε, πριν τα δώσετε, όποτε το κέρδος σας θα είναι πολύ σημαντικό.

Από της διάφορες ράτσες των χηνών που υπάρχουν, συνιστούμε την *Χήνα της Τουλούζης*. Είναι η καλύτερη ράτσα υπ' έποψιν ποιότητας και ποσότητας κρέατος ως και παραγωγής σηκοτιού. Ένας χήνος μπορεί να φθάση της 10—12 δεκάδες και το σηκότι του τα 300 δράμια. Είναι τέλος το δγκωδέστερο κατοικίδιο πτηνό. Η ράτσα αυτή προσαρμόζεται σ' όλα τα κλίματα.

Το χρώμα της είναι στακτι, σκούρο στη ράχη, το λαιμό, το κεφάλι, και λευκό στην κοιλιά και το στήθος.

Στον «βιομηχανικό» τύπο ή κοιλιά της άκουμπά σχεδόν στην γή.

Την κοινή χήνα μπορούμε να βελτιώσουμε με διασταυρώσεις με την χήνα της Τουλούζης.

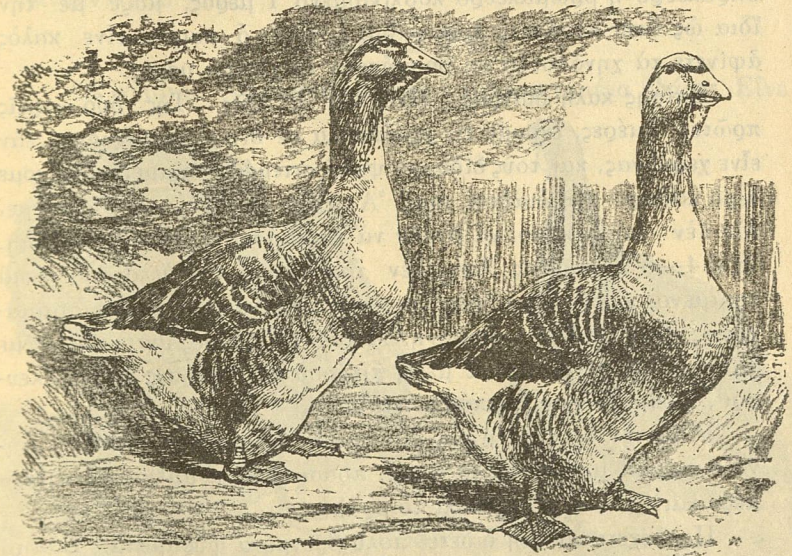
Η χήνες, αναλόγως της ράτσας των, γεννούν 30—80 αυγά το έτος.

Η χήνα αρχίζει να γεννά τον Φεβρουάριο. Για να υποβοηθήσουμε και επιταχύνουμε την ένορξι της ωοτοκίας της, δίδουμε από τον Ιανουάριο βρώμη σ' αρκετή ποσότητα.

Μη δίδετε περισσότερες από 6—8 χήνες στον κάθε χήνο.

Η έπώσις των αυγών της χήνας μπορεί να γίνη με όρνιθες στις οποίες δίδουμε 6—7 αυγά μόνο, ή και με ινδιάνους. Την έπώσι μπορούμε να κάνουμε και μ' έκκολαπτήρα.

Η θερμοκρασία του έκκολαπτήρος πρέπει να είναι 101 βαθμοί



Χήνες Τουλούζης.

Fahrenheit. Το γύρισμα και το κρύωμα των αυγών γίνεται όπως και εις της πάπιες. Κάθε φορά που θα κρυώνουμε τ' αυγά τα βρέχουμε με χλιαρό νερό και αυτό, από την 19η έως την 26η ημέρα. Επίσης τα βρέχουμε και όταν χρησιμοποιούμε την φυσική έπώσι. Στο μέρος όπου έχουμε τον έκκολαπτήρα διατηρούμε τεχνητή ύγρασία με τον τρόπο που αναφέρουμε εις την τεχνητή έπώσι των όρνιθων.

Η έκκόλαψις των μικρών γίνεται στις 29 ή 30 ημέρες. Εάν

τὰ χηνάκια δυσκολεύονται νὰ βγοῦν τὰ ὑποβοηθῆτε, ἀφαιροῦν-
τες μὲ μεγάλη προσοχὴ τὰ τσόφλια καὶ ἀφίνοντες τὴν μεμβράνη
ποῦ βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὸ κέλυφος.

Ἐίκοσι τέσσαρες ὥρες μετὰ τὴν ἐκκόλαψι, δίδετε στὰ χηνό-
πουλα νὰ φάγουν ψωμὶ τριμμένο ποῦ βρέξατε μὲ ἀποβουτυρω-
μένο γάλα ἢ γάλα νερωμένο ποῦ ἀναμίξατε μ' ἓνα αὐγὸ ὠμὸ
κτυπημένο. Τὸ φύραμα αὐτὸ νὰ εἶνε σχεδὸν στεγνόν. Ἀπὸ τὴν
τετάρτη ἡμέρα προσθέτετε τσουνκίδα ψιλοκομμένη ἢ ὁποία θ'
ἀποτελεῖ τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης ποσότητος τοῦ φυράματος. Κατόπιν
ἀντικαθιστᾶτε αὐτὸ τὸ φύραμα μὲ τὸ ἐξῆς: πίτυρο 2 μέρη, κρι-
θαράλευρο ἢ βρωμάλευρο κοσκινισμένο 1 μέρος, μαζὺ μὲ τὴν
ἴδια ὡς ἄνω ποσότητα τσουνκίδας. Ἐὰν ὁ καιρὸς εἶνε καλὸς
ἀφίνετε τὰ χηνόπουλα νὰ βοσκήσουν σὲ χλοερὸ μέρος.

Ἐπίσης καλὴ διατροφή εἶνε καὶ ἡ ἐξῆς: Τῆς δύο—τρῆς
πρωῆτες ἡμέρες, ἔχουμε τὰ χηνόπουλα σὲ θερμὸ διαμέρισμα, ἐὰν
εἶνε χειμῶνας, καὶ τοὺς δίδουμε ψωμὶ σιτεμένο, τριμμένο καὶ ἔχομε
νερὸ καθαρὸ στὴ διάθεσί τους. Ἀπὸ τὴν 4ῃ ἡμέρα τ' ἀφίνουμε,
ἐὰν ἐνὶ κανεὶ κρύο, νὰ βγοῦν νὰ τσιμπήσουν τρυφερὸ χορτάρι.
Ἐπὶ 4—5 ἑβδομάδες ἔτσι, δὲν τρώγουν τίποτε ἄλλο ἀπὸ ψωμὶ
τριμμένο, χωρὶς νὰ τὸ βρέχουμε, καὶ πρασινάδα, ἢ ὁποία ἀπαι-
τήτως πρέπει νὰ εἶνε ἀφθονη. Μετὰ 5 ἑβδομάδες ἀντικαθιστοῦμε
τὸ ψωμὶ μὲ μῖγμα ἀπὸ 2 μέρη πιτύρου καὶ 1 μέρους κριθαράλευ-
ρου, βρωμάλευρου ἢ μπομπότας.

Ἀπὸ τὸν δεῦτερο μῆνα δίδουμε φυράματα ἀπὸ πίτυρο, κτη-
νάλευρο καὶ μπομπότα τὸ πρωῖ, πρασινάδα κομμένη τὸ μεση-
μέρι καὶ βρώμη, καλαμπόκι τὸ βράδυ.

Προσέχετε νὰ μὴ δίδετε πολὺ βρεγμένα φυράματα. Ἐὰν τὰ
χηνόπουλα βρίσκουν πρασινάδα ἀρκετὴ μὴ τοὺς δίδετε τίποτα
ἄλλο ἀπὸ σπόρους, τὸ βράδυ. Ὅταν μεγαλώσουν ἐξακολουθεῖτε γὰ
τοὺς δίδετε κάθε ἀπόγευμα τοὺς σπόρους, τὸν δὲ χειμῶνα προσ-
θέτετε καὶ ἓνα φαγητὸ ἀπὸ πίτυρα καὶ κτηνάλευρα κάθε πρωῖ,
ὄλην δὲ τὴν ἡμέρα θὰ εἶνε ἐλεύθερα νὰ βόσκουν πρασινάδα.

Τὰ χηνόπουλα δὲν πρέπει νὰ κολυπήσουν πρὶν ἀποκτήσουν
φτερά.

Στῆς χῆνες ποῦ δὲν βρίσκουν πρασινάδα δίνουμε φύλλα,
χορτά, λαχανικὰ κομμένα στὸν χορτοκόπτη.

Ἡ καλλίτερος τροφὴς γιὰ τὴν πάχυνσι εἶνε τὸ καλαμπόκι, ἢ

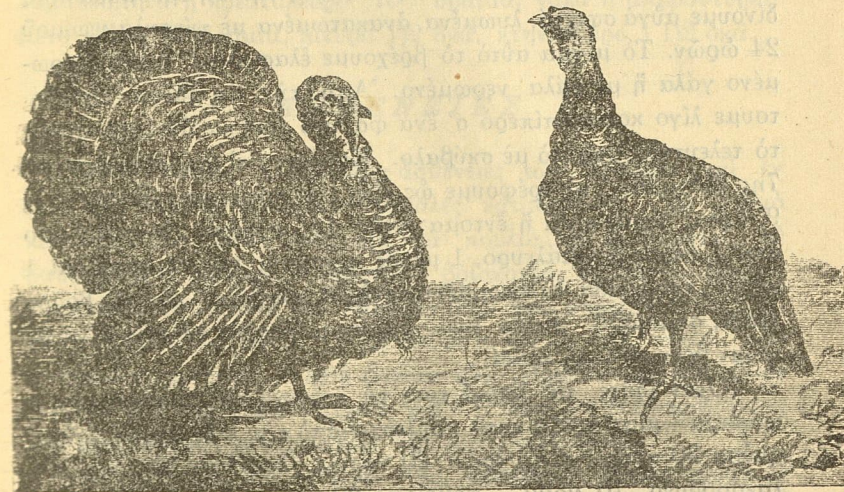
μπομπότα, τὸ κριθαράλευρο, ἢ καλαμποκόπητα, ἢ καρυδόπητα,
τὸ κρεατάλευρο.

Ἡ πάχυνσις γίνεται τὸ συνηθέστερο, μὲ τὰ πουλιὰ ἐλεύθερα—
περιορισμένα ὅμως σὲ μικρὸ περιβόλο ἢ διαμέρισμα—ὁ δὲ τρό-
πος αὐτῆς εἶνε ὁ ἴδιος μ' ἐκεῖνον ποῦ ἀναφέρουμε στὸ εἰδικὸ κε-
φάλαιο περὶ παχύνσεως. Ἡ πάχυνσις τῶν χηνῶν γίνεται συνήθως
μὲ τὸ χωνὶ καὶ διαρκεῖ 25—30 ἡμέρες.

Εἰς τὰ πέριξ τῆς Τουλούζης, χρησιμοποιοῦν πολὺ τὸ παλῆο
καλαμπόκι—2 ἐτῶν τοῦλάχιστο—ποῦ περιέχει περισσότερες ἐλαιώ-
δεις οὐσίες. Τὸ ἀφίνουν 24 ὥρες στὸ νερὸ νὰ φουσκώσῃ καὶ τὸ
δίνουν μὲ τὸ χωνί.

ΙΝΔΙΑΝΟΙ

Οἱ ἰνδιάνοι εὐδοκιοῦν σὲ ξηρὰ καὶ ἐκτεταμένα ἐδάφη. Εἶνε



Ἰνδιάνοι.

γεροῦς κράσεως πτηνὰ ἀλλὰ τὰ μικρὰ τους ἀπαιτοῦν ἰδιαιτέρη
προσοχὴ κατὰ τὴν ἀνατροφή τους.

Ἡ καλλίτερος ράτσος εἶνε ὁ *μαῦρος τῆς Σολώνης καὶ ὁ
χαλκόχρωμος τῆς Ἀμερικῆς*.

Ὁ μαῦρος τῆς Σολώνης φθάνει τῆς 8 1/2 ὀκ. καὶ εἶνε πολὺ
γόνιμος. Ὁ χαλκόχρωμος ὅμως τῆς Ἀμερικῆς μπορεῖ νὰ φθάσῃ
τῆς 12 ὀκάδες καὶ ἡ γαλοπούλα του τῆς 7 1/2 ὀκ.

Ἡ ἀνατροφὴ τῶν Ἰνδιάνων ἀπαιτεῖ τοὺς ἴδιους γενικοὺς ὄρους μὲ τὴν τῶν χηνῶν : πρασινάδα ἄφθονη καὶ ἔκτασι μεγάλη.

Οἱ Ἰνδιάνοι ἔχουν μεγάλη ἀνάγκη τοῦ ὑπαίθρου, γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ τοὺς βάζουμε νὰ κουρνιάζουν σὲ πολὺ κλειστὰ κοτέτσια. Ἐνα ὑπόστεγο μάλιστα, εἶνε ἀκόμη καλλίτερο ἀφοῦ δὲν φοβοῦνται τὸ κρύο.

Ἡ γαλοπούλες εἶνε γνωστὸν ὅτι κλωσσοῦν εὐκόλα καὶ μὲ προσοχή. Σὲ μία κλωσσα γαλοπούλα, μποροῦμε νὰ ἐμπιστευθοῦμε 20—22 αὐγὰ δικά της, 25—28 ὄρνιθας καὶ 15—20 πάπιας. Καλὸ εἶνε ν' ἀφαιρῆτε τὰ πουλιὰ ποὺ ἐκκολάπτει μιὰ γαλοπούλα γιὰτι ὑπάρχει κίνδυνος νὰ τὰ πατήση. Ὅταν πλέον βγοῦν ὅλοι οἱ νεοσσοί, τότε τῆς τὰ δίνουμε.

Τῆς πρῶτες 24 ὥρες ἀπὸ τῆς ἐκκολάψεως δὲν τρώγουν τίποτα τὰ γαλάκια. Κατόπιν καὶ καθ' ὅλη τὴν 1η ἐβδομάδα τοὺς δίνουμε αὐγὰ σφιχτά, λωμένα, ἀνακατωμένα μὲ ψίχουλα ψωμοῦ 24 ὥρῶν. Τὸ μίγμα αὐτὸ τὸ βρέχουμε ἐλαφρὰ μὲ ἀποβουτυρωμένο γάλα ἢ μὲ γάλα νερωμένο. Ἀπὸ τὴν 8η ἡμέρα προσθέτουμε λίγο κοκκινόπιπερο σ' ἓνα φαγητό τους καὶ ἀντικαθιστοῦμε τὸ τελευταῖο φαγητὸ μὲ σκύβαλο. Κατόπιν καὶ μέχρι τῆς 6ης ἕως 7ης ἐβδομάδος, τὰ τρέφουμε ὡς ἑξῆς : τὸ πρῶτ', κανναβοῦρι· στῆς 9, κρέας ὦμό, κιμᾶ ἢ ἔντομα· στῆς 12, φύραμα ἀποτελούμενο ἀπὸ 1 μέρος βρωμάλευρο, 1 μέρος κρεμμύδι ψιλοκομμένο καὶ 1 μέρος τσουκνίδα ψιλοκομμένη· στῆς 3, σκύβαλο καὶ τὸ βράδνταρί, σπασμένο. Κάθε δύο ἡμέρες μποροῦμε νὰ τοὺς δίνουμε ψωμί βρεγμένο μὲ κρασί.

Ὅταν ἰδῆτε τὰ λειριά τους νὰ κοκκινίζουσαν προσθέτετε στὸ φύραμα—μία πρέζα κατὰ πουλάκι—ἀπὸ τὴν ἑξῆς σκόνη : quin-quina 30 γραμ., πιπερόριζα 20 γραμ., γλυκάνισο 10 γραμ., ξυλοκάριβουνο 10 γραμ., gentiane 20 γραμ., θειϊκὸ σίδηρο 10 γραμ. Ἐὰν τὰ διανάκια φαίνονται ἀδύνατα, αἰξάνετε τὴν δόσι τοῦ κιμᾶ. Συναιστοῦμε ἐν πάσει περιπτώσει, τὸ μουρουνόλαδο ἀνακατωμένο μὲ τὸ φύραμα μία φορὰ τὴν ἡμέρα καὶ σ' ἀναλογία 1 κουταλιάς τοῦ καφέ γιὰ 25—30 πουλιὰ.

Ἀπὸ τὴν 7η ἐβδομάδα τοὺς δίδετε τὸ ἑξῆς φύραμα : πίτυρο χονδρὸ 1 μέρος, ἴμομποτά 1 μέρος, κρεατάλευρο ἢ ψαράλευρο 2 γραμ. κατὰ πουλί, τσουκνίδα ψιλοκομμένη 1)2 μέρος καὶ λίγο κρεμμύδι, ἐπίσης ψιλοκομμένο. Γιὰ σπόρο δίνουμε βρώμη σπα-

σμένη. Ἡ ἄφθονη πρασινάδα εἶνε ἀπαραίτητη στὰ διανάκια, ὅπως καὶ ἡ, ὅσο τὸ δυνατό, μεγαλητέρα ἐλευθερία γιὰ νὰ μποροῦν νὰ βρῖσκουσαν σκουλήκια καὶ ἔντομα.

Ἀργότερα, ὅταν μεγαλώσουσαν ἀκόμη τοὺς δίνετε λιγώτερο ἐκλεκτὴ τροφή. Ἴδου ἓνα οἰκονομικὸ φύραμα : πίτυρο γονδρὸ 1)2 ὀκά, κτηνάλευρο 1)2 ὀκά, κρεατάλευρο 25 ¹/₂ δράμια, ἀποβουτυρωμένο γάλα ἢ γάλα νερωμένο 50 δράμια.

Γιὰ νὰ εἶνε συμφέρουσα ἡ ἀνατροφὴ τῶν Ἰνδιάνων πρέπει ἓνα μεγάλο μέρος τῆς τροφῆς των νὰ τὸ βρῖσκουσαν μόνοι τους. Ὅταν τὰ πουλιὰ βόσκουσαν ὅλη τὴν ἡμέρα σ' ἀγροὺς ἢ καλαμιές τὰ ταγίζουμε μόνο τὸ βράδυ μὲ καλαμπόκι ἢ βρώμη.

Ἡ πάχυνσις τῶν Ἰνδιάνων γίνεται στοὺς 6—7 μῆνες. Ἐνα καλὸ φύραμα γιὰ πάχυνσις εἶνε : μομποτά 1 ὀκά, καρυδόπητα ἢ καλαμποκόπητα ἢ κρεατάλευρο 100 δράμια, γάλα ἢ ἀποβουτυρωμένο γάλα 150 δράμια, πίτυρο 1)2 ὀκά, κτηνάλευρο 1)2 ὀκά.

ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

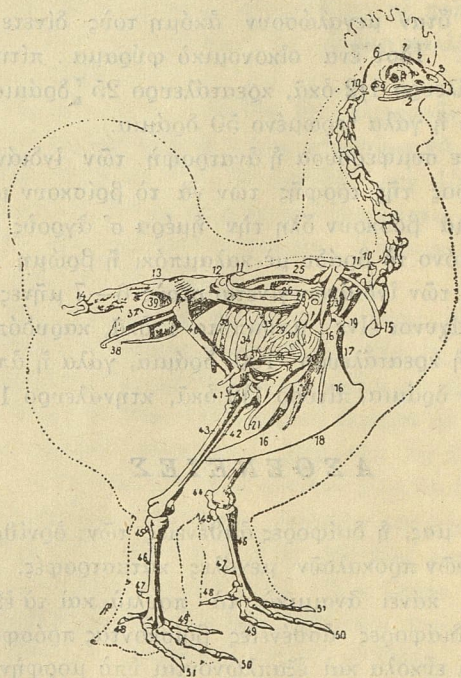
Στὸν τόπο μας, ἡ διάφορες ἀσθένειες τῶν ὄρνιθων καὶ ἐν γένει τῶν πτηνῶν προκαλοῦσαν μεγάλες καταστροφές. Τὸ θερμὸ καλοκαῖρι μας κάνει ἀναιμικὰ τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ἔξαντλεῖ, σὲ βαθμὸ, ποὺ ἡ διάφορες ἀσθένειες βρῖσκοντας πρόσφορο ἔδαφος ἀναπτύσσονται εὐκόλα καὶ ἐξαπλώνονται ὑπὸ μορφήν ἐπιδημίας. Εἰς τὴν ἐξάπλωσι αὐτῆ, ὅπως ἄλλωστε καὶ εἰς τὴν γένεσι τῶν ἀσθνεϊῶν, συντείνει πολὺ ἡ ἀγνοια τῶν χωρικῶν μας καὶ ὄλων ἑκείνων ποὺ ἀνατρέφουσαν πτηνά, γιὰ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν ὑγιεινή, ὅπως καὶ τὴν πρόληψι καὶ θεραπεία τῶν διαφόρων νόσων.

Τῆς ἐπιδημίας καὶ ἐν γένει τῆς ἀσθένειες ἀποφεύγουμε μὲ τελεία ὑγιεινή. Μὲ μία σοβαρὴ ἔξ ἄλλου διαλογὴ καὶ ἐπιλογὴ τῶν πλέον εὐρώστων καὶ μία καλὴ διατροφή κατορθώνουμε νὰ ἔχουμε πουλιὰ μεγάλης ἀντοχῆς ποὺ δὲν ἀρρωσταίνουσαν εὐκόλα. Ἡ νεώτερες τέλος πρόοδοι τῆς κτηνιατρικῆς, μᾶς ἐπιτρέπουσαν νὰ προφυλάγουμε τὰ πουλιὰ μας ἀπὸ πολλὰς ἀσθένειες μολυσματικῆς, τῆς συνηθέστερες καὶ τῆς πλέον ἐπιζήμιες ἄλλως τε, ὅπως εἶνε ἡ διφθερίτις, ἡ χολέρα κ.λ.π. ἐμβολιάζοντες αὐτὰ μὲ εἰδικὰ ἐμβόλια.

Ἄλλὰ καὶ ἡ καταπολέμησις τῶν ἐπιδημιῶν, ὅταν παρουσιασθοῦσαν, καὶ ἡ ταχεῖα ἐξάλειψις των εἶνε πράγματα εὐκόλως κατορ-

θωτά, όταν λάβουμε χωρίς άρογοπορία τὰ κατάλληλα μέτρα καὶ κάνουμε με ἀκρίβεια καὶ προσοχὴ ἐκεῖνο πὸν πρέπει.

Ἡ περισσότερες ἀπὸ τῆς ἀσθενείας πὸν ἀναφέρουμε κατω-



Σκελετός.

5. Ρώθωνες· 10, 10' Σπόνδυλοι τοῦ λαιμοῦ· 11, 11. Σπόνδυλοι τῆς ράχως· 16, 17, 18. Στέρνον (καρένα)· 38. Ὄστα τῆς λεκάνης.

τέρω εἶνε κοινές σ' ὅλα τὰ πτηνὰ καὶ ὡς ἐκ τούτου θεραπεύονται με τὸν ἴδιο τρόπο.

— Διάγνωσης τῶν ἀσθενειῶν.

Εἶνε συχνὰ δύσκολο νὰ καθωρίσουμε τῆς ἀσθενείας, ἰδίως γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν κάποια σχετικὴ πείρα—πολλὰ συμπτώματα εἶνε κοινὰ μεταξύ των καὶ μόνο συμπληρωματικὲς παρατηρήσεις μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ σχηματίσουμε γνώμη. Εἶνε λοιπὸν ἀνάγκη νὰ παρατηροῦμε καὶ νὰ συγκρίνουμε τῆς στάσεις, τῆς κινήσεις, τὰ φεροίματα τῶν πουλιῶν μας. Τὸ μονάχιασμα, ἡ ἀνορεξία, τὸ

χασμούρημα, τὰ φτερινίσματα, τὸ κατέβασμα τῶν φτερῶν εἶνε χαρακτηριστικὰ ἀνωμάλου καταστάσεως ἢ ἀσθενείας. Πρέπει ἐπίσης νὰ παρακολουθοῦμε με προσοχὴ τὴν πορεία τῶν ἀσθενειῶν καὶ ὅταν χρειάζεται, νὰ προβαίνουμε στὴν νεκροψία τῶν πουλιῶν πὸν φοροῦν, γιὰ νὰ ἐξακριβώνουμε τὸ αἷτιο τοῦ θανάτου των.

— Πῶς ἐμποδίζουμε τὴν ἐκκόλαψη τῶν μολυσματικῶν νόσων.

Ἄν καὶ ἡ μὴ μεταδοτικὲς ἀσθενείες τῶν πουλιῶν δὲν εἶνε οἰκονομικῶς καταφρονητέες, ἐν τούτοις, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των, δὲν μποροῦν νὰ παρουσιάσουν τὴν σοβαρότητα τῶν μολυσματικῶν. Προκειμένου λοιπὸν περὶ τοιούτων ἀσθενειῶν ἢ προσπάθειές μας πρέπει νὰ τείνουν κυρίως εἰς τὴν παρεμπόδιση τῆς ἐκκόλαψέως των.

Ἡ μεταδοτικὲς ἀσθενείες διαιροῦνται εἰς τῆς παρασιτικῆς, ὅπως εἶνε ἡ ψώρα, ὁ φτεροφάγος (κασίδα) τὰ σκουλήκια τῶν ἐντέρων, ἡ ψεῖρες κ.λ. καὶ εἰς τῆς μικροβιακῆς, πὸν εἶνε ἡ χολέρα, ἡ διφθερίτις, ὁ τύφος κ.λ.π. Φυσικὰ ἢ μικροβιακῆς εἶνε ἡ σοβαρότερες καὶ ἡ πλέον ἐπιζήμιες.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μία μεταδοτικὴ νόσος παρουσιάζεται μετὰ τὴν εἴσοδο ἐνὸς ἀρρώστου πουλιοῦ στὸν ὄρνιθῶνα μας. Εἶνε πιθανὸ τὸ πουλι αὐτὸ τὴν στιγμή πὸν τὸ φέραμε νὰ μὴ παρουσίαζε κανένα σημεῖο ἀσθενείας, διότι ἡ νόσος δὲν εἶχε ἀκόμη ἐκδηλωθῆ.

Γιὰ ν' ἀποφύγουμε λοιπὸν τὸν κίνδυνο τῆς μολύνσεως μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, πρέπει νὰ ἔχουμε ἕνα διαμέρισμα ἰδιαιτερο ὅπου θ' ἀφίνουμε ὑπὸ καθαροῖς ὅσα πουλιὰ ἀγοράζουμε, ἐπὶ 10 τοῦλάχιστο ἡμέρες. Στὸ διαμέρισμα αὐτὸ θ' ἀπομονώνουμε καὶ ὅλα τὰ ὑποπτα ἀσθενείας πουλιὰ τῶν ὄρνιθῶνων μας.

Συμβαίνει ἐπίσης πουλιὰ, πὸν δὲν δείχνουν κανένα σύμπτωμα ἀσθενείας καὶ μετὰ τὴν κάθαρη, νὰ ἔχουν τὸ μόλυσμα μέσα τους καὶ νὰ τὸ σπείρουν γύρω τους, μεταδίδοντα ἔτσι τὴν ἀσθένεια, ἐνῶ αὐτὰ ἐξακολουθοῦν νὰ φαίνονται ὑγιᾶ. Ὁ τύφος, ἡ πανώλης, ἡ διφθερίτις, ἡ μολυσματικὴ διάρροια τῶν νεοσσῶν κ.ἄ. μεταδίδονται με τὸν τρόπον αὐτόν. Πρέπει λοιπὸν πρὶν ἀγοράζετε πουλιὰ, ἢ καὶ αὐγὰ ἀκόμη πρὸς ἐπώαση, νὰ ἐξετά-

ζετε περί τῆς υγείας τῶν πουλιῶν τοῦ πιηνοτροφείου ὅπου θὰ τὰ προμηθευθῆτε.

Ἄλλ' ὑπάρχει κ' ἕνας ἄλλος τρόπος μεταδόσεως τῶν ἀσθeneϊῶν. Οἱ γόνοι τῶν περισσοτέρων μολυσματικῶν νόσων εὐρίσκονται σὲ λανθάνουσα ζωτικότητα εἰς τὸ πεπτικὸ σύστημα τῶν πτηνῶν καὶ στὰ ἐδάφη τῶν περιβόλων, ἐν ὧσιν ὅμως δὲν συντείνουν αἷτια γιὰ τὴν ἀναρρίπησιν ἢ ἔντασι τῆς ζωτικότητός των, ἢ ἐλάττωσι τῆς ὀργανικῆς ἀντοχῆς τῶν πουλιῶν, αἱ νόσοι δὲν ἐκκολλάπτονται. Τὰ αἷτια αὐτὰ εἶνε τὸ κρύο καὶ ἡ ὑγρασία, ἡ μεγάλης ζέστες, ἡ μικροασθένειες οἱ κακοὶ υγιεινοὶ ὄροι (εἰδικώτερο ὁ περιορισμὸς, ὁ συνωστισμὸς) ἢ κακὴ διατροφή κ.λ.π. Τὰ αἷτια αὐτὰ παίζουν σπουδαῖο ρόλον ὅχι μόνον ὡς ὑποβοηθοῦντα τὴν ἐκκόλαψιν τῶν περισσοτέρων νόσων ἀλλὰ καὶ ὡς προδιαθέτοντα τὰ πουλιὰ εἰς αὐτάς.

Ἀποφεύγοντες τ' ἄνω αἷτια προλαμβάνουμε τῆς ἀσθένειας. Ἡ ὑπαρξίς ἐξ ἄλλου διπλῶν περιβόλων εἶνε θαυμάσιον προφυλακτικὸ μέτρο κατὰ τῆς μολύνσεως διὰ τοῦ ἐδάφους. Διότι καλλιτεροῦντες ἐναλλάξ τοὺς περιβόλους, ἐπὶ ἕνα διάστημα τοῦ ἔτους, καταστρέφουμε τοὺς παθογόνους ὀργανισμοὺς ποὺ εὐρίσκονται στὸ ἔδαφος τοὺς καὶ ἐξυγιαίνουμε αὐτούς.

Ὁ προφυλακτικὸς ἐπὶ πλέον ἐμβολιασμὸς μὲ νωπὰ καὶ ἐγγυημένα ἐμβόλια, κατὰ τῶν δύο συνηθεστέρων ἀσθeneϊῶν: διφθερίτιδος καὶ χολέρας μᾶς παρέχει τεραστίαν ὑψηροσίαν.

Τέλος, ἡ διατήρησις τελείας υγιεινῆς, τὸ τακτικὸ ἀσβέστομα καὶ ἡ συχνὴ ἀπολύμανσις τῶν ὀρνιθῶνων συμπληρώνουν τὰ μέτρα μας, σὲ βαθμὸν ποὺ ὁ κίνδυνος μολύνσεως περιορίζεται εἰς τὸ ἐλάχιστον.

— Πῶς νὰ πολεμοῦμε καὶ καταπνέγουμε τῆς μολυσματικῆς ἀσθένειας.

Ἐὰν παρ' ὅλες τῆς προφυλάξεως ποὺ λαμβάνουμε συμβῆ νὰ κἀνῃ τὴν ἐμφάνισίν της μία μολυσματικὴ νόσος, πρέπει νὰ ἐνεργήσουμε μὲ κάθε δυνατὴ ταχύτητα χωρὶς νὰ παραλείψουμε κανένα ἀπὸ τὰ ὑποδεικνυόμενα μέτρα.

Ἡ πρώτη μας φροντίς θὰ εἶνε νὰ χωρίσουμε τ' ἄρρωστα πουλιὰ εἰς ἰδιαίτερον μεμονωμένον κοτέτσι. Ἐὰν ὑπάρχουν καὶ ὑποπτα ἀσθeneϊᾶς χωρίζουμε καὶ αὐτὰ ἰδιαίτερος. Ὅταν δὲν

ἔχετε ἰδιαίτερον κοτέτσι νὰ βάλετε τ' ἄρρωστα, μὴ διστάσετε νὰ τὰ θυσιάσετε—πετάξετέ τα σ' ἕνα λάκκο βαθὺ ποὺ γεμίζετε μὲ χῶμα. Στὸ νερὸ ὄλων ἀνεξαιρέτως τῶν πουλιῶν ρίχνουμε ὡς προφυλακτικὸ 2 γραμ. θειικοῦ ὀξέος ἀνὰ 300 δράμια. Ἀσβεστώνουμε ἢ καὶ ἀφίνουμε νὰ βραχῆ ἐπὶ μερικὲς ὥρες σὲ διάλυσι 5% φαινικοῦ ὀξέος, μέρος τοῦ σπόρου ποὺ δίδουμε στῆς ὀρνιθες. Ψεκάζουμε μὲ ἀντισηπτικὴ διάλυσι τοὺς ὀρνιθῶνες, τῆς φωληῆς, τὰ σκεύη ὅπου τρώγουν καὶ πίνουν.

Ὅταν ἐξακριβώσουμε τὸ εἶδος τῆς ἀσθeneϊᾶς προβαίνουμε σὲ προφυλακτικὸ ἐμβολιασμὸ (ἐὰν ὑπάρχει ἐμβόλιον) ὄλων τῶν πουλιῶν μας. Ἐὰν τ' ἄρρωστα ἐπιδέχονται θεραπεία κἀνουμε ὅ,τι χρειάζεται. Προτιμώτερον εἶνε ὅμως νὰ τὰ πετάξουμε, γιὰ ν' ἀποφύγουμε πιθανὴ ἐπανάληψιν τῆς ἀσθeneϊᾶς εἰς τὸ μέλλον.

Ἡ ΚΥΡΙΩΤΕΡΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

—Χολέρα.

Ἡ χολέρα εἶνε ἀσθeneϊα πολὺ μεταδοτικὴ· θερίζει τοὺς ὀρνιθῶνες, ἰδίως τὸ καλοκαίρι. Παρουσιάζεται ὑπὸ τρεῖς μορφάς. Στὴν κεραυνοβόλον μορφή, ὁ θάνατος ἐπέρχεται αἰφνιδίως ἢ ἐντὸς 5—6 ὥρων ἀπὸ τῆς ἐκδηλώσεως. Τὸ πτηνὸ ἀνασηκώνει τῆς φτεροῦγες του, ἀπομονώνεται, στέκει ἀκίνητον, τὸ κεφάλιν του γέρνει στὸ στῆθος, τὸ λειοὶ του μαυρίζει, ἢ οὐδρά του πέφτει· τὸ πουλὶ μαζεύεται γίνεται «ἕνα κουβάρι». Ἡ διάρροια εἶνε πρασινωπῆ, γυαλιστερῆ καὶ κατόπιν αἱματόχρους, μὲ ὕλες μαλακῆς ἢ στερεῆς.

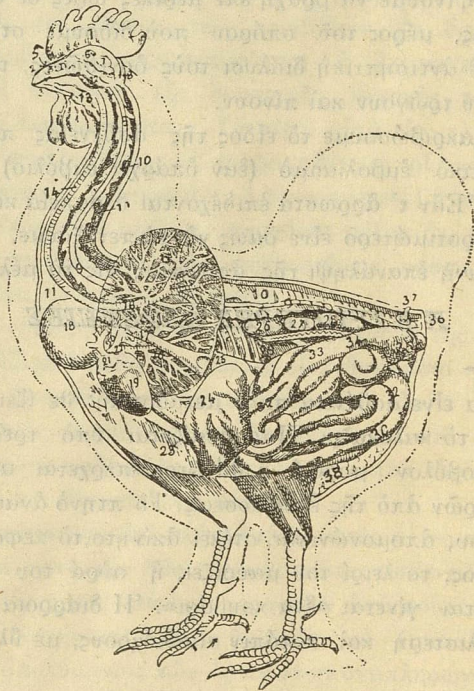
Κατὰ τὴν νεκροψία βλέπουμε τοὺς πνεύμονας, τὴν σπλήνα, τὰ νεφρά, τὸ σηκότι ἐν συμφορῇσει, πρησμένα καὶ εὐθροπτα. Ἰδιαίτερος τὸ σηκότι ἔχει στίγματα κιτρινωπά. Κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἀσθeneϊᾶς ἡ ἀναπνοὴ γίνεται δυσκολώτερη. Τὸ δέρμα σκεπάζεται μὲ μελανῆς πλάκες. Τὸ πτηνὸ ψοφᾷ μὲ σπασμούς.

Κατὰ τὴν βραδυτέρα μορφή τὸ πουλὶ βαδίζει κλονούμενον, ἔχει μεγάλη δίψα καὶ λίγη ὄρεξι. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἔπειτα ἀπὸ λίγες ἡμέρας.

Στὴν χρονία μορφή τὰ συμπτώματα τῆς ἀσθeneϊᾶς εἶνε τὰ ἴδια, ἐλαττωμένα ὅμως· ἡ πορεία της εἶνε πολὺ βραδεῖα καὶ συνοδεύεται μὲ περιπλοκῆς ὀρθρίτιδος. Τὰ πτηνὰ ψοφοῦν σὲ κωμματώδη κατάστασιν.

Τὰ αἷτια τῆς ἀσθενείας εἶνε : ἡ ἀνάλωσις σάπιων τροφῶν νερῶ καὶ τροφῆς μολυσμένες. Τὰ κοτέτσια πού δὲν ἀερίζονται καλὰ καὶ πού εἶνε ἐν γένει ἀνθυγιεινά.

Προφυλακτικὰ μέτρα : ἀπολυμαίνετε τὸ νερὸ πού πίνουν με 2 γραμ. θειικοῦ ὀξέος στὰ 300 δράμια ἀπολύμανσις τῶν σκευῶν,



Ἐσωτερικὰ ὄργανα.

5. Ρώθωνες 9. Νοτιαῖος μυελός 14. Τραχεΐα 15. Τομὴ τοῦ πνεύμονος δεικνύοντος τὴν καρδιά, τοὺς βρόγχους καὶ τμημα τοῦ οἰσοφάγου 18.

Πρόλοβος, (γοῦσα) 19. Καρδία 23. Στέρνον 24. Σηκότι 26.

Ἵορχεις 27. Ἐπινεφρεΐδια 28. Νεφροί 30, 32. Ἐντερα

34. Ἀπληθυσμένον ἔντερον 35. Ἀφοδευτήρ.

τῶν ὀρνιθῶνων, τοῦ ἐδάφους με διάλυσι θειικοῦ ὀξέος 5 % κα-
τάλληλος ἐμβολιασμός.

— Πανώλης.

Ἡ πανώλης εἶνε πολὺ μεταδοτικὴ ἀσθένεια. Τὰ συμπτώματά
της ὁμοιάζουν με τὰ τῆς χολέρας. Τὴν διακρίνουμε ἀπὸ τὴν χο-

λέρα ἐκ τοῦ ὅτι δὲν μεταδίδεται εἰς τὰ περιστερία καὶ τῆς πάπιες.
Παρουσιάζεται ὑπὸ μορφῆ κεραυνοβόλο καὶ ὀξεία. Τὸ πούλι
ψοφᾷ με σπασμούς.

Κατὰ τὴν νεκροψία ἡ κοιλία περιέχει ὑγρὰ ὑπόλευκα· τὸ ση-
κότι εἶνε ὑπερτροφικὸ, μαλακὸ καὶ βαθυκίτρινου χρώματος· ἡ
σπλήνα, τὰ νεφρά, τὰ πνευμόνια εἶνε ἐν συμφορῇσει, διογκωμένα.

Δὲν ὑπάρχει θεραπευτικὸ φάρμακο. Ἡ ἐπέμβασις μας περιο-
ρίζεται εἰς ἀπολύμανσις καὶ εἰς τὰ μέτρα, ἐν γένει πού ἀναφέ-
ρουμε στὴν καταπολέμησι τῶν μεταδοτικῶν νόσων.

— Τύφος.

Τὰ συμπτώματα τοῦ τύφου εἶνε παρόμοια με τῆς χολέρας :
ὑπνηλία, κατάπτωσις τῶν δυνάμεων, ἀνορεξία, ἀναπτέριασμα, πυ-
ρετός, διάρροια—χαρακτηριστικὸ πού τὴν διακρίνει ἀπὸ τὴν πα-
νώλη, ἡ ὁποία δὲν ἔχει τοιαύτη. — Ἐν τούτοις εἰς τὸν τύφο τὸ
λειρὶ εἶνε ἀναιμικὸ καὶ ὄχι μελανό. Τὸ σηκότι ἐπίσης εἶνε ὑπερ-
τροφικὸ καὶ ἐξαιρετικὰ εὐθροπτο. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται μετὰ
κωματώδη κατάστασι.

Ὁ τύφος μεταδίδεται ὅπως καὶ ἡ χολέρα διὰ τοῦ πεπτικοῦ
συστήματος. Μπορεῖ νὰ μεταδοθῆ ἐπίσης καὶ διὰ τῶν αὐγῶν εἰς
τοὺς νεοσσούς.

Προφυλακτικὰ μέτρα : τὰ ἴδια με τῆς χολέρας. Ἐμβολιασμός
με κατάλληλο ἐμβόλιο.

— Διφθερίτις καὶ ἐπιθηλίωμα μεταδοτικὸ (εὐλογιά).

Ἡ διφθερίτις ἐξελίσσεται ὑπὸ δύο μορφᾶς : τὴν ὀξεία καὶ τὴν
χρονία. Καὶ εἰς τῆς δύο αὐτῆς μορφῆς ἡ ἀσθένεια μπορεῖ νὰ πα-
ρουσιάζει ἕνα ἢ καὶ περισσότερα ἀπὸ τὰ κάτωθι συμπτώματα.

1ον) Ἐπιθηλίωματα δηλ. ἐξογκώματα, σπυρῖα μεγέθους κόκ-
κου κεριοῦ ἢ καὶ μεγαλύτερα ἕως φουντουκιοῦ, πού παρουσιάζ-
ονται στὸ λειρὶ, τῆς μαρμπέτες, τὰ βλέφαρα καὶ ἐν γένει στὴν
κεφαλή καὶ κάποτε στὸ ὑπόλοιπο σῶμα τοῦ πτηνοῦ.

2ον) Πλάκες, ψευδομεμβράνες ὑπόλευκες ἢ ὑποκίτρινες, με
χαρακτηριστικὴ ὀσμὴ, στὸ στόμα στὸν λάρυγγα.

3ον) Συνάχι ἔντονο με κατάρρουν καὶ πρήξιμο τοῦ μα-
τιοῦ· ὁ βολβὸς τῶν ματιῶν σκεπάζεται με μαλακὴ ὑπόλευκη
οὐσία.

Ἡ διφθερίτις εἶνε ἡ συνηθέστερη ἀσθένεια· ἐπιφέρει μεγάλες ζημίες εἰς τοὺς ὀρνιθῶνες.

Ἐπάρχουν προφυλακτικὰ ἐμβόλια. Προφυλακτικῶς ἀσβεστώνετε τοὺς σπόρους, ἀπολυμαίνετε τὰ κοτέτσια, τὰ σκεύη.

—Κόρυζα ἀπλή (συνάχι).

Ἡ κόρυζα προκαλεῖται ἀπὸ τὴν ὑγρασία, τὴν ἀπότομη μετάβασιν ἀπὸ ζεστὸ σὲ θερμὸ περιβάλλον, τὰ ρεύματα αἵρος.

Τὰ συμπτώματά της εἶνε καταρροή, φτερινίσματα,

Θεραπεία : Δίδουμε μὲ τὸ φύραμα ἐπὶ 4—5 ἡμέρες 1 κουτάλακι ἄνθος θειαιφιῦ γιὰ 10 ὄρνιθες· ἀσβεστώνουμε τοὺς σπόρους, προσθέτουμε στὸ νερὸ πού πίνουν 2 γραμ. θειικοῦ ὀξέος στὰ 300 δράμια.

—Μεταδοτικὴ κόρυζα.

Ἡ ἀπλή κόρυζα μπορεῖ νὰ μετατραπῇ, ἐὰν δὲν θεραπευθῇ εἰς ὀξεία καὶ ἀργότερο σὲ διφθερίτιδα.

Ἡ ροὴ τοῦ ὑγροῦ ἀπὸ τοὺς ρώθωνες εἶνε ἀφθονώτερη στὴ μεταδοτικὴ κόρυζα· τὰ πουλιὰ φτερνίζονται, ἀνοίγουν τὸ ράμφος γιὰ νὰ ἀναπνεύσουν, ὀφθαλμικὲς ἐπιπλοκὲς μπερεῖ νὰ παρουσιασθοῦν.

Θεραπεία : Βάζουμε σ' ἓνα δοχεῖο 300 δρ. νερὸ χλιαρὸ 120 γραμ. οἰνόπνευμα, 8 γραμ. βορικό, 16 γραμ. λυζόλ· παίρνουμε τὸ ἄρρωστο πουλὶ καὶ ἀφοῦ τοῦ καθαρίσουμε τοὺς ρώθωνες ἀπὸ τῆς βλέννης βυθίζουμε ἐπανειλημμένως τὸ κεφάλι του στὴ διάλυσιν αὐτῆ, ἐπαναλαμβάνουμε τὸ ἴδιο τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα καὶ μέχρι τῆς ἀποθεραπείας του.

Προσθέτουμε θειάφι στὰ φυράματα καὶ θειικόν ὀξὺ στὸ νερό· 2 γρ. στὸ λίτρο· ἀσβεστώνουμε τοὺς σπόρους.

Ἐντὶ τῶν ἄνω πλύσεων ἐνσταλάζουμε στοὺς ρώθωνας καὶ στὰ μάτια διάλυσιν θειικοῦ χαλκοῦ σὲ νερό : 3^ο/_ο.

—Ἐντερῖτις μολυσματικὴ.

Τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς ἐντερίτιδος αὐτῆς, ἔμμενος μελανὴ διάρροια. Τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλιᾶς τῶν πουλιῶν εἶνε κοκινωπὸ, σκληρὸ καὶ φουσκωμένον, τὰ φτερά εἶνε ἀγασηκωμένα, ἡ ὄρεξις ἀκανόνιστη· ἡ δίψα μεγάλη· τὸ βάδισμα κλονούμενον.

Γιὰ θεραπεία ἀνακατώνουμε στὸ νερὸ, μὲ τὸ ὁποῖο βρέχουμε τὰ φυράματα, ἐκχέλισμα κασοῦ : 20 γραμ. κατὰ λίτρο (300 δράμια). Προσθέτουμε πολὺ ξυλοκάρβουνο στὰ φυράματα. Ρίχνουμε στὸ νερὸ πού πίνουν 2 γραμ. θειικόν ὀξὺ κατὰ λίτρο. Ἀπολυμαίνουμε τὸ ἔδαφος καὶ τὰ σκεύη.

—Λευκὴ διάρροια.

Ἡ λευκὴ διάρροια εἶνε ἀσθένεια δύσκολα καταπολεμουμένη· προκαλεῖ μεγάλες ἀπώλειες στοὺς νεοσσοὺς, πού προσβάλλονται κυρίως μεταξὺ τῆς 5ης καὶ 12ης ἡμέρας.

Ἡ διάγνωσις της εἶνε δύσκολη. Ἐν τούτοις, ἐὰν οἱ νεοσοὶ ἔχουν λευκὴ διάρροια, ὄχι ὅμως ἀσβεστώδη, τότε πρόκειται περὶ τῆς *λευκῆς διαρροίας*.

Ἡ ἀσθένεια μεταβιβάζεται εἰς τοὺς νεοσσοὺς ἀπὸ τὴν προσβεβλημένη ὄρνιθα διὰ τοῦ αὐγοῦ.

Μὴ ἀναπαράγετε ἀπὸ ὄρνιθες πού ἔχουν ἢ εἶχαν λευκὴ διάρροια· πλύνετε τὰ αὐγά μὲ οἰνόπνευμα πρὶν τὰ βάλετε πρὸς ἐπίωσιν.

ΔΙΑΡΡΟΙΑ ΑΣΒΕΣΤΩΔΗΣ

—Ἀπλὴ διάρροια τῶν νεοσσῶν.

Ἡ ἑξακρίβωσις αὐτῶν τῶν διαρροϊῶν εἶναι εὐκόλη. Ἡ κουτσουλιὲς εἶνε μαῦρες, ρευστὲς ἢ ἀχρωμάτιστες, ἢ λευκὲς ἀσβεστώδεις. Ἡ ἀκαθαρσίαις κολλοῦν στὰ πούπουλα, γύρω ἀπὸ τὸν ἀφοδευτήρα τὸν ὁποῖον καὶ φράζουν. Οἱ νεοσοὶ σέρνουν τῆς φτεροῦγες, φωνάζουν διαρκῶς.

Τὰ αἷτια εἶνε φυράματα κακῶς παρασκευασμένα ἢ ἐν ζυμώσει (ξυνά) ὑγρασία, κουλόγημα.

Θεραπεία : Κατάργησις τοῦ πιτύρου ἀπὸ τὰ φυράματα· αὐξήσις τῆς μπομπότας, τῶν σπόρων ἐν γένει· ριζόνερο, ρύζι βρασμένον· προσθήκη στὸ νερὸ πού πίνουν, κασοῦ 15 γραμ. κατὰ λίτρο.

—Ἐντερῖτις παρασιτικὴ.

Ἡ παρουσία σκωλήκων στὰ ἔντερα προκαλεῖ διαταραχὰς ἐντερίτιδα μὲ διάρροια, ἐλάττωσι τῆς ὠτοκίαις καὶ τὸν θάνατον, προκειμένου ἰδίως περὶ νεοσσῶν ἢ πτηνῶν πού δὲν συνεπλήρω-

σαν τὴν ἀνάπτυξί τους. Κατὰ τὴν ἐξέλιξι τῆς ἀσθενείας μπορεῖ νὰ παρουσιασθοῦν νευρικές διαταραχές κινήσεις ἀνώμαλες τοῦ βαδίσματος, τῆς κεφαλῆς, τοῦ λαιμοῦ ὡς καὶ ἐπιληπτικές κρίσεις.

Κατὰ τὴν νεκροψία βρίσκουμε σκουλήκια στὰ ἔντερα.

Ἡ μετάδοσις τῆς ἀσθενείας γίνεται μὲ τὰ ἔμβρυα ἢ τὰ αὐτὰ τῶν σκωλήκων ποὺ ἀποβάλλονται μὲ τῆς κουτσουλιές καὶ ποὺ μολύνουν τὸ ἔδαφος καὶ τὰ σκεύη.

Θεραπεία : Δίδουμε ἀνακατωμένο στὸ φύραμα 0,25 γρ. κατὰ πτηνὸ semens contra—στὰ μικρὰ 0,05—0,10—καὶ αὐτὸ ἐπὶ 5—6 ἡμέρες. Μποροῦμε νὰ δώσουμε ἐπίσης 1 γραμ. νέφτι μὲ 4—5 γραμ. ἔλαιόλ δο στὸ κάθε πουλί.

— Δυσκοιλιότης.

Ἡ δυσκοιλιότης προέρχεται ἀπὸ πολὺ συγκεντρωτικὴ διατροφή ἢ ἀπὸ ἔλλειψι ἀσκήσεως.

Ἐλαιτώνουμε τὴν ποσότητα τῶν λευκωμάτων προσθέτουμε πρασινάδα καὶ πίτυρα στὴ τροφή. Δίδουμε 1 κουταλάκι τοῦ καφέ ρετσινόλαδο στὴν κάθε ὄρνιθα.

— Συγγαμία.

Ἡ συγγαμία, ἢ ἡ ἀσθένεια τοῦ διχαλωτοῦ σκώληκος, εἶναι ἀσθένεια ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν ὑπαρξί στὴ τραχεῖα καὶ στοὺς βρόγχους ἑνὸς σκώληκος ποὺ ὀνομάζεται σύγγαμος.

Τὰ συμπτώματά της εἶνε βήχας, χασμούρημα, ἀργότερα φτεροίσματα προσβολές ἀσφυξίας.

Εἰς τὰ μεγάλα πουλιὰ ἡ ἀσθένεια μπορεῖ νὰ ὑφίσταται ἐπὶ καιρὸ χωρὶς σοβαρὲς διαταραχές. Ἀντιθέτως εἰς τὰ διανάκια καὶ εἰς τοὺς νεοσσούς—δύο-ἔξ ἑβδομάδων—κάνει μεγάλη θραῦσι.

Ἡ συγγαμία μεταδίδεται ἀπὸ τ' αὐτὰ τῶν σκωλήκων τὰ ὅποια τρώγουν τὰ πουλιά.

Προφυλακτικά : Ἀπολυμαίνετε τὸ ἔδαφος, τὰ κοτέσια μ' ἀρρεστόγαλα. Ἀνατρέφετε τοὺς νεοσσούς σὲ νέον ἔδαφος, ὄχι ὑγρό. Μὴ μεγαλώνετε μαζὶ ὄρνιθες καὶ ἰνδιάνους, ποὺ εἶνε συνήθως οἱ φορεῖς τῆς ἀσθενείας.

Μπορεῖτε νὰ δοκιμάσετε τὴν κάτωθι θεραπεία :

Κάνετε μία ἔνεσι στὴ τραχεῖα, μὲ λεπτὴ καὶ κοντὴ βελόνα, ἑνὸς κυβικοῦ ἑκατοστομέτρου salicylate de soude 2—3 % συμ-

πληρώσετε αὐτὴ τὴν θεραπεία προσθέτοντες εἰς τὸ φύραμα poudre de sabine 0,50 κάθε ἡμέρα κατὰ νεοσσό.

— Βρογχίτις καὶ βρογχοπνευμονία.

Ἡ βρογχίτις ὅπως καὶ ἡ κόρυζα προέρχεται ἀπὸ κρουολόγημα.

Τὰ συμπτώματά της εἶνε : ρόγγος, χασμούρημα, κατάπτωσις τῶν δυνάμεων.

Θεραπεία : Δίδουμε στὸ πουλί 3 φορές τὴν ἡμέρα μία σταγόνα teinture d' aconit σὲ μία κουταλιά τοῦ καφέ νεροῦ χλιαροῦ. Κατὰ τ' ἄλλα θεραπεύουμε ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἀπλή κόρυζα.

— Κοκκιδίωσις.

Ἡ νόσος αὐτὴ προσβάλλει τοὺς νεοσσούς σ' ἡλικία 2—3 ἑβδομάδων.

Τὰ συμπτώματά της εἶνε : ράμφος, λειοί, πόδια ἐντελῶς ξεθωρισμένα· ἡ κουτσουλιές εἶνε ὑποκίτρινες, βλενώδεις· τὰ πουλάκια μελαγχολοῦν, ἀδυνατίζουν γρήγορα, κατεβάζουν τῆς φτεροῦγες, χασμουριόνται, συνωθοῦνται, κοιμοῦνται ὄρνια καὶ ἐπιζητοῦν τὸν ἥλιο. Κατὰ τὴν νεκροψία τὸ ἀπηυθυμένο ἔντερο περιέχει ὕλες ὑποκίτρινες, βλενώδεις.

Θεραπεία δὲν ὑπάρχει. Πετᾶξετε τοὺς ἀρρώστους καὶ ὑπόπτους νεοσσούς.

Προφυλακτικά μέτρα : Πλένετε μ' ἕνα πανὶ ποὺ βρέχετε στὸ οἰνόπνευμα τ' αὐτὰ ποὺ πρόκειται νὰ ἐπωάσετε· πωλήσετε τοὺς μολυσμένους ἀναπαραγωγούς ποὺ μεταδίδουν τὴν ἀσθένεια· ἀπολυμάνετε τοὺς νεοσσώγας, τοὺς περιβόλους, τὰ σκεύη τοὺς ἐκκολλαπτήρας.

— Δυσπεψία τοῦ προλόβου (γούσας).

Ἡ δυσπεψία τοῦ προλόβου ὀφείλεται στὴ συσώρευσι μεγάλης ποσότητος τροφῶν, ποὺ συμβαίνει συνήθως ὕστερα ἀπὸ νηστεία.

Δώσετε στὸ πουλί μία κουταλιά λάδι καὶ κάνετε ἑλαφρὸ μασσάζ στὴ γούσα. Ἐὰν δὲν ἐπιτύχετε τὴν κένωσί της τότε δένετε τὰ πόδια καὶ τῆς φτεροῦγες τοῦ πουλιοῦ καὶ κάνετε μία τομὴ 4—5 ἑκατοστῶν εἰς τὸ μέσον αὐτῆς καὶ κατὰ μῆκος. Ἀδειάζετε τὸ περιεχόμενό της καὶ τὴν πλένετε μὲ νερὸ ὀξυγονοῦχο. Ράβετε

κατόπιν με κλωστή πού ἀπολυμάνετε πρώτα, τὴν τομὴ τῆς γούσας, καὶ μετὰ τὴν τομὴ τοῦ δέρματος. Ἐπαλείψετε με ἰώδιο τὴν πληγὴ μετὰ τὸ ράψιμο. Ἀφίνετε τὸ πουλὶ νηστικὸ ἐπὶ δύο ἡμέρες· τοῦ δίνετε κατόπι βρεγμένο ψωμὶ καὶ φυράματα καὶ ὕστερα ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες τὴν κανονικὴ του τροφῆ.

— Ἐμφραξίς τοῦ ὠαγωγοῦ.

Ἡ ἔμφραξις τοῦ ὠαγωγοῦ ἐπέρχεται ἢ κατόπιν φλογώσεως αὐτοῦ ἀπὸ κτύπημα, πρόωρο ὠοτοκία, ὑπερβολικὸ πάχος, ἢ διότι τὸ αὐγὸ εἶνε πολὺ μεγάλον καὶ δὲν μπορεῖ νὰ περάσῃ. Ἡ ὄρνιθα τρέχει ἐδῶ ἐκεῖ καὶ σφίγγεται προσπαθοῦσα νὰ γεννήσῃ.

Θεραπεία : Εἰσάγουμε μισὸ κουταλάκι λάδι στὸν ἀφοδευτήρα καὶ κάνουμε προωθητικὸ μασσάζ γιὰ νὰ εὐκολύνουμε τὴν ἔξοδο τοῦ αὐγοῦ. Ἐνα κλύσμα με χλιαρὸ νερὸ εἶνε ἀκόμη καλλίτερον.

— Ἀποπληξία.

Ἡ ἀποπληξία προέρχεται ἀπὸ μεγάλες ζέστες, ὑπερβολικὸ πάχος, πλουσία εἰς λευκώματα τροφῆ, ἔλλειψι ἀσκήσεως. Ἀπὸ ἀποπληξία μπορεῖ νὰ πάθουν ἐπίσης καὶ τὰ πουλιὰ πού κατὰ κακὴ συνήθεια, κρατοῦμε κρεμασμένα ἀπὸ τὰ πόδια.

Τὰ συμπτώματα εἶνε μόνωσις, ἀνορεξία, κυανόμαυρον λειρί, πεσμένες φτεροῦγες, πτώσις τῶν πτηνῶν, κάποτε σιαλόροια.

Ἡ θεραπεία ἔγκειται στὴν ἀφαίμαξι· κάνουμε 1—2 ἐντομάς στὸ λειρί ἢ τῆς μπαρμπέτες νὰ τρέξῃ ἀρκετὸ αἷμα. Στῆς πάπιες καὶ τῆς χῆνες πού δὲν ἔχουν λειρί, κόβουμε δύο νύχια σύρριζα με τὰ δάκτυλα.

— Ἰλιγγος, ζαλάδες.

Τὰ φαινόμενα τῆς μέθης, ὅπως τὰ παραπατήματα, τὰ τρικλίσματα, τὰ στριφογυρίσματα καὶ ἡ πτώσεις, πού παρουσιάζουν κάποτε ἢ χῆνες καὶ ἡ πάπιες εἶνε σημεῖα ἐλαφροῦς ἀποπληξίας. Ἐπαναφέρουμε τὰ πουλιὰ στὴν φυσιολογικὴ τους κατάστασι ἀν βρέξουμε τὸ κεφάλι τους με κρύον νερό. Ἐὰν τὰ φαινόμενα τῆς μέθης αὐξάνουν καὶ συνοδεύονται με δύσπνοια τότε προβαίνομε σ' ἀφαίμαξι, ὅπως ἀναφέρουμε στὸ κεφάλαιο περὶ ἀποπληξίας.

— Δηλητηριάσεις.

Ὡρισμένα φυτὰ ὅπως τὸ κώνειον, ὁ ἰσοκύαμος, ἡ μεγάλη παπα-

ροῦμα, ἢ τσουνκίδα ὅταν προσβληθῆ ἀπὸ μιλίγκρα κ.λ. εἶνε δηλητηριώδη· τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ με τὰ δημητριακὰ ὅταν προσβληθοῦν ἀπὸ τὴν εἶρα.

Τὰ πουλιὰ μας καὶ ἰδίως ἡ χῆνες καὶ ἡ πάπιες πού βόσκουν ἐλεύθερα σὲ λειβάδια καὶ σὲ ἀκαλλιέργητα ἐδάφη συμβαίνει νὰ τρώγουν ἀπὸ τὰ φυτὰ αὐτὰ καὶ φυσικὰ νὰ δηλητηριάζονται.

Τὰ συμπτώματα τῆς δηλητηριάσεως αὐτῆς εἶνε τὰ ἴδια με τὰ τοῦ ἰλιγγου.

Ὡς ἀντίδοτον δίδουμε ἀμέσως ἀσβεστόνερον ἢ γάλα ζεστό.

— Πιάσιμο τῶν ποδιῶν.

Ἐπὶ τὸ ὄνομα «πιάσιμο τῶν ποδιῶν» περιλαμβάνουμε καὶ πολλὰς ἄγνωστες ἀσθένειες, τὸ ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸ τῶν ὁποίων εἶνε τὸ πιάσιμο ἢ ἡ παράλυσις τῶν ποδιῶν.

Τὸ ἀπλὸ πιάσιμο ὀφείλεται σὲ κρουολόγημα, σὲ στραβοπάτημα. Θεραπεύεται εὐκόλα με ζεστὰ μάνια διαρκείας ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας πού ἐπαναλαμβάνουμε δύο φορὲς τὴν ἡμέρα καὶ με ἐντριβὲς μ' ἓνα μίγμα ἀπὸ ξῦδι 1 μέρος, ἀλάτι 1 μέρος καὶ νερὸ χλιαρὸ 48 μέρη.

Πολλὰς φορὲς τὸ πιάσιμο προέρχεται ἀπὸ ἀναιμία καὶ ἐξάντλησι. Τότε ὀφείλεται σὲ κακὴ διατροφή, τὴν ὁποία ἀρκεῖ νὰ τροποποιήσουμε γιὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡ θεραπεία, ἢ καὶ στὴν παρουσία παρασίτων, ὅπως τὰ τσιμπούρια, πού μποροῦν μέσα σὲ μικρὸ διάστημα νὰ ποιοῦν μεγάλη ποσότητα αἵματος. Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ καθαρίσουμε τὸ πουλὶ ἀπὸ τὰ τσιμπούρια γιὰ νὰ θεραπευθῇ.

Τὸ πιάσιμο τῶν ποδιῶν προσβάλλει πρὸ παντὸς τοὺς νεοσσούς καὶ ἰδίως τὰ παπάκια καὶ χηνάκια. Με κατάλληλη διατροφή, πλουσία σὲ λευκώματα (κρέας) καὶ φωσφοροῦχες οὐσίες (πίτυρον) καὶ προσθέτοντες λίγη κίνα καὶ πιπερόριζα σὲ σκόνη, μποροῦμε νὰ θεραπεύσουμε τὰ πουλιὰ μας.

— Ἀρθρίτις - Ρευματισμός.

Ἡ ἀρθρίτις παρουσιάζεται με πρήξιμον τῶν ἀρθρώσεων ἰδίως τῶν ποδιῶν πού περιέχει μίαν λευκὴ ἀσβεστώδη οὐσία· τὸ

πουλὶ κουτσαίνει, πονεῖ στῆς ἀρθρώσεις, χάνει τὴν ὄρεξι. Ἡ θεραπεία εἶνε δύσκολη. Δοκιμάσετε ἐν τούτοις τὸ ἀνοίγμα καὶ καθάρισμα τῶν ἐξογκώσεων, πού κατόπιν ἐπαλείφετε μὲ διάλυσι ἰωδίου σὲ γλυκερίνη (1 στα 3)· δίδετε λιγώτερο σπόρο, ὀρεκτικά φυράματα, πολὺ πρασινάδα.

Ὁ ρευματισμὸς ἔχει αἷτια τὸ κρύο, τὴν ὑγρασία ἢ τὴν ἔλλειψι ἀσκήσεως. Ἡ θεραπεία του βρῖσκεται στὴν ἀποφυγὴ τῶν αἰτίων. Δίδετε στᾱ πουλιὰ τονωτικὴ τροφὴ χωρὶς ἐρεθιστικὰ οὐσίες.

— Πτεροφάγος.

Ἡ ἀσθένεια αὐτὴ, ἢ ὁποία συγγενεὺι μὲ τὸν τριχοφάγο τοῦ ἀνθρώπου, παρουσιάζεται στὴν ἀρχὴ στὴ λειρί, τῆς μαρμυπέτες, τὰ παρώτια, ὑπὸ μορφὴ κηλίδων ἀκανονίστου σχήματος, χρώματος ὑπολεύκου. Ἀργότερα ἢ κηλίδες αὐτὲς σχηματίζονται σ' ἐσχάρες λίγο ἢ πολὺ παχειές. Μὲ τὸν καιρὸ ἢ ἀσθένεια ἐπεκτείνεται καὶ στὸ φτερωτὸ σῶμα τοῦ πουλιοῦ καὶ προκαλεῖ τὴν πτώσι τῶν φτερῶν.

Θεραπεία : Ἀλείφουμε τὰ προσβληθέντα σημεῖα μ' ἕνα μίγμα ἰωδίου 1 μέρος καὶ γλυκερίνης 2 μέρη ἢ μὲ ἀλοιφὴ πού κάνουμε μὲ πράσινο σαποῦνι τριμμένο 100 γραμμάρια καὶ φαινικὸν ὀξὺ 5 γραμ.

— Ραμφισμός.

Ὁ ραμφισμὸς εἶνε ἢ μανία πού πιάνει τὰ πουλιὰ ν' ἀλληλοτσιμποῦν τὰ φτερά τους.

Τὰ αἷτια εἶνε : ἔλλειψις ἀσκήσεως, πρασινάδας, ἀνεπάρκεια λευκώματος στὴ διατροφή, δίψα.

Θεραπεία : Ἀποφεύγετε τὰ αἷτια.

— Παράσιτα.

Τὰ κυρίως παράσιτα τῶν πτηνῶν εἶνε ἢ ψεῖρες, οἱ ψύλλοι τὰ τσιμπούρια καὶ διάφορα ἄλλα ἀκαροειδῆ. Τὰ παράσιτα εὐρίσκονται συνήθως γύρω ἀπὸ τὸν λαιμὸ καὶ κάτω ἀπὸ τοὺς μηρούς καὶ τῆς πτέρυγες. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ κρύβονται τὴν ἡμέρα στῆς χαρμάδες τοῦ κοτετισιοῦ, τῆς κουρνιαστρες, τ' ἄχυρα τῶν φωληῶν κ.τ.λ. τὴν δὲ νύκτα βγαίνουν καὶ ἐπιτίθενται στᾱ πουλιὰ.

Τὰ παράσιτα προκαλοῦν ἐλάττωσι τῆς ὠτοκίας καὶ ἐν γένει εἶνε ἐπιζήμια εἰς τὴν ὑγεία τῶν πτηνῶν. Εἶνε ἀπολύτως ἀπαραίτητο ν' ἀπαλλάσουμε τὰ πουλιὰ μας ἀπὸ τὰ διάφορα παράσιτα πού εἶνε ταυτοχρόνως καὶ φορεῖς ἐπιδημιῶν.

Προφυλακτικά : Ἀσβεστόνουμε τακτικὰ τοὺς τοίχους· ἀπολυμαίνουμε συχνὰ τὰ κλιτέσια, τῆς φωληές. Ἐχουμε στὴν διάθεσι τῶν πουλιῶν μας ἕνα μέρος ὅπου νὰ μποροῦν νὰ σκονίζονται ἕνας λάκκος ἀβαθῆς ὁ ὁποῖος νὰ περιέχη καλὰ ἀναμειγμένα, 100 ὀκ. σκόνη ψιλή, 50 ὀκ. στάχτη καὶ 5-10 ὀκ. θειάφι, ἀποτελεῖ πρώτης τάξεως σκονόλουτρο.

Καθαρίζετε τῆς ὄρνιθας ἀπὸ τὰ παράσιτα ἐὰν ἀνασηκώσετε τὰ φτερά τους καὶ πασπαλίσετε τὸ δέρμα τους μὲ σκόνην πυρέθρου. Τὸ ἄλειμμα τοῦ κάτω μέρους τῶν φτερῶν μὲ πετρέλαιο εἶνε ἀποτελεσματικώτερο, ἀλλὰ πρέπει νὰ προσέξουμε νὰ μὴ βραχῆ καὶ τὸ δέρμα γιὰ ν' ἀποφύγουμε τὸν ἐρεθισμὸ πού προκαλεῖ αὐτό. Ἀποτελεσματικώτερο ἀκόμη μέσον εἶνε τὸ κάπνισμα μὲ θειάφι : παίρουμε ἕνα κιβώτιο καὶ τὸ χωρίζουμε σὲ δύο διαμερίσματα συγκοινωνοῦντα, στὸ ἕνα βάζουμε τὸ θειάφι πού θ' ἀνάψουμε νὰ καῖ καὶ στὸ ἄλλο—ὅπου ἀφήσαμε μία ὀπὴ γιὰ νὰ κρατῆ τὸ κεφάλι ἔξω—βάζουμε τὸ πτηνόν. Ἐὰν ἢ ἐποχὴ μᾶς ἐπιτρέπει μποροῦμε νὰ μεταχειρισθοῦμε τὸ ἀπολυμαντικὸ λουτρὸ πού φονεύει καὶ τ' αὐτὰ τῶν παρασίτων. Τὸ λουτρὸ αὐτὸ συνίσταται ἀπὸ μία διάλυσι 5 γραμ. fluorure de sodium ἢ 20 γραμ. sulfure de potassium καὶ 300 δράμια νερό. Κρατοῦμε τὸ κεφάλι τοῦ πτηνοῦ πού λούζουμε, ἔξω ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ τρίβουμε τὸ σῶμα του γιὰ νὰ βραχῆ καλὰ ἐπὶ 1½ λεπτό τῆς ὥρας.

— Ψώρα τῶν ποδῶν.

Ἡ ψώρα αὐτὴ ὀφείλεται σ' ἕνα παράσιτο πού εἰσχωρεῖ κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα τὸ ὁποῖο σχηματιζόμενο σὲ λέπια νεκρώνεται. Εἶνε ἀπαραίτητο νὰ καθαρίζετε τὰ πόδια τῶν πουλιῶν σας ἀπὸ τὴν ψώρα.

Θεραπεία : Μὲ μία βούρτσα τῶν δοντιῶν, βρεγμένη στὸ πετρέλαιο, τρίβουμε τὰ ψωριασμένα μέρη ἔως ὅτου πέσουν τὰ λέπια. Ἐπαναλαμβάνουμε τὸ ἴδιο τακτικὰ μέχρι τῆς ἀποθεραπείας. Ὅταν τὰ λέπια εἶνε πολὺ παχειὰ καὶ σκληρὰ κάνουμε προηγουμένως στὸ πτηνὸ ἕνα ζεστὸ ποδόλουτρο.

— Δόσεις φαρμάκων.

Προκειμένου περί μικρῶν πουλιῶν ἢ ἀναλογίαι τῶν δόσεων τῶν φαρμάκων εἶνε ἡ ἑξῆς :

Νεοσσοὶ	1— 5	εβδομάδων	τὸ 1 6	τῆς δόσεως	τῶν μεγάλων.
	5—10	»	τὸ 1 4	»	»
	10—15	»	τὸ 1 3	»	»
	15—26	»	τὸ 1 2	»	»

Ἐὰν τὸ φάρμακο λαμβάνεται διὰ μέσου τοῦ νεροῦ ποῦ πίνουν τὰ πουλιὰ ἢ δόσεις θὰ εἶνε ἡ ἴδιαι μετὰ τῶν μεγάλων, διότι οἱ νεοσσοὶ ἔχοντες ἀνάγκη ὀλιγωτέροι νεροῦ δὲν πέρνουν φυσικὰ παρὰ κατ' ἀναλογία τὴν ποσότητα τοῦ φαρμάκου.

Εἰς τῆς πάπιαι, ἰνδιάνους, γῆνας διπλασιάζουμε τῆς δόσεις τῶν ὀρνίθων,

ΤΕΛΟΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ - Π.Τ.Δ.Ε
ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ-ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΣΧΟΛΙΚΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ (Δ.Π.Σ.Μ.Υ.)
ΑΡΧΕΙΟ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ &
ΠΑΙΔ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (Δ.-Β.Α.Κ.Η.)
ΑΡΙΘΜ. ΕΙΣΑΓ. 2599
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓ. 11-2-11
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘ. ΔΕΥ. 030 ΠΑΠ.

2